Ludvig Hope

Det gjorde Gud

Bibeltimer over Romerbrevet 7–8 og andre taler

Oversatt til norsk
Gamle stier · gamlestier.no

Ludvig Hope: *Det gjorde Gud* (Bibeltimer over Romerbrevet 7–8 og andre taler).
Tekstene er frie fordi forfatterne døde for mer enn 70 år siden. Oversettelsene er eget arbeid.
Bibelsitatene er fra Norsk Bibel 88/07.
Boka kan leses, skrives ut og deles fritt. Den nyeste utgaven finnes alltid på gamlestier.no.
Utgave 24. november 2026.

Innhold

Forord 1
Er en kristen syndfri? 2
To syn 2
Er en kristen syndfri? 3
Syndfrihetslæren 4
Ha synd, synde og gjøre synd 5
En kristen er en frelst synder 6
Kjød og ånd 7
Det loven ikke maktet 11
Mennesket under loven 14
De som gir opp 15
De som slår av 17
De som vinner fram 18
Når Guds Ånd arbeider (hos den ufrelste) 20
Når Guds Ånd arbeider (hos en kristen) 25
«Hele skapningen sukker» 29
Skapningen sukker 29
Den kristne sukker 31
Ånden sukker 34
Utvalgt og kalt av Gud 39
Fortapt – frelst 44
«Anfektelse» 50
Det ydmyke sinnelag 59
Hva er det å være ydmyk? 60
Synden med navn 61
Frukten av det ydmyke sinn 62
Lønn for arbeidet 64
Alt av nåde 64
Fram for Kristi domstol 64
Lønn å vinne 65
Drivkraften 66
Det som består i ilden 66
Den trange døren 68
En ny tid 68
Hva er det som er trangt? 69
Synd som ikke er gjort opp 71
Å kjenne før en tror 71

«Trøst mitt folk!» 73
Den rike unge mannen 79
«Den som kommer» 85
«Dere er mer enn mange spurver» 89
Å gjøre etter Jesu ord 92
«Om noen tørster» 95
Om noen tørster … 96
Vårt arbeid sammen med Gud 99
Kallet inn i Guds rike 103
Enken og den urettferdige dommeren 108
Marta og Maria 115
Høst 120
De slumret alle inn og sov 123
Vi vil gjerne se Jesus 127
Nåde og sannhet 132
Livet seirer over døden 137
Jesu omsorg for sine 143
«Hadde du vært her» 147
Om Ludvig Hope 152

Forord

Forord til første utgave

Den første delen av denne boken tar for seg noe av kapittel 7 og 8 i Romerbrevet. Her er litt av de tankene jeg ut fra dette ordet har båret fram for elevene ved bibelskolen på Fjellhaug og i forskjellige byer rundt om i landet. Når jeg nå sender det ut i bokform, er det blant annet fordi særlig elevene på Fjellhaug har bedt meg om det. Jeg har også halvveis lovet å gjøre det, om levedagene og helsen strakk til.

Men siden dette trolig blir min siste bok, tenkte jeg å ta med noe av det som i senere år har tatt form i tankene mine, og som jeg også mer eller mindre har båret fram i forkynnelsen min.

Når jeg nå enda en gang på denne måten våger meg ut blant folket vårt, ville jeg være glad om det også på disse sidene kunne finnes noe som lokket mennesker til Kristus og styrket en trett pilegrim på veien til Sion.

Oslo 1940.

Ludvig Hope.

Er en kristen syndfri?

To syn

Rom 7,14–20 og 8,1–2.

Rom 7, særlig vers 14–20, og Rom 8 lar oss mer enn mange andre steder i Bibelen se inn i det grunnleggende både i den kristne troen, det kristne livet og den kristne læren.

Å forstå disse ordene rett og få dem gjort levende for tro og tanke er en hovedsak for en kristen, ikke minst for dem som forkynner Guds ord for andre.

Det første vi da må ta for oss, er det store spørsmålet om ordet i Rom 7,14–20 taler om sanne kristne, eller om det gjelder mennesker som kjemper under loven før de har nådd fram til fred med Gud.

Alle vet at det blant kristne mennesker er ulike syn på dette store spørsmålet. Noen mener at Paulus her skildrer sjelelivet hos et vakt menneske før det har funnet fram til tro på Kristus og er født av Gud. Han så med andre ord tilbake på noe han hadde gjennomlevd, men som han ikke lenger levde i da han skrev.

Andre tror at ordet i Rom 7,14–20 tegner for oss et sunt og sant kristenliv, slik Gud har ordnet det for oss her på jorden. De eldre lutherske kristne, både lærde og ulærde, så det slik, for eksempel Luther, Hauge, Rosenius og den store skaren av kristne som i forfølgelse og lidelse bar en sterk og åndsfødt kristendom inn i vårt folk.

Men nå må vi innrømme at dette synet ikke lenger står så bergfast, heller ikke hos oss som vil være både lutherske, haugianske og rosenianske. Både blant prester og lekfolk finner man nå mange som er usikre her og ikke vet om de skal bruke ordet på vakte eller omvendte mennesker. De lar det rett og slett ligge. Noen har gått helt over til det synet at ordet ikke har noe med kristne mennesker å gjøre.

Det som ser ut til å gjøre det vanskeligst å forene dette ordet med et sant kristenliv, er særlig vers 14–15 og 18–19: «For vi vet at loven er åndelig, jeg derimot er kjødelig, solgt til trell under synden. … For det jeg vil, det gjør jeg ikke. Men det jeg hater, det gjør jeg. … For jeg vet at i meg, det er i mitt kjød, bor ikke noe godt. For viljen har jeg, men å gjøre det gode, makter jeg ikke. Det gode som jeg vil, gjør jeg ikke. Men det onde som jeg ikke vil, det gjør jeg.»

Og så kommer spørsmålet: Er det slik å være en kristen?

Å finne det rette svaret her er verdt alle våre evner, all vår kjærlighet til sannheten, all vår gransking og bønn.

Er en kristen syndfri?

Det er her vi må begynne. Er det å være en kristen det samme som å være syndfri, eller er det å være en frelst synder? Det vil si: ikke bare en som en gang var en synder, men som fremdeles er det.

Dette må vi få klarlagt. Her må det ikke være vingling eller uvisshet. Her må vi vite hva som er sannhet, for her er det ikke både ja og nei, her er det enten ja eller nei.

Er vi usikre og vinglende i dette spørsmålet, vil også Rom 7,14–20 være uklart for oss. Er det slik at det å være en kristen er det samme som å være syndfri, da er det også avgjort at ordet ikke har noe med kristne mennesker å gjøre. Men er det slik at en kristen har synd, da sier ordet i Rom 7,14–20 hvordan en sann kristen har det.

Her kan vi ikke ta for oss alle sider ved dette vidtforgrenede spørsmålet. Men jeg vil trekke fram et av de argumentene som syndfrihetslæren bygger på.

De sier: Ingen kan møte Gud og være i himmelen med synd. Den som skal ha håp om å komme innenfor «portene til byen», må ha kvittet seg med synden i alle former og må derfor være helt renset for synd før han dør.

Det ser ikke lett ut å komme forbi dette argumentet. Det er sikkert også denne tanken som nå – kanskje mer enn før – får protestantiske teologer til å ta opp den katolske læren om skjærsilden: en kortere eller lengre renselsestid etter døden et eller annet sted utenfor den himmelen der Gud bor.

Det er vel også av samme grunn at mange teologer har kommet fram til den læren at ingen troende kristen kommer til himmelen når han dør. De sender oss til dødsriket eller mellomtilstanden. Der skal vi oppleve Gud og Kristus omtrent på samme måte som en kristen opplever dem her. Det blir en tilstand der vi har det mer som mauren i tuen om vinteren eller bjørnen i hiet enn som Guds frigjorte og salige barn med full bevissthet. Der skal vi da være til den neste tidsalderen gryr.

Slik har vi fått læren om syndfrihet, om skjærsilden og om mellomtilstanden. Det er vel verdt å merke seg dette og så prøve å finne grunnen til at kristne mennesker kommer inn på slike avveier.

Nå må alle være enige om at synden må bort før vi kan slippe inn der Gud bor. Ingen uren og syndig kommer inn i himmelen. Det trenger man ikke engang diskutere. Men spørsmålet er da om ikke Gud har ordnet det slik at troende mennesker kan komme syndfrie inn i himmelen, selv om de ikke var syndfrie her.

Det er nok sant at døden ikke tar bort synden – det kan den sikkert ikke. Men kan ikke Gud ta synden bort i den stund en kristen dør? Kan ikke Gud det?

Men en mening, en tanke eller et ønske om at det måtte være slik, er ikke nok. Trygg kan man bare være når Guds ord gir oss grunn til å tro det, og det mener jeg at det gjør.

I 1 Joh 3,2 står det skrevet: «Mine kjære, nå er vi Guds barn, og det er ennå ikke åpenbart hva vi skal bli! Vi vet at når han åpenbares, da skal vi bli ham like, for vi skal se ham som han er.»

Det skal altså skje noe mer med et menneske enn at det blir et Guds barn. Vi skal også bli ham like, og denne likheten med Kristus får vi når vi ser ham som han er.

Slik er det da med Guds barn: Så lenge vi er her, er vi ikke personlig lik Jesus. Vi står rene for Gud i ham. Det er vår stilling her. Men når vi går over grensen fra nådens rike til herlighetens rike, da skal vi ikke bare stå rene for Gud i Kristus, da skal vi også personlig være rene. Da er vi lik ham. Først da!

Den siste rest av synd og ufullkommenhet er da for alltid tatt bort fra Guds barn. Slik solen renser jorden for mørke og løser opp tåken, skal livets sol, Jesus Kristus, ta bort fra sitt folk alt som er ulikt ham, når vi ser ham som han er.

Det andre ordet jeg vil ta med, er 1 Kor 15,51–52: «Se, jeg sier dere et mysterium: Vi skal ikke alle sovne inn, men vi skal alle bli forvandlet, brått, i et øyeblikk, ved den siste basunen. For basunen skal lyde, og de døde skal bli reist opp uforgjengelige, og vi skal bli forvandlet.»

Har ikke disse ordene noe å si oss om dette spørsmålet?

Jeg kan tenke meg at noen vil innvende at disse ordene like gjerne kan gjelde en forvandling av kroppen som en forvandling av sjel og ånd. Det kan så være. Men kan Gud forvandle legemet vårt fra jordisk til åndelig, fra dødelig til udødelig, og kan han gjøre det like fort som øyet blunker – ja, da kan han like sikkert ta synden bort like fort fra sine når de dør.

Og vær viss på at han også gjør det!

Til det trenger vi verken skjærsild, dødsrike eller syndfrihetslære.

Syndfrihetslæren

Men siden læren om syndfrihet nå har trengt seg inn blant oss, vil vi se litt nærmere på om denne læren har noen støtte i Guds ord, og om det finnes kristne som viser i livet sitt at de er syndfrie.

I 40–50 år har jeg nå reist og møtt kristne fra mange organisasjoner og kirkesamfunn, kristne med ulikt syn på mangt og mye i den kristne troen og det kristne livet. Men dette vil jeg si etter den erfaringen jeg har fått: Er dette å være syndfri, da er det smått stell med syndfriheten. Er ikke Gud renere, sannere, helligere og mer kjærlig enn disse som sier at de er syndfrie, da står ikke Gud høyt, og da er det sannelig heller ikke mye som lokker oss til himmelen.

Skal Guds folk være likedan der som her, da ligger ikke himmelen stort høyere enn jorden.

De som er kommet inn i dette blendverket fra Satan, må ha mistet synet enten for Gud eller for seg selv. Da er det sannelig på tide at de får se hvordan vi mennesker i bunn og grunn er, og hvordan Gud er, han som vi har å gjøre med.

Å mene at han er syndfri er en av de farligste avveiene en kristen kan komme inn på. Hvor høyt slike mennesker enn taler om Kristus, blir det likevel etter hvert bare tomme ord. Den som tror om seg selv at han ikke har synd, trenger heller ikke nåde, og hos slike mennesker slutter nåden å virke.

En sann kristen utvikling fører oss ikke dit at vi holder oss selv for syndfrie, men tvert imot dit at vi ser mer og mer av det onde i oss. Dette betyr ikke at vi

blir verre og verre, at vi gjør mer og mer synd. Men vi ser mer av det onde i oss etter hvert som lyset fra Gud blir sterkere i sjelen.

La oss høre ord av de beste kristne jorden har båret, ord som de sa i livskvelden sin.

Paulus skriver til en av sine beste venner da han står ved kanten av graven: «Det er et troverdig ord, fullt verdt å motta: Kristus Jesus kom til verden for å frelse syndere, og blant dem er jeg den største» (1 Tim 1,15).

Han sier ikke at han en gang var den største synderen, men at han er det. Nå når han snart er ferdig med livet her, nå etter en lang arbeidsdag i Guds rike, nå når han om kort tid skal møte Gud – nå er han den største synderen.

Johannes skriver: «Dersom vi sier at vi ikke har synd, da bedrar vi oss selv, og sannheten er ikke i oss» (1 Joh 1,8). «Mine barn! Dette skriver jeg til dere for at dere ikke skal synde. Og hvis noen synder, har vi en talsmann hos Faderen, Jesus Kristus, Den Rettferdige. Og han er en soning for våre synder, og det ikke bare for våre, men også for hele verdens» (1 Joh 2,1–2).

Dette skulle vel være ord som er klare nok til å vise at en kristen ikke er syndfri.

Ha synd, synde og gjøre synd

Det kan kanskje være til nytte å ta med noe mer av det Johannes sier her om oss kristne og om synden. Han viser oss tre former for synd. Den ene er å ha synd, den andre er å synde, og den tredje er å gjøre synd.

Når det gjelder å ha synd, tar han seg selv med og slår fast at om noen sier at han ikke har synd, bedrar han seg selv og er ikke lenger i sannheten. Så formaner han de kristne til å passe seg for å synde, men legger til: Om noen synder, trenger han ikke fortvile, for Kristus har sonet for våre synder.

Å ha synd og å synde kan altså ikke skille oss fra Gud, om vi er blant dem som bekjenner vår synd for ham. For Gud er trofast og rettferdig, så han både forlater synden og renser oss fra all urettferdighet (1 Joh 1,9). Ved nådens trone får vi nåde og miskunn til hjelp i rette tid (Hebr 4,16). Var det ikke slik, ville det se mørkt ut også for oss som er kristne.

Men så blir det også sagt at den som gjør synd, er av djevelen (1 Joh 3,8). Her skilles det mellom å ha synd, å synde og å gjøre synd. Hvor ligger da forskjellen?

Å gjøre synd må først og fremst være å leve borte fra Gud. Det mennesket som vender seg bort fra Gud i umoral, i hovmod og vantro, lar seg styre av synden, av en ond makt. Slik er det ikke med en kristen. For ham er synden den verste fienden. Som en jernflis gjør vondt i øyet, slik gjør synden vondt for en kristen. Den eneste redning og trøst han vet om, er Kristus og den nåden Gud gir alle som kommer til ham.

Forskjellen på en kristen og en vantro ligger altså i dypeste grunn ikke i at den ene er syndfri og den andre syndig. Alle mennesker er syndere. Forskjellen ligger i at den kristne ikke vet om noe annet til frelse enn Jesus Kristus, og derfor slår armene om ham som sin eneste redningsmann, mens det verdslige mennesket snur Jesus ryggen. Der ligger forskjellen.

Den ene griper redningstauet og blir berget. Den andre griper det ikke og drukner.

En kristen er en frelst synder

Men er en kristen ikke syndfri, hva er han da? Jo, da er han en frelst synder. Ikke bare slik at han en gang var det, men slik at han er det.

Men er det slik at en kristen har synd, må vi være klar over at synd er synd også hos den kristne. Heller ikke hos en kristen er synden en drøm, en tanke eller noe som er halvt godt og halvt ondt. Den er heller ikke bare en fristende makt utenfor oss. Den er en kjensgjerning, like ond og satanisk som hos det mest gudløse menneske, ja, som hos Satan selv.

Synden kan aldri skifte vesen, bare form.

Den onde tanken, misunnelse, selvkjærlighet, hovmod, æresyke og alt annet stygt er like ondt hos en kristen som hos en vantro.

Her tar nok vi kristne ofte feil. Mer eller mindre bevisst går vi i strid med det onde i den tro at vi skal gjøre det bedre enn det er. Vi strever for å gjøre selvkjærlighet om til kjærlighet, hovmod til saktmodighet, og så videre hele veien. Men det er nettopp dette som aldri kan skje. Det onde kan aldri bli noe annet enn ondt.

Man kan nagle den gamle Adam til korset og holde ham der, men det er noe helt annet enn å skape det onde om til godt eller til noe som ligger midt imellom godt og ondt.

Vi ville vinne mye og komme lenger i vår kristne kamp om vi så mer sant på synden.

Å gi seg i kast med det onde for å få det gjort om til noe godt, fører oss bort fra nåden og inn under loven. Det tar fra oss frimodighet og tro, gleden i Gud og vår kraft som kristne. Man blir ikke ren av å slåss med en skorsteinsfeier.

Det er nettopp her Paulus er så gripende og rystende klar i Rom 7. Han regner med at det onde er ondt også i hans eget liv. Han gir synden dens rette navn og prøver aldri å stryke den over med en religiøs kalkkost.

Han hadde sett nok av kalkede graver den tiden han var fariseer. Den dagen han styrtet til jorden på veien utenfor Damaskus, innhyllet i lyset fra Jesus Kristus, falt kalken av den graven han selv hadde strevd med å pusse opp. Fra den tid prøvde han aldri mer å skjule sin synd, verken for Gud eller mennesker. Han lot synden være synd, hos seg selv og andre.

La oss med dyp ettertanke merke oss det han sier: «Så tjener jeg da i meg selv Guds lov med sinnet, men syndens lov med kjødet.»[1]

I meg selv! Her i denne mannen Paulus, i meg selv, bor det to atskilte og helt ulike liv, hvert med sin livsfunksjon. Så ulike som himmel og helvete, så ulike som Gud og Satan – slik bor både ondt og godt i meg. Disse to livene er og blir dødsfiender evig og alltid, og de kan aldri innrette seg etter hverandre. De kan bare stå hverandre etter livet, og så lenge den ene lever, må den andre være på krigsfot.

Kan man si dette om et menneske som ikke er omvendt?

[1] NB: «Jeg, som jeg er, tjener da Guds lov med mitt sinn, men syndens lov med mitt kjød» (Rom 7,25).

Tjener et verdslig menneske Guds lov med sinnet og syndens lov med kjødet? Har han glede i Guds lov etter det indre menneske? Hva slags indre menneske er det som har lyst til Guds lov hos den som ikke er født av Gud? Les Rom 3,10–18, så får du svar.

At det er sterke brytninger mellom synd og frelsestrang i et menneske som er kalt ved Guds ord og Ånd, det vet vi. Men det er da ikke det samme som å tjene Guds lov med sinnet og ha glede i Guds lov etter sitt indre menneske. Et verdslig menneske kan ikke takke Gud ved Jesus Kristus, slik det er sagt her i ordet. Det finnes ikke noe indre menneske hos den uomvendte som kan takke Gud ved Jesus Kristus.

Vil man ha enda sikrere bekreftelse på at det her er tale om kristne mennesker, kan man lese vers 5 og 6 i kapittel 7. Der står det: «For da vi var i kjødet, ble de syndige lystene vekket ved loven, og de virket slik i våre lemmer at vi bar frukt for døden. Men nå er vi løst fra loven, ettersom vi er døde fra det vi var fanget under, slik at vi tjener i Åndens nye vesen, ikke i bokstavens gamle vesen.»

Er ikke det ordet klart nok til å vise oss at Rom 7,14–20 taler om kristne mennesker? «Da vi var i kjødet,» står det. Da hadde vi det slik og slik. Men nå, da vi er løst fra loven og ikke lenger er i kjødet, står vi helt annerledes både til kjødet og loven.

Det er i Rom 7 disse ordene står. Og likevel prøver de å tolke kapitlet slik at det ikke taler om kristne mennesker.

Kjød og ånd

Nå gjenstår det å prøve å få tak i hva som ligger i ordet «kjød», som blir brukt her i motsetning til ånd, og som også ellers blir brukt så mye i Det nye testamente.

Det er klart at ordet «kjød» ikke alltid blir brukt i samme betydning. Noen ganger betyr det det samme som kroppen hos dyr eller mennesker, slik som i 1 Kor 15,39: «Ikke alt kjøtt er av samme slag. Ett slag er i mennesker, et annet i fe, et annet i fugl og et annet i fisk.»

Når det står i Joh 1,14 at «Ordet ble kjød og tok bolig iblant oss», betyr det at Guds Sønn ble menneske. Det kjød det her er tale om, er ikke det onde i mennesket, men det huset Gud har gitt oss å bo i.

Men ordet blir også brukt i en helt annen betydning. Vi kan ta Gal 5,19–20, der det står: «Kjødets gjerninger er åpenbare. Det er slikt som utukt, urenhet, skamløshet, avgudsdyrkelse, trolldom, fiendskap, trette, avindsyke, sinne, ærgjerrighet, splittelse, partier, misunnelse, mord, drukkenskap, svirelag og annet slikt.»

Her er ikke kjød det samme som kroppen. Her er det syndens sete, og her er det også selve synden. Det finnes synd som går ut fra sanselivet vårt, og det finnes synd som verken ligger i kroppen eller sanselivet; det er selve synden.

Kjød er her det samme som det onde, det som ikke kan være annet enn ondt. Og dette kjødet bor også i en kristen, det sier Guds ord oss. «For dere er ennå kjødelige,» sier Paulus til de kristne i Korint. «Når det er misunnelse og strid blant dere, er dere ikke da kjødelige og vandrer på menneskelig vis?» (1 Kor 3,3).

«La ingen røve seiersprisen fra dere, om noen prøver på det ved ydmykhet og engledyrkelse, idet han gir seg av med syner, blir oppblåst uten grunn av sitt kjødelige sinn» (Kol 2,18).

«For kjødet begjærer imot Ånden, og Ånden imot kjødet. De to står hverandre imot, for at dere ikke skal gjøre det dere vil» (Gal 5,17).

Alle disse ordene taler om kjød i den betydning at det er syndige handlinger eller selve synden, og at dette onde bor i en kristen og stadig lokker ham til synd.

Det er denne doble naturen som så ofte fører en kristen inn i kamp, i mørke og tvil. Det livet han har fått av Gud, kan ikke annet enn tvinge ham til å ta opp kampen mot den fienden han har så tett innpå seg. Og på den slagmarken der ånd og kjød står hverandre imot, ser det ikke alltid så lyst ut. Der får en kristen så ofte bare øye på det han aldri ville se.

Det er også i slike tider at den som lever mest åndelig og hellig, roper i sin ånd sterkere enn noen annen: «Jeg elendige menneske! Hvem skal fri meg fra dette dødens legeme?» (Rom 7,24).

Kan jeg være en kristen slik som jeg er! roper det inne i oss.

Når man så likevel ikke kan gi opp, blir det til slutt ingen annen utvei enn den man fant i sin nød første gangen: veien til Jesus Kristus. Der tar man på nytt imot nåde og tilgivelse i tillit til det han har gjort. På denne måten blir en kristen alltid tvunget til å se bort fra seg selv og aldri stole på noe i sitt eget liv. Ikke engang det minste som nåden har lagt inn i livet hans gjennom tro og helliggjørelse, kan være ham til trøst.

Den eneste trøstegrunnen han eier, ligger utenfor ham selv, i Jesus Kristus, vår Herre, han som ble gjort til synd for oss, for at vi i ham skal bli rettferdige for Gud (2 Kor 5,21).

Det er denne delen av den smale veien til livet som er aller smalest.

Men denne måten å leve på – at man alltid er hjelpeløs i seg selv, alltid må komme og få, alltid må ha tilgivelse og nåde – blir ikke det til slutt å synde på nåden? Fører ikke dette også et menneske inn i et umoralsk liv?

For tanke og forstand kan det se slik ut, og mange kloke verdslige mennesker tror også at det er slik. De holder derfor kristendommen for en hindring for fremgangen i menneskelivet. Den er «opium for folket».

Paulus har nok tenkt gjennom denne siden av spørsmålet også. I siste del av kapittel 5 i Romerbrevet slår han fast at oppreisningen i Kristus er like stor som fallet i Adam, og han setter fram den dristige læren at der synden er stor, blir nåden enda større. Da er det som om han tenker seg at disse ordene kan bli både mistydet og misbrukt. I kapittel 6 tar han så opp dette spørsmålet: «Skal vi forbli i synden for at nåden kan bli dess større?»

«Langt derifra!» svarer han. «Vi som er døde fra synden, hvordan skulle vi ennå leve i den?» (Rom 6,1–2).

Hva betyr dette i det praktiske liv, dette å være død fra synden? Er vi døde fra synden selv om vi må innrømme at den lever i oss?

Det er her de som lærer at vi kan bli syndfrie, mener å ha grunn å stå på. Det som er dødt, er dødt, sier de. Hvordan kan det som er dødt, leve?

Men det er ikke det Paulus mener når han taler om å være død fra synden. Han mener det samme her som i vers 12–14: «La derfor ikke synden herske i deres dødelige legeme, så dere lyder dets lyster. Still heller ikke lemmene deres til rådighet for synden, som våpen for urettferdighet. Men fremstill dere selv for Gud som de som av døde er blitt levende, og by deres lemmer fram som rettferdighetens våpen for Gud. For synden skal ikke få herske over dere, for dere er ikke under loven, men under nåden.»

Slik er det å være død fra synden. Den skal ikke få herske i oss. Synden som bor i oss, skal holdes i fengsel ved nåden og naglet til korset.

Det er når Paulus ser på dette, at han roper ut disse mektige og underlige ordene som mange synes skurrer når de kommer fra en kristen: «Gud være takk, ved Jesus Kristus, vår Herre! … Så tjener jeg da i meg selv Guds lov med sinnet, men syndens lov med kjødet.»

Er vi ennå i tvil om at det er seg selv som kristen han taler om, kan vi lese der han kommer med grunnen til at vi er berget. Det er i kapittel 8, vers 1: «Så er det da ingen fordømmelse for dem som er i Kristus Jesus.»

Det avgjørende for en kristen er altså ikke det han er i seg selv, men det han er i Kristus.

Selv i livets mørkeste stund
gjelder der oppe nådens forbund;
hvordan det føles og hvordan det går,
barn skal du alltid få være.

Den som skynder seg til fristaden og holder fast i alterets horn, han er berget.

Før jeg slutter, må jeg også ta med det tre av Guds store menn har sagt om dette spørsmålet. Det er menn som nesten alle kristne regner blant de største i Guds kirke på jorden.

Den første er Augustin. Da han på sine gamle dager så gjennom bøkene han hadde skrevet, 232 i alt, fant han mangt og mye som han nå ville ha skrevet annerledes. I en ny bok som han gav navnet «Tilbakeblikk» eller «Omarbeidelse», lot han ettertiden få vite hvor han nå mente at han hadde tatt feil.

Et av de bibelordene han nå tolket annerledes, var nettopp Rom 7,14–20. «Jeg mente,» sier han, «at dette måtte gjelde det mennesket som ikke er født på ny. Et gjenfødt menneske kunne ikke være slik. Men et langt liv i Guds skole har lært meg at denne skildringen passer altfor godt på det gjenfødte mennesket.»

Så har vi John Bunyan. Han skriver: «Når jeg ærlig ser på det beste jeg gjør nå, ser jeg fremdeles synd, ny synd, som blander seg med det aller beste jeg gjør. Derfor er jeg kommet til den overbevisning at jeg på én eneste dag gjør så mye synd at det er nok til å kaste meg i helvete, selv om hele livet mitt før den tid hadde vært feilfritt.»

Vi skal også høre hva Charles Haddon Spurgeon mente om ordene i Rom 7,14–20:

«Her har Guds folk det privilegium at de må lengte etter fullkommenhet og sukke og rope om en fullkommen utfrielse fra hver eneste skygge av synden. Men det skal vi ikke sukke og rope etter i herligheten. Da skal vi stå feilfrie for

Guds trone. Ingen av dem som er der, skal rope: Jeg elendige menneske! Hvem skal fri meg fra dette dødens legeme?

Dette er et av de dypeste åndelige rop på jorden, et rop som man aldri hører fra andre enn dem som er kommet lengst i helliggjørelse. Ingen andre enn slike mennesker som apostelen Paulus kommer fram med dette såre ropet, slike som er like redde for den aller minste synd som for selve døden.

Fanatiske folk taler om å være fullkomne. Det er tale av blinde menn. De som har sett Herrens åsyn, avskyr seg selv og sukker og gråter over det andre mennesker kaller fristelser, feil og svake sider. De kjenner alltid at hjertet deres synder, og at feil som de ikke ser, er noe å gråte over. De bærer på en sterk hunger og en dyp tørst etter å nå fram til det fullkomne livet med Kristus.»

Slik har disse store Guds menn sett på ordet i Rom 7,14–20 og på spørsmålet om en kristen er syndfri.

Og blir nå synden mektig i meg enn,
så flyr jeg straks til nådestolen hen;
for har jeg daglig synd og lønnlig brøst,
så gjelder blodet enn, det er min trøst.

Det loven ikke maktet

> «For det som var umulig for loven, fordi den var maktesløs på grunn av kjødet, det gjorde Gud, da han sendte sin egen Sønn i syndig kjøds lignelse, for syndens skyld, og fordømte synden i kjødet» (Rom 8,3).

Dette korte ordet er et stort og avgjørende ord for oss mennesker. Her ser vi hvordan det stod til med oss uten Kristus, og her ser vi det store omskiftet i vår stilling da Guds Sønn ble menneske. Her møter vi Guds krav til oss gjennom loven, og her møter vi Jesus Kristus slik Gud har gitt ham til oss for å gjøre det vi ikke kunne.

Skal vi få fullt lys over dette emnet, må vi først få svar på spørsmålet: Hvilken lov var og er det som er «maktesløs på grunn av kjødet»?

Vi vet at det fantes mange lover i den gamle pakt; det kan vi lese om i Mosebøkene. Disse lovene deler en gjerne inn i tre hovedgrupper: sedeloven, lovene for samfunnsordningen og lovene for gudstjenesten. Er det alle disse vi har å gjøre med i den nye pakt?

Alle kristne er enige om at lovene for samfunnsordningen ikke rekker lenger enn til grensen for Det nye testamente. Og bortsett fra det verdifulle som mye i gudstjenesteloven har som forbilder, gjelder det samme også for den: Den rekker ikke inn i den nye pakt. Noen av de jødekristne ville nok ha med noe av denne loven inn i den nye tiden, men de måtte gi seg. Som vi vet, fikk de sine største motstandere i Paulus og mannen som skrev Hebreerbrevet, begge to ekte jøder.

Da står sedeloven, eller De ti bud, igjen. Er også denne loven opphevet i den nye pakt, eller gjelder den for de kristne den dag i dag?

Her ser ikke alle kristne likt. Noen mener nei, andre ja. Men i alle fall er det sedeloven vi har å gjøre med i Rom 8,3. Vi kan også slå fast at det denne loven vil, er å vise oss hvem Gud er og hva han vil. Den sier oss hvordan Gud er, og hvordan han vil at vi skal være og handle hvis vi vil leve sammen med ham og vinne det evige liv. Den dømmer ikke bare den frukten synden bærer, men går helt ned til syndens rot og krever at alt ondt skal bort fra ånd, sjel og legeme.

Det var denne loven Jesus tok fram i den store talen på fjellet (Matt 5–7). Han gjorde kravene knivskarpe, slik ingen hadde drømt om før. Han førte lovens krav helt inn i tankene og hjertelivet, inn til den innerste livsgrunnen i oss, og dømte hvert menneske skyldig for Gud om det så bare rørte seg en eneste uren eller egenkjærlig tanke i det.

Er denne loven opphevet i den nye pakt?

Vi vet at den ikke kan brukes som vei til frelse. Ingen blir rettferdig for Gud ved lovgjerninger, og det trengs heller ikke, for Kristus har holdt loven i ett og alt i vårt sted. Men dermed er det ikke avgjort at loven er hjemløs i Det nye testamente.

Alle må i det minste innrømme at loven i seg selv er hellig, rettferdig og god, og disse egenskapene hører da hjemme i den nye pakt.

At vi syndige mennesker ikke kan være og gjøre det loven byr oss, er ikke lovens skyld; det er vår skyld.

Nettopp dette at Gud satte et fullkomment menneske inn i verden og la hele lovens krav med alt sitt innhold over på ham, viser oss at loven ikke kan tas bort eller legges til side hvis Gud og mennesker skal ha noe med hverandre å gjøre.

Men loven er maktesløs, den makter ikke å skape oss om, sier du. Det er sant, men er det loven som har ansvaret for det? Nei, det er vår skyld. Loven viser oss hvem Gud er og hva han vil, og Gud kan ingen oppheve, hva vi så er eller ikke er. Om loven er maktesløs overfor oss fordi vår natur er ødelagt, er den ikke av den grunn maktesløs i seg selv. Loven er hellig, rettferdig og god, og det som er hellig, rettferdig og godt, kan en aldri oppheve så lenge Gud er den han er.

En elektrisk heisekran som står på bryggen ved en fjord og løfter tonn etter tonn i været, er så visst ikke maktesløs. Men slipp kroken fra kranen ned i fjorden og se om du kan løfte vannet! Da er kranen maktesløs. Kroken kommer tom opp igjen fordi den ikke fant tak eller feste i vannet.

Om denne loven sier Jesus:

«Dere må ikke tro at jeg er kommet for å oppheve loven eller profetene! Jeg er ikke kommet for å oppheve, men for å oppfylle. For sannelig sier jeg dere: Før himmel og jord forgår, skal ikke den minste bokstav eller en eneste tøddel i loven forgå, før det er skjedd alt sammen» (Matt 5,17–18).

«Men før skal himmel og jord forgå, før en eneste tøddel av loven skal falle bort» (Luk 16,17).

Så guddommelig er denne loven.

La oss også ta med andre Guds ord som sier oss hvordan loven er i sin innerste grunn:

«For vi vet at loven er åndelig, jeg derimot er kjødelig, solgt til trell under synden» (Rom 7,14).

«For den som elsker sin neste, har oppfylt loven» (Rom 13,8).

«Kjærligheten gjør ikke nesten noe ondt. Derfor er kjærligheten lovens oppfyllelse» (Rom 13,10).

«For hele loven er oppfylt i ett bud, i dette: Du skal elske din neste som deg selv!» (Gal 5,14).

«Bær hverandres byrder, og oppfyll på den måten Kristi lov» (Gal 6,2).

«Vi vet jo at loven er god dersom en bruker den på lovlig vis» (1 Tim 1,8).

Dette er sagt til kristne mennesker.

Men hvordan kan loven få noe med kristne å gjøre når vi – som Guds ord sier – ikke er under loven, men under nåden?

Skal vi finne det rette svaret her, må vi huske at Gud alltid er den samme, enten han trer fram i loven eller i evangeliet. Det var av samme grunn at han førte hele lovens krav over på Kristus. Der falt ikke lovens krok i vannet; der fikk den feste i et sant menneske som loven kunne vise sin kraft på. Alt det Gud og loven krever av et menneske, det var han, og det gjorde han.

Når så et menneske ved tro og den nåde som er gitt oss i Kristus, får liv i Gud av Gud, da får det den natur som loven krever. Det får det ikke ved loven, men ved nåden. Alt det loven er og krever, blir lagt inn i vårt liv gjennom nåden.

Det er dette som allerede ble sagt ved profeten Jeremia, og som blir tatt opp igjen i Hebreerbrevet:

«Men dette er den pakten jeg vil opprette med Israels hus etter de dager, sier Herren: Jeg vil gi min lov i deres sinn og skrive den i deres hjerte. Jeg vil være deres Gud, og de skal være mitt folk» (Jer 31,33).

«Det vitner også Den Hellige Ånd for oss. For etter at han har sagt: Dette er den pakten jeg vil opprette med dem etter disse dager – så sier Herren: Jeg vil gi mine lover i deres hjerter og skrive dem i deres sinn» (Hebr 10,15–16).

Dette er sant nok, vil mange si, men det er vel ikke det samme som at vi kristne skal ha noe med loven å gjøre. Vi kan da vel ikke være både under loven og under nåden. Hva blir det da av dette at vi blir rettferdiggjort uten lovgjerninger?

Nei, det er sant nok. Men la oss holde fast på dette: Det samme kravet som loven stiller til oss, ligger i vårt gudsliv, det som er skapt i oss ved nåden. Etter sin nye natur krever en kristen nøyaktig det samme av seg selv som loven krever av ham. Annerledes kan det heller ikke være, for det er den samme Gud som virker både i loven og i nåden. Forskjellen er bare at vi får livet i Gud gjennom nåden, i stedet for å vinne det selv ved loven.

Dersom noen fullt ut kunne leve etter loven, ville han være et Guds menneske og ikke ha bruk for nåden. Det sa Jesus selv til den rike unge mannen som ville vinne evig liv:

«Gjør dette (hold loven), så skal du leve!» sa han.

Men fordi vi ikke kunne gjøre dette, gav Gud oss det loven krever, gjennom nåden i Jesus Kristus.

Ja, sier noen, men dette viser jo nettopp at vi kristne ikke har noe med loven å gjøre. Nei, vårt frelsesgrunnlag kan den ikke være, men vi trenger den til lys og veiledning. Hver våken kristen vet at det ikke alltid er så endefram å finne Guds vei og vilje ut fra det åndelige lyset vi har i vårt eget gudsliv.

Skal vi se veien klart og kunne skille ondt fra godt og løgn fra sannhet, må vi ha hjelp utenfra, og til det har vi fått Guds ord. Når så vårt eget gudsliv krever det samme av oss som loven gjør, skulle vel loven kunne være til nytte for oss: vise oss hvor langt vi er fra målet, og gi oss trang etter nåden i Kristus Jesus.

Er det kanskje nytteløst eller farlig for oss å få vite fra Guds bok at vi skal hedre far og mor, at vi skal tale vel om vår neste, at vi skal elske alle, også våre fiender, og at vi ikke skal trakte etter det andre eier?

Trenger ikke vi kristne å høre dette?

Å jo, vi trenger det så visst, for vi har så lett for å sovne. Også for en kristen er loven en tuktemester til Kristus. Også for en kristen er loven god når vi bruker den rett.

«Ikke den minste bokstav, ikke en eneste tøddel i loven skal forgå, før det er skjedd alt sammen.»

Men når alt er skjedd, når Gud er blitt alt i alle, da er loven lagt inn i alt som er frelst, i ånd og natur, og da trenger vi ikke lenger loven i en bok. Da er vi helt igjennom selve loven, fordi vi er blitt lik Gud uten å være Gud.

Mennesket under loven

Men hvordan går det da med de menneskene som begynner å arbeide med seg selv og får erfare at loven er maktesløs til å frelse?

En kunne skildre dette på forskjellige måter, men la meg nå få ta det på min måte.

Det har vært, det er, og så lenge Guds Ånd får arbeide blant oss, vil det også være mennesker som blir trette av synden, av livskampen og av seg selv. Alt blir hult og tomt og livløst. Det er ikke lenger moro å synde; ja, moro er ikke engang moro lenger. Det finnes ikke fred og livsinnhold i noen ting, hvor en enn snur seg. Selv det beste livet gav, mangler det innholdet som mennesket dypest inne lengter etter.

Og så melder spørsmålet seg: Hvordan skal jeg få forandret dette? Hvordan skal jeg gå fram for å finne lykke i livet og indre harmoni, få noe fast å stå på og vinne fred og framtid?

Den som kunne eie fred i sitt indre menneske!

Den som kunne si: Nå er jeg berget! Nå kjenner jeg veien gjennom livet og gjennom døden! Nå ser jeg, og nå eier jeg evig liv! – –

Den som kunne nå så langt!

Slik begynner det å arbeide inne i oss.

Her er mennesker som sier at dette har lyktes for dem, og i Bibelen står det også at en kan nå så langt. Kanskje det kunne lykkes for meg også! Jeg vil prøve.

Men hvordan skal jeg prøve? Hva skal jeg gjøre for å vinne fram til lys og fred?

Underlig nok kommer svaret på disse spørsmålene liksom av seg selv: Skal det lykkes for meg, må jeg bli annerledes enn jeg er nå. Og så lover du deg selv å bli annerledes og bedre. Du vil slutte å synde, slutte å leve på den gamle måten. Så begynner kampen, kampen for å vinne over det onde og bli god. Snart lærer en på et vis at dette makter en ikke uten Guds hjelp. Så finner en fram Bibelen og begynner å be Gud om hjelp til å vinne over det onde.

Ja, da kommer vel alt snart i orden?

Nei! Og det tyngste av alt i denne kampen er at en ikke finner det en leter etter, og ikke får det en ber om.

Det eneste en når fram til på denne veien, er at det ser ut som en får nettopp det en ikke ber om. En blir verre i stedet for bedre. Slik ser det i alle fall ut for en selv, og egentlig er det også slik. For jo mer en får øye på hvordan en skal være, desto mer ser en at en ikke er det. Og jo mer en arbeider på å vinne over det onde i seg, desto mer får en erfare at en ikke makter det.

Å begynne med dette arbeidet på seg selv er som å rake asken av ilden i frisk vind, eller som å velte en maurtue over ende en varm sommerdag. Maurtuen blir bare mer levende, og ilden som lå skjult under asken, slår ut i brennende flammer.

Nå skjedde det vi nok hadde lest om i en bok, men aldri erfart før: at uten lov er synden død, og at da budet kom, våknet synden til live. Vi stod fast i det trange skaret som Rom 8,3 forteller om: «Det som var umulig for loven.» Nå var det blitt rådløst for oss også!

Det er med tanke på denne knipen at Paulus spør: Er loven synd? Langt derifra! svarer han. Den er tvert imot hellig, rettferdig og god. Ja, men hva er det da som er galt?

Guds ord svarer:

«Men jeg kjente ikke synden uten ved loven. For begjæret hadde jeg ikke kjent dersom ikke loven hadde sagt: Du skal ikke begjære!» (Rom 7,7).

«For ved loven kommer erkjennelse av synd» (Rom 3,20).

Uten lov er synden død. Det vil si: Den ligger skjult for vårt øye som ild under asken. Men da budet kom, våknet synden til live, og jeg døde.

Slik går det for alle som for alvor tar fatt på seg selv og vil forbedre livet sitt og komme i samklang med Gud og hans vilje.

Da synger vi den dag i dag klagesanger over oss selv sammen med våre fedre:

Hvorhen skal jeg vel fly
fra lovens tordensky
med mine synder mange,
hvor skal jeg trøsten fange?
For hele verden vide
ei lette kan min kvide.

Det er så visst ikke moro å komme i denne knipen, der loven og synden floker alt sammen til et nøste som ingen kan greie ut. Vi står fast i dette trange skaret nettopp når vi på liv og død vil bort fra det onde og fram til Gud.

Hvor godt jeg minnes den tiden i mitt eget liv da jeg kjempet med dette! Mang en stille natt, når jeg trodde at de andre sov, la jeg armene i kors over brystet, la ansiktet ned i puten og bad Gud om å få sovne med bare gode tanker. For da ville jeg tro at Gud hadde hørt min bønn, og at jeg var frelst. Men nettopp slike netter, når jeg bad og ønsket slik, kom de onde tankene veltende inn i sinnet.

Jeg visste ikke da at uten lov er synden død, og at synden våkner til live når budet kommer. Jeg visste heller ikke at begjæret kjente jeg ikke uten gjennom budet: Du skal ikke begjære!

Vet du det?

Hvor mange er det ikke her i dag som ikke vet dette, og som gråtende ser opp mot dette svarte fjellet og går rundt i denne tykke tåken!

Hvor jeg ønsker at jeg kunne få hjelpe deg!

De som gir opp

Men hvordan går det så med alle disse som blir satt fast i dette trange skaret?

Så langt jeg kan se, deler veien seg her i tre, og en av disse tre veiene går alle som er kommet inn under loven.

Mange, mange gir opp. De resonnerer omtrent slik: Nå har jeg prøvd å vinne fram til det Bibelen lover dem som leter etter sannheten. Jeg har lett, men ikke funnet noe. Det viste seg tvert imot å være umulig å finne og vinne det jeg lengtet etter, og som det ble sagt at jeg skulle få. De kravene jeg møtte i Bibelen, var større enn jeg orket, og hykler vil jeg ikke være. Derfor har jeg lagt bort alt som har med Gud og kristendom å gjøre.

Denne veien går mange, og ofte er det noen av de beste, de som tenker og vet mest. Noen ganger også vår beste ungdom.

Av og til har jeg møtt slike mennesker. Noen av dem ville gjerne snakke med meg og viste meg tillit. Da hendte det at jeg spurte: Hvordan stiller du deg til kristendommen?

Ofte har jeg da fått dette svaret: Hope, tro meg, jeg har også en tid i livet mitt prøvd å bli en kristen, men det lyktes ikke for meg. Jeg kunne ikke vinne fram til det kristendommen krever, og så gav jeg opp.

Mange gav opp, mange av våre fremste og mest evnerike menn. Bjørnson gav opp og skrev at kristendommen var «over evne». Arne Garborg gav også opp. Dette diktet, som han skrev i sin ungdom, viser hvor tungt han har kjempet:

Akk, visste jeg bare en eneste kvist
å hvile min vaklende fot på,
en grunnvoll sikker og uten brist
å bygge mitt bevende mot på!
Å, visste jeg bare den ting på jord
min sjel kunne samle og styrke,
en eneste ting som var ren og stor
og manet min sjel til yrke!

– – –

Jeg tror på Vårherre og nekter ham dog,
jeg ber, og jeg banner tillike;
jeg går nesten kvalt under syndens åk
og nekter dog Satans rike – – –
Jeg spotter om dagen når solens flom
seg velter om skogens kledsel,
jeg skjelver om natten for Herrens dom
og gyser for helvetes redsel.

Hvor blir det så av meg til sist en gang
når teppet skal falle for stykket?
Skal da mon jeg finne en frelsens kvist
når fallet jeg nærmest er rykket? –
Skal da mon jeg finne en mur for min tro,
en tanke som sjelen kan kvege,
mon da Guds kjærlighets blide ro
mitt dødssyke hjerte får lege?

Jeg vet ikke jeg – jeg er syk og ør,
der løper meg tåke for synet,
angsten skjærer igjennom min sjel
så blek og så skarp som lynet.
Hva? – Be? Be om fred og lys
mot alle disse tvilens sammenrottelser?
Ja, be, ja, men jeg ser at alle mine bønner
er gudsbespottelser.

Så får det da gå, gjennom skodde og strøm;
kompass og ror har jeg mistet;
ei ser jeg fyrtårn i nattens grav;
mitt anker for lengst er bristet – – –
Nå vel! Jeg vet intet mål, ingen havn,
– la drive med strøm og fjære!
I livets bok har de satt ved mitt navn
et spørsmål – – – og intet mere.

Slik ser det ut for dem som gir opp.

Når jeg møter slike mennesker, ofte blant vår mest opplyste ungdom, kommer jeg til å tenke på den unge mannen som falt på kne for Jesus og spurte: «Hva skal jeg gjøre for å arve evig liv?» Om denne mannen står det at «Jesus så på ham og fikk ham kjær». Men da han hørte svaret Jesus gav, gikk han bedrøvet bort (Mark 10,17–22).

Når en i dag møter ungdom av samme slag, kan en kjenne noe av det samme som Jesus følte for den unge mannen, stige opp i brystet.

Å gå inn i en slik håpløs natt må være det mest ukloke og meningsløse av alt. Men inn i den natten går mange, mange, mange.

De som slår av

Men det er enda flere som går den andre villveien. Det er de som slår av når de har fått mer eller mindre med loven å gjøre.

Gud kan ikke være så streng som prester og lekpredikanter sier. Hvem i all verden kan da bli frelst? Gud er da også full av nåde og kjærlighet, og han kan da ikke være så hardhjertet at han fordømmer dem som lever så godt de kan.

Ofte får en dette spørsmålet fra slike mennesker: Kan Gud fordømme dem som lever så godt de kan?

Til det må en svare at den som blir frelst fordi han lever så godt han kan, han kommer i alle fall ikke til himmelen for Jesu skyld. Om han skulle komme dit, ville det være fordi han levde så godt han kunne. Men i den himmelen er det ingen frelser og heller ingen frelst synder.

Så selvsagt som dette er, lever og dør tusen på tusen på den løgnen at de skal komme til himmelen når de lever så godt de kan. Den tunge dommen i Guds ord over det naturlige menneske, de sterke ordene om at alt det vi kan gjøre, er nytteløst til frelse, sårer og egger de selvrettferdige mer enn noe annet. Og så lager de seg en himmelvei etter eget tykke: Slik må Gud være, fordi vi vil ha ham slik.

Disse menneskene ligner bonden som skulle bygge bro over elven. Han tok mål av hvor bred elven var, og gikk så i skogen og hogg stokker til broen. Men da stokkene lå ferdige og han igjen la målesnoren på dem, viste det seg at stokkene var for korte.

Hva gjorde så bonden for at stokkene skulle bli lange nok? Jo, han kappet av målet! Og da han slik hadde laget målet etter stokkene, trøstet han seg med at de vel skulle bli lange nok likevel.

Denne fortellingen høres utrolig ut og er kanskje bare oppdiktet. Men det er dessverre ikke oppdiktet at mange, mange lager målet som Gud måler oss med, etter seg selv. Når Guds mål da blir for langt for oss, kapper vi det av og mener at vi på den måten skal bygge bro over elven. Gud tar det nok ikke så strengt, vi får håpe det beste. Når vi ber Gud om hjelp og lever så godt vi kan, må vi vel bli frelst.

Men de stokkene er for korte!

Jesus forteller oss om en mann som hadde funnet veien inn i bryllupssalen på denne måten. Han kom i sine egne klær.

Men da kongen fikk øye på mannen, sa han til tjenerne: «Bind hender og føtter på ham og kast ham ut i mørket utenfor! Der skal de gråte og skjære tenner» (Matt 22,13).

Dette høres hardt og ubarmhjertig ut, men annerledes kan det ikke være når den som har hjulpet seg selv, kommer inn gjennom døren til det riket der det bare skal finnes syndere som er frelst av nåde.

Alle dere som har valgt denne veien, må huske at den drakten dere møter Gud i, er deres egen, og den duger ikke for Guds øyne i hans himmel. Dere må derfor regne med at dere vil havne i mørket utenfor den himmelen dere tenker å nå.

De stokkene dere mener er lange nok til å nå over elven, er for korte.

De som vinner fram

Men det er en flokk som ikke gir opp, og som heller ikke kapper av målet. Hvordan går det med dem?

I begynnelsen kommer de slett ikke videre. Alt blir mer og mer rådløst. Men den som vil bli en kristen, hva det enn koster, og som søker Guds rike med ærlig sinn, han får oppleve det underlige at trangen etter å bli frelst vokser i samme grad som veien fram til frelsen synes å bli trangere. Synet på synden og trangen etter frelsen vokser samtidig hos den som er ærlig, og så roper det fra den innerste livsgrunnen hos disse menneskene:

Allmektige Gud, du gav meg bare dette ene livet, og du har selv sagt at når det er tapt, er alt tapt. Herre, berg dette mitt eneste liv! Du som har frelst så mange syndere, frels også meg!

Og så skjer det noe underlig. Det skjedde en natt eller en dag. Hvordan det gikk til, vet du ikke; du vet bare at det skjedde. Ditt indre øye ble vendt bort fra deg selv, bort fra synd og skam, bort fra alt du hadde gjort galt og latt være å gjøre, bort fra alt det du trodde du måtte være og gjøre. Du glemte også din vekkelse, din omvendelse, din anger og din tro. Alt dette du strevde med og ikke

fikk til, glemte du også da du fikk øye på Jesus og det Gud har gjort for deg ved ham.

Du så at alt det Gud ikke kunne gjøre i deg av deg, det hadde han gjort for deg. Du så at alt var nåde: at i Kristus var din skyld betalt og din synd sonet, at han hadde oppfylt all rettferdighet, at broen over elven var ferdig bygd, og at du skulle få gå over fra døden til livet for hans skyld som kjøpte deg til Gud med sitt blod. Dette så du, og du var berget.

Det gjorde Gud!

Han gjorde det da han sendte sin Sønn i syndig kjøds lignelse, for syndens skyld, og fordømte synden i kjødet. Og du fikk det av ham da du tok imot kallet til å gå inn i Guds rike, da du valgte å bli en kristen, hva det enn kostet, og gav din synd og din sjel til ham.

Den som gjør dette, blir ført over fra døden til livet.

Alt det jeg gav ham, alt det jeg vant,
evighetsdagen herlig opprant.
Himlen er åpen, engler fra Gud
bringer til jorden kjærlighets bud.

Det gjorde Gud!

Når Guds Ånd arbeider (hos den ufrelste)

> «For så mange som drives av Guds Ånd, de er Guds barn. Dere fikk jo ikke trelldommens ånd, så dere igjen skulle frykte. Men dere fikk barnekårets Ånd som gjør at vi roper: Abba, Far!» (Rom 8,14–15).

Den delen av frelsesverket som Jesus hadde tatt på seg – den som skulle fullføres her på jorden – var nå fullført. Og så står han ferdig til å fare hjem igjen til den himmelen og herligheten han hadde hos Faderen fra evige tider. Om dette sier han selv: «Jeg er utgått fra Faderen og er kommet til verden. Jeg forlater verden igjen og går til Faderen» (Joh 16,28).

Men han er ikke den samme når han reiser hjem igjen, som da han gikk ut fra Faderen. Han gikk ut fra Gud som Guds Sønn, som ett med Gud, ja, som Gud. Han drog hjem igjen også som ett med oss. Like visst som han er Gud, er han også menneske. «I begynnelsen var Ordet, og Ordet var hos Gud, og Ordet var Gud» (Joh 1,1). «Og Ordet ble kjød og tok bolig iblant oss» (Joh 1,14).

Så kom han da hjem igjen som Guds Sønn og Menneskesønnen og satte seg ved Guds høyre hånd. Der viser han seg nå for Guds åsyn for vår skyld (Hebr 9,24). Som vår mann er han ved Guds høyre hånd med en fullkommen frelse ferdig for oss.

* * *

Men nå er det ikke bare Gud som skal se det fullførte frelsesverket. Også vi må få se det og tilegne oss det som vår personlige eiendom. Det Kristus har gjort for oss, kan ikke bare være i himmelen; det må også være i menneskelivet. Men skal det skje, må vi ha hjelp, og den hjelpen vi trenger, er Guds ord og Ånd.

Da Jesus stod ferdig til å fare hjem igjen til Faderen, lovte han at vi skulle få denne hjelpen.

«Jeg vil be Faderen, og han skal gi dere en annen talsmann», sier han (Joh 14,16). Og han legger til at vi bør glede oss over denne nye ordningen, som vil være til gagn for oss. For Talsmannen kan gå omkring blant oss her i verden og veilede oss til hele sannheten.

Han skal overbevise folk om synd, om rettferdighet og om dom. Han skal være med oss og i oss, han skal dra oss til Kristus og hjelpe oss til å finne og eie Frelseren. Han skal hjelpe oss framover på veien så vi kan nå målet for vår tro.

Han skal være vårt segl og pantet på vår arv til forløsningens dag, og han skal forkynne oss de kommende ting.

* * *

I tidligere tider har mange av de lærde og kloke spottet, ikke bare det Bibelen forteller om Guds Ånd, men all tale om ånd og sjel.

De har lett i hav og mold, i skyer og stjerner. De har lett inne i mennesket, i lunger, hjerte og nyrer, men har aldri funnet verken sjel eller ånd, bare kjøtt og blod og bein i mennesket, og ellers i tilværelsen stein og jord, luft og vann. Og så mente de at det ikke fantes noe annet enn det de kunne se, ta på og tråkke på.

Men det er underlig å se hvordan tidene skifter.

Nå er det mange av de lærde som mer og mer kommer fram til at det er ånden, det usynlige, som bærer tilværelsen. Materien, det synlige, er bare et hus for ånden, et hylster om livet, slik også Guds ord sier det.

Det er ånd i oss, det er ånd omkring oss, det er ånd over oss, onde og gode ånder.

Det er ånd som egger opp hat, hovmod, misunnelse, fiendskap og alt som er ondt. Det er ånd som skaper glede, fred og alt som er godt i tilværelsen. De onde åndene går ut fra Satan, de gode fra Gud.

Når den dagen gryr over jorden at de onde åndene er drevet bort og Satan er bundet, da skal de som lever den dagen, få oppleve en ny tid, fylt av fred og lykke.

Da Guds Ånd kom til jorden slik Jesus hadde lovt, begynte kampen på en særlig måte mellom de onde og de gode åndsmaktene. De kjemper om makten både hos de enkelte mennesker og i nasjoner og folkeslag. Les Dan 10 og Ef 6,11–13.

Det er denne åndskampen vi nå ser omkring oss, hardere enn noen gang før.

La oss regne med det. Og la oss også regne med at vi ennå ikke har sett det verste som vil komme.

* * *

Hvordan arbeider Guds Ånd?

Det særmerkte ved Guds Ånd er at han alltid virker sammen med Guds ord, og at han er i ordet. Som varmen følger med solen og er i solen, slik er Guds Ånd i og med ordet.

Om en tok bort Guds ord og Ånd, ville menneskelivet være som en ismark som ligger bundet i natt og frost, i dødens ro under null grader.

Men når ordet og Ånden kommer til et menneske eller et folk, blir det varmegrader.

Da er våren kommet.

Aldri har jeg visst og sett dette så klart som etter at jeg fikk komme til et folk som ikke har Guds ord.

Men med våren kommer det alltid uro, særlig der det er is og snø og frost og kulde.

Om en mann fra de flate slettene lenger sør kom hit opp og tilfeldigvis var i en av de trange norske dalene med bratte lier og høye fjell akkurat når vårværet satte inn, ville han trolig bli liggende våken om natten mens vann og snø, is,

jord og stein veltet ned gjennom liene. Kanskje han ville begynne å frykte at dommedag stod for døren.

Men bonden i dalen ville si: Nå kommer våren!

Slik er det også når Guds Ånd kommer og uroer et verdslig menneske. Det er noe inne i oss som blir løst opp og velter fram som fra en dyp avgrunn – som telen i vårløsningen.

Vi begynner å se synd og urenhet av mange slag hos oss selv, og dette uroer oss og gjør oss syke på sjelen, slik Jesus har sagt: Han (Talsmannen) skal overbevise om synd!

Da kan vi være visse på at det er Guds Ånd som arbeider. Satan finner aldri på å uroe et menneske som lever i ro i sin synd. Han har heller ingen sol som gir varmegrader. Men når Guds Ånd begynner å uroe oss i våre synder, kommer de onde maktene og forteller oss mye som skaper en helt annen slags uro og tvil enn den Guds Ånd fører oss inn i:

Nei, du kan da vel aldri tenke på å bli en kristen, slik du har levd og med alt det onde du har gjort? Du ser da selv hvordan du er! Du er ikke rett vakt, du har ikke sorg over synden, du er ikke omvendt, og du eier heller ikke den levende tro.

Noe slikt sier Guds Ånd aldri til en søkende synder; dette er Satans verk.

Men Guds Ånd fortsetter sitt arbeid. Han uroer oss ikke bare, men han gjør synden syndig for oss. Han skaper sorg og smerte i oss over det onde vi har gjort og bærer i vårt bryst.

På en måte kan et menneske nok se at det er en synder, uten at Guds Ånd griper inn. Den som har fått mer eller mindre kristelig kunnskap, vet med seg selv at brudd på de moralske lovene er synd. Men som naturlige mennesker elsker vi synden og har glede og moro i den. Vi kan nok se at det er galt, men vi liker å synde.

Men når Guds Ånd får tak i oss, blir synden stygg og fæl. Den gjør oss syke på sjelen, lidende, såre, fredløse og noen ganger helt rådløse også. Det kan bli så vondt at voksne, sterke karer synker sammen i motløshet og tårer.

Når dette skjer, kan vi være visse på at det er Guds Ånd som arbeider.

Og nå står vi ved en korsvei; nå må vi velge. Nå blir ansvaret lagt over på oss. Vil vi følge Guds Ånd, eller vil vi ikke?

De som sier at vår vilje ikke har noe å si når det gjelder vår personlige frelse, taler ikke sant. Jo, jo, Guds ord og Ånd tvinger oss til å velge, og det er så visst verken Gud eller Guds Ånd som svarer ja eller nei for oss. Det må vi gjøre selv.

Ingen blir ført inn i frelsen mot sin vilje. Vi må svare ja eller nei, og den som sier nei, blir ikke frelst.

Derfor er det også nettopp i denne tiden, når Guds Ånd kaller oss til omvendelse, at vanskelighetene begynner å tårne seg opp for oss. Da synger det for ørene våre natt og dag: Nei, du kan ikke bli en kristen, du som er så ung. Om du begynner nå, greier du ikke å stå fast, og da er det bedre at du lar det være.

Eller: Hva vil mannen min si? Hva vil hustruen min si? Hvordan vil kamerater, søsken og venner ta det om jeg nå vedkjenner meg at jeg er omvendt og et Guds barn? Klarer jeg det? Nei, det blir bare skam og skade! Hva skal jeg gjøre?

Det er her vi har vårt store ansvar, fordi vi er mennesker med vilje og med rett til å velge. Vi må svare ja eller nei til Guds kall. Dessverre er det få som svarer ja; de fleste sier nei.

Det var dette «nei» som også Jesus møtte da han trådte fram blant sitt folk og kalte det inn i Guds rike. Enda han hadde Ånden uten mål og talte som ingen annen, svarte de nei.

Da han satt på eselfolen og så Jerusalem full av folk som skjøv fra seg Frelserens kjærlige arm, kunne han ikke la være å gråte og klage:

«Jerusalem! Jerusalem! Du som slår i hjel profetene og steiner dem som blir sendt til deg. Hvor ofte jeg ville samle dine barn, som en høne samler kyllingene under vingene sine. Men dere ville ikke» (Luk 13,34).

Og fordi de ikke ville, kunne han ikke berge dem, om han aldri så mye ville.

«Se, jeg står for døren og banker. Om noen hører min røst og åpner døren, da vil jeg gå inn til ham og holde nattverd med ham, og han med meg» (Åp 3,20).

Den som åpner når han banker, til ham går han inn.

Vi må åpne!

* * *

Men hvordan går det da med dem som ikke åpner når han banker, de som sier nei til kallet fra Gud?

Det legger seg en skygge mellom mennesket og nådens sol, og skyggen er vårt nei. Det er denne skyggen som fører oss bort fra varmegradene til ro i natt og frost. Vi får igjen ro i livet borte fra Gud og merker ikke lenger det som tjener til vår fred. Også dette har Jesus sagt oss:

«Da han kom nær og så byen, gråt han over den og sa: Visste også du, om enn først på denne din dag, hva som tjener til din fred! Men nå er det skjult for dine øyne» (Luk 19,41–42).

Hvorfor var det skjult for dem? Fordi de hadde svart nei til kallet Kristus gav dem. De søkte ikke Herren mens han var å finne, og kalte ikke på ham den stund han var nær (Jes 55,6). Livets vår ble til vinter, og så kom de igjen til ro i syndene sine.

Om vi ikke søker Herren når han søker oss, kan vi ikke bli berget.

Sa du nei da han kalte på deg?

Lot du den stunden han var nær, gå deg forbi?

* * *

Hvordan går det så med den som svarer ja og sier til seg selv og Gud: Nå vil jeg vende om! Så sant Gud vil ta imot meg, vil jeg nå bli en kristen, hva det så måtte koste.

Da går det slik at i samme stund som vi svarer ja og slutter å stå Gud imot, får Guds Ånd større rom til å arbeide hos oss. Den døren han har banket på utenfra, er nå åpnet. Og så går han inn og legger en større trang enn noen gang før i sjel og samvittighet og vilje etter å bli frelst.

Nå svinner vanskelighetene og motstanden bort for oss. De drukner i trangen etter å bli frelst. Nå spør vi som Saulus: «Herre, hva vil du at jeg skal gjøre?» Si meg det, jeg er villig til å gjøre som du vil. Og så skjer det noe forunderlig stort, sikkert det største som kan skje et menneske her i verden.

Hva er det?

Jo, vi får lyst og vilje og kraft til å gå til Jesus Kristus og gi ham hele vårt liv med synd og skam og alt vi er og har.

Det er et under som er større enn noen av oss forstår.

Tre mektige krefter har ført oss fram til denne store seieren: Guds ord, Guds Ånd og vår tro. Alle tre må arbeide sammen hvis det skal lykkes.

Ingen kommer til Kristus uten Guds ord og Ånd, men ingen kommer heller uten tro. Derfor roper og lokker ordet og Ånden på oss at vi skal komme tillitsfullt til Frelseren. Og med større eller mindre tillit i hjertet går vi.

Og så er vi der og roper ut: Her er jeg, nådefulle Frelser! Nå er jeg kommet til deg. Her er livet mitt. Her ligger synden jeg har gjort. Slik har jeg gjort. Vær meg synder nådig!

For et under! Dette kan vi være visse på er Guds Ånd.

Men når dette underet har skjedd, skjer det et under til. Da sier Gud til oss gjennom sitt ord: Dine synder er tilgitt. Nå er du frelst. Nå går du rettferdiggjort hjem til deg selv.

Det sier han til alle som kommer til ham med sitt liv og sin synd.

Alt det Kristus har gjort, blir nå ført over på oss og tilregnet oss som om vi hadde gjort det selv, og Gud ser på oss som om vi aldri hadde syndet.

Vi blir født av Gud til hans barn, og navnene våre blir skrevet i himmelen. Vi blir stemplet som Guds eiendom og får Ånden som pant på arven, et pant vi skal få ha helt til forløsningens dag.

Slik arbeider Guds Ånd.

Når Guds Ånd arbeider (hos en kristen)

> «Dere fikk jo ikke trelldommens ånd, så dere igjen skulle frykte. Men dere fikk barnekårets Ånd som gjør at vi roper: Abba, Far! Ånden selv vitner sammen med vår ånd at vi er Guds barn. Men er vi barn, da er vi også arvinger. Vi er Guds arvinger og Kristi medarvinger, så sant vi lider med ham, for at vi også skal herliggjøres med ham» (Rom 8,15–17).

Her skal vi prøve å se på hvordan Ånden arbeider hos en kristen når han skal veilede oss til hele sannheten. Hva skjer når vi blir drevet av Guds Ånd, og han vitner sammen med vår ånd at vi er Guds barn? Hvordan opplever en kristen dette?

Blir jeg drevet av Guds Ånd? Vitner Guds Ånd sammen med min ånd at jeg er Guds barn? Dette er spørsmål en kristen ikke kan komme forbi, og som også er uklare for mange.

Noen kan nok svare, og svare sant, når de sier at de vet at de har Guds Ånd, blir drevet av Ånden og har ham til innsegl og pant. Men mange kan ikke svare. Og så kommer det så tungt og sårt: Jeg vet ikke. Jeg kan bare si at jeg så gjerne ville vite det.

En gang visste jeg det. Da jeg kom til Kristus første gang, da lyset brøt fram og jeg trodde meg frelst, da vet jeg at jeg fikk Guds Ånd. Men nå vet jeg ikke lenger om jeg har det jeg fikk den gangen. Alt er blitt så grått og uvisst. Det finnes også så mye i livet mitt som vitner imot meg, og egentlig vet jeg ikke hvor jeg står.

Det er mange som har det slik.

* * *

I kampen mellom Guds rike og Satans rike må vi regne med at onde åndsmakter er i stand til å etterligne Guds Ånd. Det er derfor Guds ord ber oss prøve åndene om de er av Gud (1 Joh 4,1).

Det er her så mange kristne ikke er våkne, og så lider de nederlag. De tror at alt som sier seg å være Guds Ånd, er av Gud. Særlig stor er faren når disse «åndelige» menneskene gir seg ut for å være spesielt åndelige. Da roper de: Vil du bli en sann kristen, vil du bli frigjort fra alt ondt og renset fra synden, vil du bli døpt og fylt av Ånden og få være med Jesus når han kommer igjen og henter sine, så må du komme til oss!

Hvem vil ikke alt dette, så sant en er kristen? – Og så lar de seg føre blindt av sted i den tro at dette er sant.

Men er dette Guds Ånd? En kristen har både rett og plikt til å spørre slik. Én ting er sikker: Guds Ånd gjør aldri en kristen stor i egne øyne. Han driver ham aldri til å rose seg av å være åndsdøpt og åndsfylt og bedre enn andre kristne. Guds Ånd gjør et menneske lite i egne øyne. Han gjør oss fattige i ånden og driver oss til å akte andre høyere enn oss selv.

Prøv derfor åndene om de er av Gud!

* * *

Så stiller spørsmålet seg for oss: Hvordan skal vi skjelne mellom Guds Ånd og onde ånder? Og hvordan skal vi bli visse på at vi eier Guds Ånd, og at den samme Ånd driver oss og vitner sammen med vår ånd at vi er Guds barn? Dette er et stort spørsmål, og lykkelig er den som finner det rette svaret i det praktiske livet.

Når vi nå skal prøve å finne svar, må vi huske at noe av det Guds Ånd skal gjøre, er å veilede oss til hele sannheten. Da er det ikke bare Gud vi må lære å kjenne, men også oss selv. Og sannheten om oss selv er ikke lys. Det vet han som måtte dø for at vi skulle leve.

Det mennesket som ikke får se seg selv i det rette lyset, kan aldri bli frelst. Og den kristne som ikke blir ført inn i dypere og dypere kjennskap til seg selv, vil snart miste kjennskapen til Kristus og falle ut av nåden. Det er en lov i Guds rike som aldri kan tas bort.

Den som bare vil høre om Kristus og det han har gjort for oss, og legger sannheten om seg selv til side, vil ikke la seg føre fram til hele sannheten.

Ved Guds ord lyser Ånden over hele livet vårt og legger det fram i dagen akkurat som det er. Så får vi se både det som er gjort galt og det som er latt ugjort, der vi har syndet i tanker, ord og gjerninger. Vi får se hvordan det onde henger ved oss i alt vi er og gjør.

Vi får se at vi er selvgode og selvopptatte, misunnelige og mistenksomme, at vi er verdslige og lite åndelige, at vi makter lite å fornekte oss selv og frykte Gud i sannhet.

Dette er sannheten om oss selv, mer eller mindre. Slik er vi, enten vi vet det eller ikke. Men den som vet det og ser det, og samtidig kjenner sorg og smerte over at det er slik, han eier den Ånd som er av Gud. Det er da vi kjenner oss i slekt med ham som sa: «Jeg elendige menneske! Hvem skal fri meg fra dette dødens legeme?» (Rom 7,24) – og som sa at blant syndere var han den største (1 Tim 1,15).

Slik fører Guds Ånd oss til sannheten om oss selv. Men etter hvert går han enda dypere.

I gamle dager talte de kristne mye om noe de kalte «skjødesynd». Nå hører en nesten aldri dette ordet. Kanskje har vi i dag et annet navn på denne synden. Det er vel omtrent det samme vi legger i det vi kaller karakterfeil.

Det vil si at du eller jeg har en spesielt svak side i karakteren vår, og ut av den vokser det fram en synd som vi elsker framfor andre, og som får makt over oss. Det er en synd vi sist av alt vil gi opp, og som vi derfor legger armene om og kjæler for. Den ligger i fanget vårt, og vi kjæler for den.

Det er dessverre altfor sant at de fleste av oss har slike synder. Og det verste er at det faller så utrolig tungt for oss å få øye på dem og slippe dem. Her får derfor Guds Ånd sitt største og tyngste arbeid med oss, så vi skal se og innrømme våre «skjødesynder» og løse oss fra dem.

Mislykkes dette arbeidet, blir større eller mindre deler av vår personlighet liggende som udyrket jord. Og så hinker og halter vi oss framover der vi kunne ha gått med jevne og faste skritt.

Vi ser nok at andre halter, men ikke at vi gjør det selv.

Har du og jeg fått øye på vår «skjødesynd»? Eller vil vi helst slippe å se den fordi den er oss så kjær?

Det er noe stort som har skjedd med en kristen når han har fått øye på sin særlige synd og for alvor må innrømme at det er synd.

La oss ta en tur blant de kristne vi kjenner mer eller mindre. Hva ser vi da?

Da møter vi noen som går rundt og sladrer. Det ser ut som de ikke kan la være å snakke ondt om andre. Andre kan en ikke stole på. De lover, men holder ikke. De går god for andre, men betaler ikke. Andre igjen er herskesyke, stive og sta, kritiske, sure, æresyke, kravstore, grådige og dømmesyke.

Slikt kan vi finne blant kristne. Men de ser det ikke selv, og så blir alt som det var.

Men når Guds Ånd får en kristen til å se disse syndene, og han så innrømmer for seg selv: Dette er jeg, dette er mine synder – da skjer det noe mer. Da legger Ånden sorg og smerte over disse syndene inn i sjelen vår. Da kjenner en kristen seg sår og skamfull. Da kan han synke sammen, motløs og rådløs, fordi han tviler på om han er en kristen lenger. Men samtidig vokser trangen etter frelse mer og mer i ham.

Da spør han seg selv, og da spør han Gud: Tør jeg nå tro at jeg er et Guds barn? Nei, det tør jeg visst ikke. Jeg har visst kommet bort fra Gud.

Mens disse tunge tankene uroer hjertet, roper sjelen etter frelse. Og så hjelper Ånden oss igjen til å finne fram til Kristus, og ved nådens trone får vi på nytt miskunn og nåde til hjelp i rette tid (Hebr 4,16).

Nå er det ikke bare «kjære Jesus», men nå er det: Herre, det er her jeg taper i striden. Det er denne synden som er for sterk for meg. Nå kjæler vi ikke lenger for synden, nå vil vi bli kvitt den. Den er oss en plage og en pine.

Når vi så har fått samvittigheten og sjelen renset ved syndsbekjennelse og nåden i Kristus Jesus, da er det som når jernflisen og sandkornet blir tatt ut av øyet. Det stikker og verker ikke lenger, og vår ånd kan igjen fryde seg i Gud, vår Frelser. Guds fred kommer igjen inn gjennom døren, og vi kan med inderlig glede si: Kjære Far!

Slik blir en kristen drevet av Guds Ånd, og slik arbeider han i oss når han skal føre oss til hele sannheten og vitne sammen med vår ånd at vi er Guds barn.

Guds Ånd er vårt lys, vår lærer, vår tuktemester og vår trøster. Han fører oss fram til sannheten om oss selv. Han fører oss på nytt og på nytt til Kristus. Han hjelper oss i vår nød, så vi ser bort fra oss selv og får øye på at nåden er nok.

Som før sagt: Guds Ånd gjør aldri seg selv tydelig for oss. Derfor kan ingen kristen rose seg av å eie mye Ånd eller av sin dyktige kristendom. Den som vil

rose seg, må rose seg i Herren (2 Kor 10,17). Og den rosen gjør oss rike i Gud og sterke i Herren, aldri rike og sterke i oss selv.

Slik fører Guds Ånd oss fram til hele sannheten. Dette får hver kristen oppleve, mer eller mindre.

* * *

Selvsagt arbeider Ånden også på mange andre måter hos en kristen. Men dette er det sterkeste grunndraget i det vi får oppleve når Guds Ånd driver oss og vitner i vår ånd.

Når det begynner å lide mot kveld og vi snart skal herfra, løser Ånden med varsom hånd mer og mer de båndene som binder oss til livet her. Han løser mannen fra hjem, eiendom og familie. Han løser mor fra barn og barn fra mor, fra alt det kjæreste livet ga oss. Og han fører oss løst, fri og ferdig med alt her nede hjem til Gud.

Hender det at mørke og natt legger seg om oss i vår siste stund, og dødselven blir for dyp å vade over, så gjør han med oss som med Kristen i «Pilegrimsreisen»: Han legger hånden under haken vår og holder oss oppe til vi står på fast grunn på den andre siden og ser Gud som han er.

Da har Ånden fullført sin gjerning her nede som vår Talsmann. Synderen er vel berget hjemme hos ham som ga sitt liv for oss.

For et under!

«Hele skapningen sukker»

> «For skapningen venter og lengter etter at Guds barn skal åpenbares. Skapningen ble jo lagt under forgjengelighet, ikke frivillig, men etter hans vilje som la den under forgjengelighet, i håp om at også skapningen skal bli frigjort fra trelldommen under forgjengeligheten, og nå fram til Guds barns frihet i herligheten. For vi vet at hele skapningen til denne stund sukker sammen og stønner sammen som i veer. Ja, ikke bare det, men også vi som har fått Ånden som førstegrøde, også vi sukker med oss selv, mens vi lengter etter vårt barnekår, vårt legemes forløsning» (Rom 8,19–23).

Skapningen sukker

Når vi leser disse ordene om at hele skapningen sukker, og de kristne med, da stanser vi i undring og stirrer inn mot noe underlig, hemmelighetsfullt og mektig, noe vi ikke makter å komme til bunns i, verken med tanken eller fantasien.

Noen ganger kan vi nok få en følelse av at det må finnes noe levende også i den delen av skapningen som ser ut til å være helt livløs. Selv om vi verken kan se eller høre livstegn, hender det – kanskje særlig på stille kvelder – at vi aner at det også i den livløse naturen kan være noe som lever så sterkt at det sukker og lengter.

Den gudfryktige og lærde danske biskopen Skat Rørdam skriver: «På vårt språk har vi ikke noe ord som kan gi oss den rette og fulle meningen i det greske ordet om at skapningen sukker. Egentlig betyr det å stå med hodet strakt fram og stirre etter noe en venter på.»

La oss så tenke over at her møter vi en dyp enhet, et levende samspill, et samstemt kor. Slik hver vanndråpe i en dyp elv drar mot havet, slik sukker hele skapningen sammen og stønner som i veer. Alt som er skapt, alt i natur og ånd, fra gudslivet i en kristen til fuglen i skogen, fisken i vannet og steinen i fjellet.

Ellers ligger skapningen, så langt vi vet, i strid med seg selv. Mennesker tar livet av mennesker, dyr dreper dyr, den ene fisken spiser den andre. Alt, fra det største villdyr til det minste kryp som vi ikke ser med det blotte øye, ligger i krig. Løven er like redd som spurven, og ulven skjelver like mye som lammet. Men når det gjelder lengselen etter forløsning, da er det ingen krig.

Vi sukker og lengter sammen, alt som er til.

Men om dette sukket i skapningen kan jeg ikke tale. Øyet mitt ser det ikke, øret mitt hører det ikke, og min ånd kan bare ane at det er der. En må vel være «utenfor legemet» som Paulus (2 Kor 12,2) for å høre skapningen sukke. Det får være nok for oss å tro at det er som Bibelen sier. Og denne troen burde gi vår ånd lyst til å takke og tilbe ham som har lagt dette åndedrettet i alt som er til.

At dette sukket i skapningen ikke stilner, må komme av at Gud har lagt det inn i alt som er skapt, og knyttet det sammen med løftet om forløsning og den nåde som er gitt oss i Kristus fra evige tider.

Slik blomsten vender seg mot sol og dag, slik grasstrået strekker seg etter vann i jord og luft, og slik fugleungen åpner nebbet for maten moren kommer med, slik ligger det noe i all natur som lengter etter forløsning fra trelldom og død, opp mot Gud og et evig liv.

Om dette synger Jørgen Moe så underlig vakkert:

All skapningen sukker tilsammen i smerte –
hvi stunder og higer og lenges dens hjerte?
Forkrenkeligheten med trelldom den trykker,
den higer å bryte sin lenke i stykker.

Forbannelsens ord etter menneskefallet
vidt hen gjennom hele naturen har gjallet;
det lød over jorden, til dyret i skogen,
til treet, til fuglen, til fisken i voven.

Se, derfor er sukket i skogtoppens krone,
hint dempede sukk, hin forlengselens tone.
Se, derfor den blanding av sorg og av glede
som strømmer til øret fra småfuglers kvede.

Og kunne blott steinen i fjelluren tale,
den skulle den samme forlengsel oss male,
forlengselen etter den nyskapte morgen
da alt eier liv uten synden og sorgen.

Da ulven og lammet skal gresse tilhope
og fredelig drikke av livsvannets dråpe,
da Guds barn skal stande med palmer i hende,
med sanger og jubel som aldri tar ende.

For en vakker tanke og et herlig håp!

«Men vi venter etter hans løfte nye himler og en ny jord, hvor rettferdighet bor» (2 Pet 3,13).

«Vi venter!»

«For se, jeg skaper en ny himmel og en ny jord. Og de første ting skal ikke minnes, ingen skal lenger komme dem i hu» (Jes 65,17).

«Og han som satt på tronen sa: Se, jeg gjør alle ting nye! Og han sier til meg: Skriv! For disse ordene er troverdige og sanne» (Åp 21,5).

«Å dyp av rikdom og visdom og kunnskap hos Gud! Hvor uransakelige hans dommer er, og hvor usporlige hans veier. For hvem kjente vel Herrens sinn? Eller hvem var hans rådgiver? Eller hvem ga ham noe først så han skulle få

vederlag? For av ham og ved ham og til ham er alle ting. Ham tilhører æren i all evighet» (Rom 11,33–36).

Amen, halleluja, Gud er stor,
ære være deg, du Guds Lam!

Den kristne sukker

Men også vi som har fått Ånden som førstegrøde, også vi sukker med oss selv.

Det er altså rett for en kristen å sukke.

Dette burde alle som spotter de kristne som sukker, prøve å få øynene opp for. De holder dem for uåndelige og lovbundne treller som aldri har nådd fram til den sanne frihet. Tenk, de er ikke kommet lenger enn at de går og sukker, blir det sagt.

Nå tenker jeg ikke å si mer om disse menneskene her. De står eller faller for sin egen dommer, som alle andre. Men jeg innrømmer gjerne at jeg er glad for å få blande mitt sukk med sukket til den mest åndelige og frigjorte mann som jorden har båret. Og en skulle tro at også alle andre kristne ville glede seg over det samme.

Et sukk viser gjerne at en lengter, eller at det er noe som tynger og går en imot. Et sukk kan også komme av at en kjenner sorg og skam over noe en har gjort, eller over noe en ikke får til slik en ønsker. Et håp er brutt, et mål en strevde for å nå, når en ikke fram til.

Møter vi noen som sukker, spør vi gjerne: Hvorfor sukker du? Er det noe som har gått deg imot?

Men dypest sett: Hvorfor sukker en kristen? Skulle ikke en kristen kunne gå gjennom livet uten sukk?

I ordet vi har foran oss her, får vi vite at en av grunnene til at en kristen sukker, er at han venter på barnekåret og legemets forløsning. Det er sant at vi er Guds barn. Ved troen på Kristus har vi fått barneretten. Men ennå har vi ikke nådd fram til det målet som er satt for oss.

Så lenge vi er her, må vi leve i fare og vandre i tro, ikke i beskuelse (2 Kor 5,7). En kristen er stemplet som Guds eiendom, men han er likevel i et land der fiender står ham etter livet. Arven vi eier, er gjemt i himmelen, uforgjengelig og uflekket og uvisnelig (1 Pet 1,4).

Denne arven lengter en kristen etter å få. Her får han bare niste til reisen, og den må han hente hver dag i en tom krukke. Ingen av oss har sett verken Jesus eller det landet han har lovet oss. Vi tror og trøster oss til at han har frelst oss. Men like sikkert er det at det lurer mange farer på den veien en kristen må gå.

Her i denne verden og i vårt eget bryst er det også mange ustemte strenger og skjærende toner. Vi lykkes så dårlig med å stemme livets harpe så den gir rene toner. Og så lengter og sukker gudslivet i oss etter det landet der alle toner er rene.

Hindringer er mange, gjør motstand, min sjel!
Satan ei nåden deg unner.
Treng deg gjennom alt som vil hindre ditt vel,
la verdens vellyst gå under!

Når det da ofte synes så tungt å trenge igjennom, kommer sukket fram på nytt, mens en lengter etter barnekåret.

Å, den som hadde vunnet!
Å, den som alt var der!
– i himlens havn, i Jesu favn –
å, var dog målet vunnet
for all min vandring her!

Slik synger en kristen midt i sukkene.

* * *

Noe annet som driver sukket fram hos en kristen, er at livet hans er splittet. Ikke bare slik at kjødet strider mot ånden, men også slik at vi bor i et hus som skal rives. Vårt jordiske hus må legges i grus og blandes med jord. Vi må dø!

Samtidig som vi går mot livet, går vi mot døden. Vi må kles av før vi kan bli kledd på, og denne avkledningen liker vi ikke.

La folk skryte så mye de vil av at de ikke frykter døden, ja, at de lengter etter den. Den dagen døden banker på døren for alvor, skal vi få vite at Gud må gi oss en særlig nåde om vi skal møte denne mektige overmakten frimodig.

Veien gjennom døden inn til livet går helt imot vår natur. Vi er ikke skapt til å dø. Derfor viker alt som lever, unna døden. Og derfor går veien til barnekåret også for den beste kristne gjennom sukk. Det sier også en så hellig og frigjort mann som Paulus:

«Og mens vi er her, sukker vi, fordi vi lengter etter å bli overkledd med vår bolig fra himmelen. For så sant vi er ikledd den, skal vi ikke bli funnet nakne. Vi som er i dette teltet, sukker under byrden. For vi vil ikke bli avkledd, men overkledd, for at det dødelige skal bli oppslukt av livet» (2 Kor 5,2–4).

Og fordi vi ikke kan bli overkledd før vi er avkledd, sukker vi med Paulus og gråter sammen med Jesus ved en grav.

Så synker vi stilt, så har vi vårt sted
iblant tusener glemte graver.

Den lysende stjernen på denne mørke himmelen er at «Jesus Kristus har lovet meg i Faderens hus en bolig». Men sukket dør likevel ikke hos en kristen før han går inn gjennom portene til byen.

* * *

En kristen sukker også fordi det viser seg så sterke motsetninger i livet hans.

Når vi leser Guds ord, og særlig det Jesus har sagt oss om livet etter døden, da skulle vel ingenting være større og kjærere for oss enn å få dra herfra. Ingen jordisk fantasi, hvor sterk og levende den enn måtte være, kan fullt ut male den lykke og det liv som en kristen når fram til etter døden.

Når vi kristne så sier at vi tror alt dette, da skulle vi vel lengte etter å komme dit snart, og aldri et øyeblikk ønske å være her lenger. Da skulle vel alt som finnes i oss, samle seg om ett eneste ønske: å dra herfra. Der på den andre siden finnes det ikke synd, ikke sorg, ikke sykdom og død. Hva skulle være rimeligere enn at vi lengtet dit?

Men som oftest er det vel slik at vi helst vil være her. Den jordiske lysten i oss er sterkere enn den himmelske.

Kan en kristen da la være å sukke? Men vår store trøst er at vi slipper å sukke i håpløshet. Vi sukker i håp, og midt i sukket synger vi:

For korset vi får en krone til lønn,
for tornestrødd vei en bolig så skjønn,
for sverdet en seierskrans.

Når den dagen gryr, er det siste sukket slukket, og gjennom alle himler skal det ropes ut i all evighet:

Det gjorde Gud!

Ånden sukker

> «Og her kommer også Ånden oss til hjelp i vår skrøpelighet. For vi vet ikke hva vi skal be om slik vi burde. Men Ånden selv går i forbønn for oss med sukk som ikke rommes i ord. Men han som gransker hjertene, vet hva Ånden trakter etter. For det er etter Guds vilje han går i forbønn for de hellige» (Rom 8,26–27).

Så får vi høre om enda et sukk som stiger opp til Gud, og dette sukket kommer fra Guds Ånd som bor i oss. Det er altså ikke et sukk som stiger fram fra vår menneskeånd, men fra den Ånd som skal være med oss og i oss og føre oss fram til hele sannheten: Guds Ånd.

At «Ånden selv» har fått dette arbeidet, kommer av at vi ikke vet hva vi skal be om slik vi burde. Men Guds Ånd, som vet og gransker alt, han vet det. Og når vi verken eier ord eller tanker eller ånd til å føre vår sak fram for Gud, gjør han det for oss. Vi kan være visse på at dette sukket fra Ånden er rett bønn, og derfor vil det også alltid få svar.

Ser vi på dette slik det er åpenbart for oss i Guds ord, begynner vi å ane at nådens husholdning er like praktisk og fast bygd som den er full av kjærlighet og nåde.

Kristus er gått inn i selve himmelen, og der står han for Gud som vår mann, fordi han har fullført frelsesverket for oss, og der går han i forbønn for oss. Så er Ånden sendt ned hit til jorden for å hjelpe oss å finne Kristus og den frelse som er gitt oss i ham. Han skal også hjelpe oss gjennom livet her fram til den fulle frelse. Og noe av det han hjelper oss med, er nettopp dette at han ber for oss når vi ikke vet hvordan vi skal gjøre det.

Dette, sammen med så mye annet, viser oss en kjærlighet som overgår all forstand, og som burde drive oss ned på kne i tilbedelse og takk med alt det vi er og eier.

* * *

Den vanligste formen for bønn er at vi bærer fram for Gud det vi har på hjertet, i ord, så vi selv og andre kan høre det. Det er sagt oss klart i Guds ord at vi skal be på denne måten.

Hos alle kristne bor det også en dyp trang til å få be med ord. Det er blant annet fordi det ligger en særlig forløsning både for vår ånd og vårt gudsliv i å få tale med Gud på denne måten. Jo bedre det lykkes for oss, desto friere og lykkeligere blir vi.

Noen vil nok være kristne, men holder stadig fram at Gud hører oss også om vi ikke ber høyt, og synes det er så stor lykke i dette. De gir seg selv en dårlig attest.

Ser vi på dette bare fra et menneskelig synspunkt, vet vi hvor stor lykke det ligger i å få tale med hverandre med ord. Hvor jubler ikke mor når barnet for første gang sier «mamma»! Tenker vi litt etter, vil vi nok finne at et av de største godene vi har fått her i livet, er at vi kan få gi tanker og ønsker utløp i ord.

Men når det så gjelder ham som har gitt oss både munn og mæle, skulle det da være så underlig godt å slippe å tale til ham? Nei, nei! Og de som synes det, har god grunn til å spørre seg selv om hjertet deres er rett for Gud.

Jeg har hørt om en mann som fikk kreft i tungen. Legen fortalte ham at tungen måtte skjæres bort, og sa: «Nå er det siste gang De har anledning til å tale her i livet. Har De noe De gjerne vil ha sagt, må det gjøres nå.» Da sa mannen: «Lovet være Jesus Kristus!»

Han visste ikke om større lykke i livet enn å lovprise Frelseren.

Men likevel må vi holde fast ved at ord ikke er det samme som bønn. Vi må også innrømme at det ikke er så svært mye av det vi trenger og det som ligger oss på hjertet, som vi kan bære fram for Gud i ord.

Vårt bevisste liv er bare en ørliten del av det vi er. I dette lille rommet som bærer navnet hjerte, bor det en verden av behov som vi aldri kan finne ord for. I denne lille kroppen vår bor det en sjel og en ånd som ser og lengter forbi alt vi kan forstå eller tenke. I dette havet kan ingen lodde bunnen eller få øye på land.

Det dypeste i oss, det vi helst ville se, forstå og få tak i, det rekker vi ikke. Og så står vi der med et sukk, lik fuglen som skulle slite ned et helt diamantfjell ved å bryne nebbet sitt på det én gang hvert tusende år.

Fordi det er slik, må vi regne med at ordene våre ikke kan bære fram alt som ligger oss på sinne, eller det vi mest trenger å få. Dessuten må vi regne med at vi kan be om akkurat det motsatte av det vi trenger, fordi vi forstår stykkevis og ikke vet hva vi skal be om slik vi burde.

Da en mor en gang kom til Jesus og ba om en god plass i Guds rike for sønnene sine, sa Jesus til henne: «Du vet ikke hva du ber om» (Matt 20,22). Og hun fikk heller ikke det hun ville ha.

Den dag i dag stiger det opp mange slike bønner, og Jesus svarer på dem nå som da. Vi må derfor prøve å lære å se at mye av det vi ber om, kan Gud ikke gi oss, fordi det ville føre oss i ulykke. I sin kjærlighet og visdom gir han oss det motsatte. Og så hender det av og til allerede her i livet at vi får se at den gangen vi fikk det vi minst av alt ville ha, da fikk vi det beste vi kunne få.

Til all lykke dømmer ikke Gud hjertet vårt etter ordene. Han ser hva vi trenger, og holder seg til det når han svarer på bønnen vår. Dette synes mange kristne ikke å forstå, og så kommer de i tvil både om Gud og om sin egen barnerett når de ikke får det de ber om. La oss derfor huske at når vår bevisste bønn går feil, legger Gud ordene våre til side og hører bare etter hva hjertet ber om.

En kristen må så mang en gang stå ved sin egen dør og stirre inn i en verden som han ikke kjenner, og som han heller ikke makter å bli kjent med. Derfor vet han ofte heller ikke hva han skal be om for det han trenger.

Vi tør kanskje også si at etter hvert som vi blir eldre, begynner vi mer og mer å ane at vi er en stor gåte for oss selv. Og da forstår vi kanskje også litt bedre enn før at hovedsaken i vårt bønneliv er å eie en bedende ånd. Da lærer vi mer å rope til Gud med lukket munn.

Av og til kan vi nok ane hva det er vi dypest sett trenger, men ordene makter ikke å bære fram det vi gjerne ville si til Gud. De blir for fattige til å tolke selve hjertets trang. Et eksempel på dette har vi i 1 Sam 1.

Hanna, Elkanas hustru, går der skamfull, motløs og sår i hjertet fordi hun ikke blir mor. Hun gråter og slutter å spise. I sin dype sorg drar hun av sted til helligdommen i Sjilo.

Ypperstepresten, den gamle Eli, sitter på en stol ved en av dørstolpene i helligdommen. Han ser at Hanna beveger leppene, men kan verken høre lyd eller ord, og tror da at denne kvinnen må være drukken. Og så roper han til henne i harme: «Se til å bli ferdig med vinen din!» Men Hanna svarer: «Nei, herre! Jeg er en kvinne som bærer på en tung sorg i hjertet. Vin og sterk drikk har jeg ikke drukket, men jeg utøste min sjel for Herrens åsyn» (1 Sam 1,14–15).

Ypperstepresten Eli forsto nok ikke den høye kunsten å be uten ord, men Hanna forsto den, og Herren hørte henne.

Det første og fremste i vårt bønneliv er å eie en ånd som ber. Det er den bedende ånd som er opphavet til all sann bønn som blir båret fram i ord.

All sann kristen bønn er født i hjertet.

Der hjertet og ånden ikke ber, der er det ikke lenger bønn, om en så bruker aldri så mange ord. Der er det hykleren og fariseeren som ber.

En bedende ånd har evnen til å løse oss fra denne verden og bære oss opp og fram til Gud. Den verner oss mot et fariseisk og verdslig kristenliv og er som en mur omkring det sanne gudslivet i oss.

En bedende ånd blir født og fostret i en fattig ånd.

Dersom ikke ånden vår ber, synker vi ned mot jorden, om vi så ber aldri så høyt i kirken og bedehuset og på bønnemøtene. Dessverre er det nok mange slike kristne blant oss. En uærlig ånd og et verdslig hjerte har slukket den bedende ånd. Men hvor usigelig godt er det ikke når vi kan synge i sannhet:

Jeg har så lun en hytte når jeg forteller ham
alt hva mitt hjerte trykker av synd og sorg og skam,
da legger han sitt øre inn til mitt hjerte matt,
jeg merker han kan høre om ei et ord blir sagt.

Midt i folkemengden, i den yrende millionbyen, på verkstedet der maskinene durer, i arbeidslaget der rå ord og banning suser om ørene, på hav og land, i fiskebåten og på den øde fjellvidden – der kan en oppleve:

Jeg merker at han hører
om ei et ord blir sagt.

Tror du det?

Be Gud om å få se det og tro det. Da blir du ført fram til et sant evangelisk bønneliv, bort fra trelldom og dom.

Blant oss kristne i dag blir det så ofte talt om bønnen som et redskap for arbeidet i Guds rike. Jeg er redd for å si det slik. Det kan nok være riktig hvis en tenker på bønnen som et redskap for arbeid i samme mening som hjertet arbeider i et levende menneske. Men ellers er det ikke riktig. Bønn er pulsslaget i vårt liv med Gud.

* * *

Bønn åpner hjertedøren vår for Gud.

Bønn er altså ikke bare det at vi går inn gjennom den døren som Gud har åpnet for oss inn til seg selv. Det er også dette at vi åpner vår dør for ham. Når vi legger vårt indre liv fram for Gud, med sorg og synd, med tvil og tro, med tap og skam og rop om hjelp, da står døren på vidt gap for ham som gjerne vil bo hos den hjelpeløse og hjelpe ham.

Bønn er altså ikke bare et rop til Gud fra oss. Den er også en anledning for ham til å hjelpe oss.

Den som lukker opp, går han inn til. Og i bønnen lukker vi opp for Gud.

* * *

Men med alt vi til nå har sagt om bønn, har vi likevel ennå ikke nådd fram til dette at «Ånden selv går i forbønn for oss». Det underlige og ufattelige her er at bønnen med dette får et nytt utgangspunkt. Mens vi ser på bønn som ønsker og behov som stiger fram fra vårt indre menneske, sier dette ordet at Guds Ånd, som er i oss, ber for oss helt selvstendig. Og denne bønnen blir båret fram til Gud gjennom usigelige sukk.

Av alt som har med bønn å gjøre, er dette noe av det mest gåtefulle, men også noe av det som kan trøste oss mest.

Når vi så skal prøve å få et lite glimt inn i denne hemmeligheten, vil jeg sammenligne den med radio. La meg si det slik: Et skip er i havsnød. Storm og sjø holder på å slite skuta i stykker. Mannskapet er som lammet av dødsangst og ser bare en våt grav. Ingen orker lenger å sende et sukk opp til Gud, langt mindre en bønn.

Men i et lite rom arbeider radiotelegrafisten fremdeles. Det ene SOS etter det andre går ut i verdensrommet og når sitt mål. Andre skip kommer til hjelp.

Det er ikke mannskapet som roper, men en kraft om bord, utenom mannskapet. Og hjelpen kommer.

Tro om ikke noe av det samme skjer når Guds folk er i spesielt stor fare? Når alt synes å bli revet i stykker i storm, storsjø og natt? Blir vi i slike tider slengt som en liten flis mellom fristelse og tvil og aner det verste, da tier munnen så ofte, og sukket dør i vår ånd.

Slike tider kan komme til en kristen.

Men da? – – Da står radiotelegrafisten, «Ånden selv», med apparatet sitt, som alltid er innstilt på Guds bølgelengde og etter Guds hjerte, og roper SOS til himmelen for oss.

Han som etter Jesu bønn ble sendt av Faderen for å hjelpe oss fram til frelsen, han som ikke bare skal være med oss, men også i oss (Joh 14,16–17), han ser best når faren truer oss verst. Og han melder fort og sikkert fra til vår talsmann ved Guds høyre hånd, som går i forbønn for oss der oppe.

Skulle ikke dette kunne trøste motløse kristne som ser alt mørkt og rådløst?

«Det er ingen som Gud, Jesurun! Han farer fram over himmelen med hjelp for deg, og i sin høyhet på skyene. En bolig er den eldgamle Gud, og her nede er evige armer. Han driver fienden bort for deg og sier: Rydd ut! Så bor Israel trygt for seg selv! Jakobs kilde er skjult i et land med korn og most. Ja, hans himmel drypper av dugg. Salig er du, Israel! Hvem er som du, et folk som har sin frelse i Herren. Han er ditt hjelpende skjold og ditt høye sverd. Dine fiender kryper for deg, mens du skrider fram over deres høyder» (5 Mos 33,26–29).

Utvalgt og kalt av Gud

> «For dem som han forut kjente, dem har han også forut bestemt til å bli likedannet med hans Sønns bilde, for at han skulle være den førstefødte blant mange brødre. Og dem som han forut bestemte til dette, dem har han også kalt. Og dem som han har kalt, dem har han også rettferdiggjort. Og dem som han har rettferdiggjort, dem har han også herliggjort.» (Rom 8,29–30).

Dette bibelordet er svært vanskelig å tyde. Det kan vel hende at det hører til de ordene Peter tenker på når han skriver at det er noe i Paulus' brev «som er vanskelig å forstå, og som de ulærde og ubefestede vrangtolker … til sin egen undergang» (2 Pet 3,16).

Gjennom tidene har store kristne tenkere grublet og gravd for å finne den rette meningen og komme fram til enighet om det som her er sagt oss. Men det har aldri lykkes, og den dag i dag er de beste Guds menn uenige når de skal tolke dette ordet.

Det kan godt hende at Gud har tenkt at vi aldri skulle forstå dette ordet helt her i tiden. Kanskje han har ment at det skal stå der og vise oss at han er større enn vi. Da var det vel best at vi tok av oss hatten for hans uransakelige visdom og innrømmet at han vet mer enn vi forstår. Det er jo så uendelig mye annet utenfor Bibelen som vi ikke forstår, men bare må tro.

Når jeg likevel vil si noe om dette ordet her, er det ikke fordi jeg mener at jeg i ett og alt kan løse den gåten som henger ved det. Men jeg vil prøve å vise at når en ser Guds ord i sammenheng, er det galt å lære at Gud har utvalgt noen til frelse og andre til fortapelse. Likeså er det vranglære å si at den som en gang er frelst, aldri kan falle fra.

Det er en gammel regel for bibeltolkning at en må tolke det ene gudsordet med det andre. En må se hele Bibelen under ett og ikke rive ordene ut av den sammenhengen de står i. Det går ikke an å bygge en lære på løsrevne bibelord.

Vi skal da først ta fram de ordene i Bibelen som «den absolutte nådevalgslæren» er bygd på. Foruten Rom 8,29–30 er det vel først og fremst disse:

«Mine får hører min røst, jeg kjenner dem, og de følger meg. Og jeg gir dem evig liv, de skal aldri i evighet gå fortapt, og ingen skal rive dem ut av min hånd. Min Far, som har gitt meg dem, er større enn alle, og ingen kan rive dem ut av min Fars hånd» (Joh 10,27–29).

«Og dette er hans vilje som har sendt meg, at jeg ikke skal miste noe av alt det han har gitt meg, men reise det opp på den siste dag» (Joh 6,39).

«Slik er det heller ikke deres himmelske Fars vilje at en eneste av disse små skal gå fortapt» (Matt 18,14).

«For jeg er viss på at verken død eller liv, verken engler eller krefter, verken det som nå er, eller det som komme skal, eller noen makt, verken høyde eller dybde eller noen annen skapning skal kunne skille oss fra Guds kjærlighet i Kristus Jesus, vår Herre» (Rom 8,38–39).

Når en leser disse ordene løsrevet, kan ingen nekte for at de gir støtte til dem som lærer at Gud utvelger noen til frelse og andre til fortapelse, og at de som en gang er frelst, aldri kan falle fra.

Calvin lærte at alt som skjer, er ordnet av Gud og etter hans vilje. Gud har ikke bare sagt på forhånd at mennesket ville falle, men det var hans vilje at det skulle gå slik. En annen som forkynner den samme læren, har sagt:

«Det var Guds hemmelighetsfulle vilje at det ikke bare skulle finnes hellighet og lykke hos hans fornuftige skapninger, men også synd og ulykke. Det var hans vilje at Satan skulle gjøre opprør og Adam falle, at Judas skulle forråde Kristus og Peter falle i synd, at alle de utvalgte skulle angre og tro, og at de som ikke var utvalgt, skulle dø i vantro.»

Det er ikke alle som går så langt. Noen flytter utgangspunktet fra Guds evige råd og ned til den tiden da et menneske tror og vender om. Da står alt fast, og da kan det mennesket ikke lenger falle. Den som har fått liv i Gud, kan aldri miste det.

Disse tar ikke den frie viljen fra mennesket, retten til å si ja eller nei til Guds kall. Men når mennesket først har svart ja til Gud, mener de at det er berget for alltid. Det kan ikke falle. Denne læren har vunnet stort innpass mange steder blant kirkefolket i USA og Canada, og den har også funnet veien til Norge.

Da jeg sist var der borte, husker jeg at en av dem som trodde på denne læren, sa: «Om jeg går ut på gaten nå og slår en mann i hjel, er og blir jeg like fullt frelst. Jeg kan ikke miste det livet jeg har fått av Gud.»

Det var så visst ingen uvitende og tankeløs mann som sa dette. Han var både klok og kunnskapsrik.

Men så kommer spørsmålet: Stemmer denne læren med Bibelen når vi leser den i sammenheng og lar det ene ordet kaste lys over det andre?

Vi vil da først se på ordet om at alle de som er utvalgt og kalt, også blir rettferdiggjort og herliggjort. Hvem er det Paulus tenker på her? Er det omvendte eller uomvendte mennesker? Lærer Guds ord at alle som blir kalt til omvendelse, også blir rettferdiggjort og helliggjort?

Nei, det lærer Guds ord slett ikke. Bare tenk på det Jesus sa da han gråt over Jerusalem: «Jerusalem! Jerusalem! Du som slår i hjel profetene og steiner dem som blir sendt til deg. Hvor ofte jeg ville samle dine barn, som en høne samler kyllingene under vingene sine. Men dere ville ikke» (Luk 13,34).

Her er det sagt oss klart nok at folket var kalt, og kalt av Jesus selv. Og før han kom, sto den ene profeten fram etter den andre, sendt av Gud, og kalte folket til omvendelse. Men i stedet for å ta imot kallet slo de i hjel både profetene og Jesus.

Han ville frelse folket, og derfor kalte han det. Men han fikk ikke frelse det, fordi folket sa nei til kallet. Det sier Jesus selv: «Men dere ville ikke.»

På samme måte gikk det med tjenerne som ble sendt ut for å be folk til det store bryllupet for kongssønnen. Også de fikk nei. De innbudte ville ikke komme.

Men nå står det her i Rom 8,29–30 at dem han kalte, dem har han også rettferdiggjort og herliggjort. Og den som er både rettferdiggjort og herliggjort, må da vel bli frelst! Skal dette ordet tydes slik at det er tale om uomvendte mennesker, da kommer Jesu ord og mange, mange andre ord i Bibelen i avgjort strid med det.

Gud vil at alle mennesker skal bli frelst, og så kaller han. Men de fleste får han ikke frelst, enda han kaller med tårer. Kaller og gråter han da for moro skyld? Mente han ingenting med kallet, fordi han på forhånd visste hvem han hadde utvalgt? Han som lot nåden bli åpenbart til frelse for alle mennesker, mente han likevel ikke alle, men bare de utvalgte?

Nei, nei! Slik er ikke Gud, og slik er heller ikke mennesket. Vi er ikke et trestykke som en sterk hånd kan gjøre med som den vil. Guds rike er heller ikke en maskin som produserer kristne omtrent på samme måte som en maskin lager spiker. Like visst som alt er gjort ferdig for oss i Kristus og vi får alt for intet, like visst må vi velge om vi vil ta imot frelsen eller la det være.

Ingen blir frelst mot sin vilje.

«Jeg ville,» sier Jesus, «men dere ville ikke.» Det siste er like sant som det første.

Det strider avgjort mot Guds ord å ta ansvaret bort fra mennesket når det gjelder frelsen. Guds ord legger ansvaret på oss, ja, også på hedningene (Rom 1,18–32). Mennesket er en moralsk skapning som har rett til å svare både ja og nei, ellers ville det ikke være et menneske. Også etter at synden og Satan fikk makt over oss, har vi denne retten. Ansvaret er ikke tatt fra oss.

Det blir heller ikke tatt fra oss når vi blir født av Gud til et nytt liv. Derfor er også den læren falsk at den som en gang er frelst, er evig frelst og aldri kan falle ut av nåden.

De ordene vi siterte ovenfor, kan nok se ut til å stadfeste denne læren når de står alene. Men når vi legger dem ved siden av andre ord i Bibelen og får se alt i den rette sammenhengen, ser det annerledes ut. Nå skal vi høre ord som legger vekt på den andre siden:

«Våk hver tid og stund» (Luk 21,36).

«Den som holder ut til enden, han skal bli frelst» (Matt 10,22).

«Den som mener seg å stå, han se til at han ikke faller!» (1 Kor 10,12).

«Om noen ikke blir i meg, da kastes han ut som en grein og visner» (Joh 15,6).

«Se derfor til hvordan dere kan vandre varlig, ikke som uvise, men som vise, så dere kjøper den laglige tid, for dagene er onde» (Ef 5,15–16).

«Rens da deres sjeler i lydighet mot sannheten» (1 Pet 1,22).

«La oss da gjøre oss umak for å komme inn til denne hvilen, for at ikke noen skal falle etter samme eksempel på vantro» (Hebr 4,11).

«For vi har fått del med Kristus, så sant vi inntil enden holder fast ved den første, fulle visshet» (Hebr 3,14).

Dette får være nok til å vise at Bibelen lærer at en kristen er i fare så lenge han er i denne verden. Og faren er så stor at om vi ikke våker, kan vi bli kastet ut som en avhogd og vissen grein. Det nye testamente er fylt av formaningsord til de kristne. Vi blir stadig bedt om å ta oss i vare så vi ikke skal komme bort på veien.

Hvilken mening skulle det vel være i alle disse formaningsordene om det ikke fantes noen fare, og om det var sant at «en gang frelst er evig frelst»? Og om det var slik at alle dem han utvalgte og kalte, dem frelste han også? Da ville alle formaningsordene i Bibelen bare være diktning, en lek med ord uten den minste mening.

I de brevene apostelen Johannes fikk befaling om å skrive til lederne for kristne menigheter i Lilleasia, får vi se både forsamlinger og enkelte kristne som det sto ille til med. Noen var kommet bort fra Gud, noen holdt på å dø, og andre hadde sovnet. Gjennom disse brevene roper Jesus Kristus til dem at de må styrke det som holder på å dø. De må vinne tilbake den første kjærligheten, kjøpe hvite klær og gull som er glødet i ild, vende om og gjøre de gjerningene de gjorde før. De må stride og seire og være tro inntil døden.

Å seire uten strid og å stride der det ikke finnes noen fare, det er meningsløst, det er komedie.

Jeg sier enda en gang: Å ta ansvaret fra oss mennesker når det gjelder vårt forhold til Gud, enten vi er kristne eller vantro, det strider avgjort mot Guds ord når vi ser ordet i sammenheng.

Bibelen lærer ikke at alle dem Gud kalte, har han også rettferdiggjort og herliggjort. Den lærer heller ikke at «en gang frelst er evig frelst». Han som sa til kvinnen som ville ha hjelp: «Din tro har frelst deg» (Matt 9,22), og til kongsmannen: «Dersom dere ikke ser tegn og under, vil dere ikke tro» (Joh 4,48), han har lagt ansvaret på oss også for vår tro.

Men hvordan skal vi da finne mening og sammenheng i disse ordene som synes å stå imot hverandre?

Jeg tror løsningen ligger i at Rom 8,29–30 taler om kristne mennesker. Det er den bærende tanken i hele kapitlet. Det begynner med denne livets lovsang: Det finnes ingen fordømmelse for dem som er i Kristus Jesus. Det vi ikke kunne gjøre, det gjorde han for oss. Det er Guds folk som har tatt opp striden mot det onde og ikke lever etter kjødet, fordi de kristne lever etter Ånden, den Ånd som vitner sammen med vår ånd at vi er Guds barn.

Vi skal være medarvinger med Kristus, og sukkene og den såre verken i skapningen skal ta slutt når vi har nådd målet for vår tro. I dette samlivet med Gud tjener alt til det gode for oss, og når Gud er med oss, hvem kan da være imot oss?

«Han som ikke sparte sin egen Sønn, men ga ham for oss alle, hvordan skulle han kunne annet enn å gi oss alle ting med ham?» (Rom 8,32). Jo lenger en kommer i kapitlet, desto sterkere blir ordene. Ingen kan anklage eller dømme oss, og ingen kan skille oss fra Guds kjærlighet i Kristus Jesus.

Skulle så disse to versene midt inne i kapitlet føre inn noe helt nytt, slik at vers 29–30 blir et ord om mennesker som står utenfor fellesskapet med Gud? Det er sikkert ikke slik.

Hele kapitlet er en lovsang om den frelsesvissheten som de har vunnet, de som er kommet i fellesskap med Kristus. Det er en lovsang om hvor trygge de kan være på å komme velberget fram, så lenge de er hos ham.

Hos ham er vi trygge. Ingen kan skille oss fra Gud, så sant vi vil være sammen med ham.

En kristen skal derfor alltid være trygg i Gud, men aldri i seg selv. Han skal være redd for synden, Satan og seg selv, men i Kristus er han så sterk at ingen kan vinne over ham. Den som stoler på Kristus, blir aldri til skamme.

Men så må vi også være klar over dette: Har vi gitt livet vårt til Gud og lagt det inn under Jesu Kristi vilje, da spør han ikke oss om hva vi vil eller ikke vil. Da tar han oss som pottemakeren tar leirklumpen, kner den og legger den på hjulet og former den til det han selv vil. Vi kan trygle så mye vi vil om å slippe å bli knadd og formet – han gjør med oss etter sin vilje.

Dem som han på den måten utvalgte og kalte, dem både rettferdiggjør og herliggjør han, så vi i vår tur skal herliggjøre ham og vokse i nåde og kjennskap til Gud, vår Far, og Kristus, vår Frelser.

Til det er vi utvalgt og kalt som hans folk. Da må vi lære at

hvor Gud meg fører, må jeg gå,
om foten skulle brenne.

Men dette er ikke det samme som at «en gang frelst er evig frelst». Det er bare så lenge vi er fattige og hjelpeløse i oss selv og holder oss tett inntil vår eneste redningsmann, at ingen makt på jorden eller i helvete kan vinne over oss.

I ham er vi evig trygge. I oss selv er vi alltid i fare. Blir vi overmodige og slutter å våke, stride og be, kan Satan, synden og denne verden dåre oss og skille oss fra Gud. Vi må derfor ta oss i vare og ta på oss Guds fulle rustning. Men da er vi også sterke i Herren.

Da blir også mye av det som så ut som motsetninger i Guds ord og i vårt eget liv, stemt sammen til en harmonisk enhet.

Fortapt – frelst

> «Den lovløse kommer etter Satans virksomhet med all løgnens makt og tegn og under. Det skjer med all urettferdighetens forførelse blant dem som går fortapt, fordi de ikke tok imot kjærlighet til sannheten, så de kunne bli frelst.» (2 Tess 2,9–10). «Den straffen de skal lide, blir en evig fortapelse borte fra Herrens åsyn og fra hans makts herlighet.» (2 Tess 1,9).

Ordet om fortapelsen og om å gå fortapt er det tyngste domsordet Gud har talt til oss. Hvor mye vi enn prøver å diskutere det bort og innbille oss selv og andre at ordet må stride mot grunndraget i Gud, han som er kjærlighet, så står det der og lar seg ikke stryke ut, verken av Bibelen eller av samvittigheten vår.

Når vi så tenker på alle de millioner av avguder som menneskene har laget, ber til og ofrer til fordi de mener på den måten å slippe unna dom og straff og fortapelse, da aner vi at dette ordet ikke bare står i Bibelen og i samvittigheten hos oss kristne. Det er skrevet inn i selve menneskehjertet.

Jeg ville si noe usant om jeg ikke innrømmet at ordet om fortapelsen har kostet meg mange tanker og mye sjelekamp. Og det som er det tyngste, er at etter Guds ord ser det ut til at livet skal mislykkes for de fleste mennesker. Det ville være lettere for oss å slå oss til ro med tanken på fortapelsen om det bare var noen få det gikk galt med. Men tenkte vi litt dypere etter, måtte vi vel innrømme at det er like ille og like forferdelig at bare én eneste går fortapt, som at mange gjør det.

Ordet om fortapelsen er det vi aller minst vil høre. Motviljen mot denne tunge sannheten er så stor at det ikke er mange, verken lek eller lærd, som har mot til å bære den fram. Jeg innrømmer at det koster også meg mye å forkynne dette ordet.

Ikke fordi det er grunn til å tvile på at det er sant, men fordi motviljen i folket er så sterk. Hver eneste forkynner som elsker sannheten, vet noe om hva det koster å ro mot denne sterke strømmen. Vår stolte, bløte og innbilske slekt har ordnet det slik at Gud vær så god skal holde himmelen åpen for alle mennesker, uansett hvordan de lever.

Dette ser flott ut, og det synes heller ikke å koste så mye å skyve Gud til side, stenge helvete og åpne himmelen for alle, enten de hater eller elsker Gud. Og så lever og dør folk flest på denne stolte løgnen.

Men det som kommer i veien for denne falske trøsten, er ordet fra ham som aldri har sagt en usannhet. Jesus Kristus har sagt med klare ord at det skal

komme et evig skille mellom godt og ondt, og dette skillet kaller han: fortapt eller frelst. Han ga livet sitt for å berge oss fra fortapelsen, så for ham var det både alvor og sannhet nok.

Spørsmålet er da hvem som har rett: Kristus eller det forkjælte og syndeelskende mennesket.

Det vil framtiden svare på.

Det er selvsagt svært lettvint å ordne det slik, både for seg selv og for andre, at ingen skal gå fortapt. Men vi vet jo litt om at det vi mennesker mener og gir ut for sannhet, ikke alltid er så sikkert og sant. Den sannheten som bærer livet, protesterer så ofte mot det vi mener er sant.

Ingen kan gjøre et faktum til intet ved å si at det ikke finnes. Er ordet om fortapelsen sant, forsvinner det ikke selv om vi ikke liker det. Og vil vi ha noe med Bibelen og Kristus å gjøre, kommer vi ikke forbi dette tunge ordet.

Hva skal vi med en frelser når det ikke finnes noe å bli frelst fra eller noe å bli frelst til? Er det slik at ingen kan gå fortapt, hvorfor skal vi da slite oss ut på å be folk vende om? Vi trenger da ikke be folk omvende seg når de kommer til himmelen uansett hvilken vei de går! Hvilken mening er det da i å ha prester, predikanter, kirker og bedehus?

Hvorfor skal vi da sende sønnene og døtrene våre til hedningefolkene med bud om at de må vende om? Og hvorfor skal vi da trygle folk om å trenge seg inn i Guds rike gjennom en trang dør og bære et kors hele livet på en smal og tung vei?

Går ingen fortapt, er ingen mer selvskreven til himmelen enn en hedning.

Men er det fare på ferde, går vi mot fortapelsen, ja, da må vi ha redningsmenn som roper til oss at vi må snu.

Om jeg ikke trodde at ordet om fortapelsen var sant, måtte jeg legge Bibelen min bort. Men det kan jeg ikke. Legger jeg den bort, blir hele tilværelsen en meningsløs natt.

Dersom det ikke kommer en tid da ondt og godt skal skilles, må vi evig og alltid gå veien til døden mellom blod og tårer. Slekt etter slekt stiger fram uten ende i synd og død. Hvilken mening er det da i å være menneske?

Men hva er det da å gå fortapt?

Vender vi oss til Bibelen for å få svar, får vi først vite at vi er fortapt. Vi steg inn i verden som fortapte mennesker. Den læren at vi er født som Guds barn, er en menneskelig tanke som ikke har noe grunnlag i Guds ord. Det er from fantasi som skal prøve å rettferdiggjøre Gud.

At det ikke er slik, har vi vitnesbyrd nok om i Jesu ord om at også små barn må komme til ham hvis de skal bli frelst. Av naturen er de så visst ikke født inn i Guds rike. Skal de slippe inn der, må også de komme til Kristus. Også de hører Guds rike til. Derfor sier Jesus: «La de små barna … komme til meg!» Det finnes ingen redning for noe menneske, lite eller stort, uten gjennom ham som ga livet for oss alle. Alle som vil bli berget, må komme til ham.

Så kom han til oss – først for å ordne vår sak med Gud, og så for å lete etter det som var fortapt. Men om han nå ikke finner og ikke får berget det fortapte, hvordan går det da?

Da må det fortapte forbli fortapt.

Det er denne stålharde loven folk ser bort fra eller tror er satt ut av kraft. Men om denne loven sluttet å virke, ville det være det samme som at Gud ikke lenger fantes. Noen har en gang sagt: «Om Gud ikke skulle straffe det onde, var han ikke god. Den som ikke straffer det onde, må selv være ond.»

Vi må også prøve å lære den leksen og se den sannheten i øynene at for det naturlige mennesket er det å dø ikke det samme som å få en ny natur. Det er bare å bytte oppholdssted. Det er å flytte til et annet bosted med den samme naturen som vi hadde her, og fortsette livet i samme retning som her.

Dette må vi holde fast ved hvis vi skal finne den rette løsningen på spørsmålet: fortapt – frelst.

Kan det finnes noe mer meningsløst enn å tenke og tro at den Gud jeg aller minst ville ha noe å gjøre med her i livet, skal bli så god å være sammen med etter døden? Hvordan skal du trives der hvor den Gud og de menneskene bor som det var unaturlig, ja, en pine og en skam å være sammen med her?

For flere år siden hendte det at en forretningsmann kom til å forville seg om bord i en båt som var full av «lesere» – de skulle på et misjonsmøte. Båten var knapt kommet fra kaia før de begynte å synge, be og tale om Gud. Hvor mannen enn gikk, møtte han gudfryktige folk. Til slutt havnet han på kommandobroen og spurte kapteinen harmt: «Si meg, kaptein, hvor skal jeg gå av for å bli kvitt disse menneskene?» «Reis til helvete, der slipper De dem,» svarte kapteinen.

Det er den samme tanken Arne Garborg gir uttrykk for i boka «I Helheim». Da Veslemøy ser de ufrelste, sier hun til søsteren sin:

Kjære min søster, be til Jesus,
be til den hellige mø, –
å, ber du rett den gode Gud Fader,
han lar ikke synderne dø.
Å, ber du rett den gode Gud Fader
med hjertens gråt på kinn,
han gir de arme syndere nåde
og lar dem i himlen inn.

Da svarte søsteren:

Å, kjære min søster, himmelen selv
ble for disse ingen salig heim,
i kjærlighet, lys og i Herrens fred
de led verre enn i Helheim.
De elsker det onde med alt de lider,
de må få banne og hate;
den åpne himmeldøren selv
de for seg stengt vil late.

Vi har god grunn til å tro at det er slik. Det er så visst ikke Gud som har laget fortapelsens vei for oss. Den laget vi selv, fordi vi ikke tok imot kjærligheten til sannheten.

En av mine bekjente lå på Rikshospitalet i Oslo, operert for trettende gang, tror jeg det var. En dag fikk han et brev, men han orket ikke å lese det. Det var fra troende venner. Da professoren som hadde operert ham, gikk visitt til de syke, ba vennen min om han ville lese brevet. Mens professoren leste, ble han grepet av det som sto der, og sa: «Det må være tungt å reise fra så mange venner.»

«Nei, professor,» var svaret, «jeg treffer samme slaget der oppe, jeg.»

Like lite som et verdslig menneske kan trives i himmelen, like umulig er det for en kristen å være i helvete, der Satan og alle de ugudelige er. Den som skal være der, må ha livet og naturen sin innstilt på å være der. Og den som himmeldøren skal åpne seg for, må være født av Gud.

Fisken kan ikke leve på land, og mennesket ikke i havet. Slik kan heller ikke omvendte mennesker være i helvete, og uomvendte ikke i himmelen.

Jeg kan tenke meg at nå vil mange si: «Ja, er det ikke noe verre å gå fortapt, er det vel ikke så farlig.»

Er det da så godt å leve uten sjelefred? Er det så godt å bære på en ond og dømt samvittighet som uroer, sårer og stikker? Kjenner du det ikke mer eller mindre allerede nå? Når evigheten så ligger foran deg, og du vet: Her må jeg alltid være og savne fred, lys og framtid – skulle ikke det være vondt nok? Hvor vondt var det ikke her den lange natten da du ventet på søvnen mens du hørte det såre skriket fra en fredløs sjel? Tror du det blir mindre av dette på den andre siden?

Blir det slik som dikteren sier, at du elsker det onde med alt det du lider, da er det så visst ingen himmel du har å vente.

Skal det finnes mening i å være menneske, må det komme en tid da ondt og godt blir skilt for alltid. Ellers blir livet uten mening, uten mål, uten lys og håp. Jesus har også sagt oss så sterkt og klart han kan, at et slikt skille skal komme. Noen skal gå bort til evig straff, men andre til evig liv, sier han.

Skulle jeg så si noe mer om hva det er å gå fortapt, vil jeg si det slik:

Fortapt er noe som er kommet bort for alltid, noe som har fått så stor skade at det ikke er håp om å bøte på den. Det er ødelagt i seg selv og tapt for ham som laget det eller eide det.

Da isfjellet i Atlanterhavet skar opp «Titanic», sank skipet, og ingen kan få det opp igjen. Det ligger der på havbunnen – fortapt. Det finnes, men det er fortapt. Det er fortapt i seg selv enda det finnes, og det er fortapt for dem som eide det. Det kan ikke berges, enda de vet hvor det er.

Å finnes uten å kunne berges, det er å være fortapt.

Fortapt er et spilt liv. Det er spilt for ham som skapte det, spilt for ham som kjøpte det, og spilt for den som fikk det.

Det er å miste sin sjel, sier Jesus, og det tapet kan ikke hele verden veie opp med all sin glans og rikdom. For denne sjelen er et menneske. Det er du, og det er jeg. Det er det største som finnes utenom Gud.

Fortapt er å være skilt fra Gud.

«En evig fortapelse borte fra Herrens åsyn», sto det i teksten. Evig borte fra Guds åsyn – det er fortapelse.

Fortapelsen har i Bibelen også fått navnet «mørket utenfor». Det er stedet der det ikke lenger er spørsmål om tid. Ingen morgen, ingen kveld. Ingen natt som

blir jaget bort av dagen, ingen sol eller klokke som måler tiden. Ingen sier: Gå! eller: Kom! Den eneste klokken som slår i denne dødens natt, er den som den rike mannen hørte: «Husk!»

Skulle noen av oss komme dit, du eller jeg, blir det visst nok å huske. Likevel er det grunn til å tro at ikke alle har like mye å minnes, og derfor blir vel ikke ulykken like stor for alle.

«Den tjener som kjente sin herres vilje og ikke stelte i stand eller gjorde etter hans vilje, skal få mange slag. Men den som ikke kjente den, og gjorde det som fortjente slag, han skal få færre slag. Hver den som mye er gitt, av ham skal mye kreves. Og den som har fått mye betrodd, av ham skal dess mer fordres» (Luk 12,47–48).

Og: «Alle som syndet uten å ha loven, skal gå fortapt uten loven, og alle som har syndet under loven, skal dømmes ved loven.» For Gud gjør ikke forskjell på folk! «For når hedninger, som ikke har loven, av naturen gjør det loven byr, da er disse, som ikke har loven, seg selv en lov.» Når så også disse syndet, de som ikke hadde loven, går de fortapt uten loven (Rom 2,12 og 14).

Alle som syndet, med lov eller uten lov, hedning, jøde eller kristen – alt og alle som er skilt fra Gud, går fortapt. Slik står det skrevet.

Jeg kan ikke forandre det. Ikke du heller.

Det ser ut til å bli flere og flere som står fram og forkynner, mer eller mindre dristig og bestemt, at det må være omvendelse etter døden. De trekker også opp grensen for hvem som skal få anledning til å vende om. Jeg tror det var best om vi nysgjerrige og uvitende mennesker lot det spørsmålet ligge. Forstår jeg Bibelen rett, har den ikke gitt oss lov til å si et ord om omvendelse etter døden, og godt er det.

For en ulykke det ville vært for oss mennesker om det sto i Guds ord: «Det er omvendelse etter døden!»

Vi får slå oss til ro med å holde fast ved at Gud er rettferdig også når han dømmer. Han, og bare han, vet hvordan han bør dømme. La det være nok for oss.

Nå lever vi i nådetiden. Om det er nådetid etter døden, har Gud ikke sagt oss noe om. Men da skal også vi tie. Ingen synder mot Guds ord ved å gjøre det. Men dere som roper ut at det er omvendelse etter døden, dere kan nok få noe å svare for i dommen.

Å trekke en grense for hvem som eventuelt skulle få anledning til å omvende seg etter døden, er like ubibelsk som det er meningsløst. Det står ingenting om det i Guds ord.

> «For så har Gud elsket verden at han ga sin Sønn, den enbårne, for at hver den som tror på ham, ikke skal fortapes, men ha evig liv.» (Joh 3,16).

Ordet om fortapelsen har to sider, har vi hørt. Vi kommer fortapt inn i verden, skilt fra Gud. Og vi går fortapt om vi ikke tar imot den frelsen som er gitt oss av Gud.

Vi kan også si at frelsen har to sider. Alt som hører til frelsen, ligger ferdig for oss utenfor oss. Det er den ene siden. Men denne ferdige frelsen må vi ta imot ved omvendelse og tro hvis vi skal bli frelst. Det er den andre siden.

Om det Gud har gjort for oss, taler Bibelen så klart at det ikke synes å være mulig å misforstå det: «Han er den som har frelst oss og kalt oss med et hellig kall. Han gjorde det ikke etter våre gjerninger, men etter sin egen rådslutning og nåde, den som han ga oss i Kristus Jesus fra evighet av» (2 Tim 1,9).

Først frelste han oss, og så kalte han oss, og dette kallet gikk ut fra Gud. Han har ordnet det slik at alt er bygd på nåden i Kristus. Før noe som helst var til, var alt ordnet av Gud til redning for oss, i tilfelle det skulle gå ille med mennesket som han ville skape i sitt bilde.

Når de lager en maskin, setter de inn noe de kaller en sikkerhetsventil. Det er en reserve som trer i funksjon om den opprinnelige ventilen skulle gå i stykker. Dette kan vi bruke som et bilde på Guds verk i Adam og i Kristus.

Da skaperverket sto ferdig, var alt «overmåte godt», står det. Alt virket sammen i full harmoni. Men så falt mennesket, og alt gikk så å si i stå. Da var det at Kristus trådte fram, slik Gud hadde ordnet det «før verdens grunnvoll ble lagt». Fra den tiden Kristus trådte inn i slekten, regner Gud med ham. Nå er han vår representant hos Gud. Nå blir alt som har med Gud og oss å gjøre, lagt inn i Jesu navn, i Jesu person og «for hans skyld». Vi blir berget av nåde, om vi vil la oss berge.

«For så mange som Guds løfter er» – og de er mange og store – «i ham har de fått sitt ja. Derfor får de også ved ham sitt amen, Gud til ære ved oss» (2 Kor 1,20).

Der er vår redning. Alt er nå så fullt og helt i orden at hver eneste en som tror på Jesus, har evig liv.

Det var en som var villig å dø i mitt sted
for at jeg kunne leve ved ham,
og til korset han gikk, hvor han kjøpte meg fri,
da han sonet min synd, det Guds lam.
Hva som var meg imot, ble utslettet med blod,
det ble naglet til korset med ham.
Hvilken byrde han tok da han dødsfienden slo,
da han bar all vår synd og vår skam!

Så har Gud elsket verden! Slik er frelsen ordnet fullkomment ferdig for oss utenfor oss.

Det enkle, men store spørsmålet for oss er da om vi vil komme og ta imot den frelsen som ligger ferdig for oss i Kristus. Gjør vi det, er vi frelst. Gjør vi det ikke, er vi fortapt, og så går vi fortapt.

«Alle dem som tok imot ham, dem ga han rett til å bli Guds barn, de som tror på hans navn» (Joh 1,12).

Hvorfor vil du da gå fortapt?

Men å være frelst i fullendelsen er mer enn å gripe Kristus i tro. Her er vi frelst for å bli frelst. Først når vi går over grensen, bort fra det jordiske og syndige og inn i himmelen der Gud bor, først da er vi fri for all fare. Og når det stiger fram en ny himmel og en ny jord, når alt er blitt nytt og Guds bolig er hos menneskene, først da har frelsen som Gud ga oss i Kristus, nådd sin fullendelse.

Det er dette herlige målet hele Guds folk går mot.

«Anfektelse»

«Er du den som skal komme, eller skal vi vente en annen?» (Matt 11,3).

I tidligere tider, ja, også i mine yngre år, talte de troende og de som forkynte Guds ord, ofte om noe de kalte «anfektelse». Kristne mennesker kunne komme inn i tung sjelekamp, i mørke og tvil, og dette kalte de «anfektelse».

Når de så kom sammen om Guds ord i møter og venneflokker og fortalte hverandre om det de hadde erfart, kunne en rett som det var høre dem klage over at de hadde vært eller nettopp var nede i denne mørke dalen. Jeg kan også godt huske hvordan de gav oss unge kristne gode råd om hvem vi skulle betro oss til hvis det ble mørkt også for oss. Da sa de: «Du kan godt betro deg til ham eller henne, for de har vært ute i mye anfektelse.»

Når en kom inn i stor sjelekamp, tok de det altså som et tegn på at en var en sann og ærlig kristen. At dette var vanlig kristent syn i tidligere tider, vet vi blant annet av at de tok det med i kirkebønnen. Der stod det: «Kom nådig de anfektede til hjelp!»

Men om denne siden av kristenlivet hører vi lite nå, både fra dem som forkynner ordet, og fra andre kristne. Etter den tenkemåten som nå former kristenlivet hos mange, er «anfektelse» noe som ikke hører hjemme hos frigjorte og åndsfødte kristne. Er vi kommet rett inn i pinsenåden, er tvil, mørke og indre strid feid bort like fort og lett som solen spiser opp tåken. Glede og seierskraft har fått makt over alt som er syndig, tungt og vondt.

Å være plaget av slikt vitner om at en er en uåndelig lovtrell som lever før pinse og ikke vet hva åndsfødt kristendom er. Slik taler og tror mange i vår overfladiske tid.

Men blant dem som tar det så lett, går det også mange ærlige kristne med tungt hjerte og kjemper sin harde kamp, ensomme og bortgjemte. De tør ikke si noe om dette til andre, for da kommer de under enda tyngre dom. Den som er en sann kristen, skal være kommet forbi slikt lovstrev. På den måten blir livets tunge sannhet druknet, hos noen i mørke, hos andre i hykleri og overåndelig snakk.

Det er en farlig utvikling som vi må komme bort fra. Vi må tilbake til det stedet der synderen står ansikt til ansikt med den Gud som også er en fortærende ild (Hebr 12,29)! Men da kan det nok hende at vi igjen får vite hva «anfektelse» er, ikke minst de som tar kristendommen mest alvorlig. I tidligere tider var det

nettopp de beste kristne som fikk vite mest om hva det er å være i Guds smeltedigel.

*

Når en så skal gå nærmere inn på dette emnet, ligger det nær å spørre: Hva er «anfektelse» for noe? Og hva er grunnen til at «anfektelsen» kommer over oss? Kommer denne veldige sjelekampen over oss som straff fordi vi lever et skralt kristenliv? Eller er det Satan som slår ned på oss? Eller er det Gud som fører oss inn i en slik svart natt?

Christian Scriver svarer på dette: «Det er et tungt kors og den største trengsel som den rettferdige, hellige, vise og gode Gud sender et kristent menneske.»

Men Luther sier: «I anfektelsen griper, piner og plager djevelen hjertet med pilene sine. En kjenner angst og redsel for Guds vrede og vet stundom ikke om en er død eller levende. Sykdom, forfølgelse og annen uro, ja, det kan gjøre vondt, men det er bare som spøk mot anfektelse. Sjelelidelse er så mye mer pinefull enn legemlig lidelse som sjelen er edlere enn kroppen.»

Det ser ut til at begge disse store Guds menn hadde vært inne i denne veldige sjelekampen. Vi kan også legge merke til at den ene sier at «anfektelse» kommer fra Gud, mens den andre mener at Satan er opphavet. Senere skal vi se at begge har rett. Men først vil vi lete litt i vår gamle, gode bok etter ord som taler om dette:

«Vær meg nådig, Herre, for jeg visner bort. Helbred meg, Herre, for mine ben er forferdet. Min sjel er grepet av stor forferdelse. Og du, Herre – hvor lenge?» (Sal 6,3–4).

«Frels meg, Gud! For vannene er kommet inn til sjelen. Jeg er sunket ned i bunnløs gjørme, hvor det ikke er fotfeste. Jeg er kommet i dype vann, og strømmen slår over meg» (Sal 69,2–3).

«Min hånd er utrakt om natten og blir ikke trett, min sjel vil ikke la seg trøste» (Sal 77,3).

«Ja, forgjeves har jeg renset mitt hjerte og vasket mine hender i uskyld. Likevel ble jeg plaget hele dagen. Hver morgen kom til meg med tukt» (Sal 73,13–14).

Dette var David og Asaf i den gamle pakt. Når Peter så roper ut: «Herre, gå fra meg, for jeg er en syndig mann!» (Luk 5,8), og Paulus klager: «tvilende, men ikke fortvilet» (2 Kor 4,8)[1], viser det at også i den nye pakt fikk de vite hva «anfektelse» var.

Skal vi så prøve å komme emnet tettere inn på livet, må vi først være klar over at denne veldige sjelekampen ikke kommer til alle på samme måten. Lynne, karakter, stilling i livet, de kår vi er vokst opp i og lever under, de menneskene vi bor og arbeider sammen med, den alderen vi er i, og mange, mange andre forhold gir opphav og særlige grunner til mange slags sjelekamper.

Derfor ser vi så ofte at det som noen kristne blir plaget av, har andre ikke det minste bry med. Det som fører den ene inn i den hardeste kamp og det dypeste mørke, er den andre fri for.

Noen kristne blir grepet av tvil på Gud, på Guds ord og på Jesus Kristus. Som hyl og skrik fra ville dyr i den svarte natten lyder det i sjeledypet: Det finnes

[1] NB: «rådville, men ikke rådløse».

ingen Gud! Bibelen er ikke Guds ord. Jesus er ikke Kristus. Han ligger i en grav som andre mennesker. Josef var hans far og Maria hans mor.

Livet etter døden – hvem vet noe om det? Ser vi ikke at slik som gresset gror opp og visner mens roten blir liggende i jorden og lager et nytt strå til neste vår, slik er det også med menneskelivet? Har noen sett noe annet?

Med slik tvil kjemper mange, særlig de som leser og leter og spiser for mye av kunnskapens tre og for lite av livets tre. Så blir Gud borte for oss, og vi ser ikke lenger enn til graven. Da blir alt en gåte som vi ikke kan løse.

Denne gåten slår klørne i oss og vil drive oss enten inn i tankeløshet og lettsinn eller inn i tung sjelekamp. Hvis det finnes en Gud som elsker oss, slik Bibelen sier, hvorfor skulle da den og den ulykken ramme meg? Hvis det er sant at den som ber, får, hvorfor fikk da ikke jeg det jeg bad om?

På denne fronten må mange kjempe, og der er det sannelig ikke morsomt å være, aller minst for den som har satt seg som mål i livet å være helt sannferdig i alt, og som bærer på en dyp lengsel etter Gud og et evig liv.

Til andre kommer sjelekampen på en helt annen måte. De tviler slett ikke på Gud, på Guds ord, på Kristus og livet etter døden. Nei, nei! Men spørsmålet er dette: Er jeg en kristen? Er jeg virkelig omvendt? Har jeg ikke bedratt meg selv og gitt meg ut for det jeg ikke er og aldri har vært?

Hvor er kristenlivet mitt? Hvor er min tro, min syndserkjennelse, min sorg over synden og min gudsfrykt? Er jeg ikke tvert imot uåndelig, likegyldig og verdslig? Er ikke sinnet mitt fylt av onde tanker, stygge lyster, misunnelse, hovmod og selvkjærlighet?

Freden i sjelen er borte. Barnekårets Ånd, ja, hvor er han, han som skulle vitne med min ånd at jeg er Guds barn? Den Ånden har jeg visst ikke. Det jeg har, er vitnesbyrd om synd og skam, om ulyst til det gode og lyst til det onde. Satan har visst fått makt over meg, og lønnen er uro, ufred og all slags satanskap.

Slik ser det ut for mange som fremfor alt vil leve sammen med Gud og berge sitt ene, dyre liv. Slike tider kan komme over Guds folk.

«Solen er borte, i sjelen er natt.»

En gang i tidligere tider stod en av Guds beste menn og ropte ut:

«Sannelig, han har vendt seg mot meg, han vender sin hånd mot meg hele dagen. Han bygde en mur mot meg og omringet meg med bitterhet og trengsel. … Han murte igjen for meg, så jeg ikke kan komme ut. Han gjorde mine lenker tunge. Om jeg så ropte og skrek, slipper han ikke min bønn inn på seg» (Klag 3,3 og 5 og 7–8).

Det er i slike tider at spørsmålet stiger opp i oss: Hva kan grunnen være til at en slik sjelekamp kommer over kristne mennesker? Er det Satan som da har fått makt over oss? Er det Gud som sender dette tunge over oss? Eller er vi selv skyld i det?

*

Så langt jeg makter å se inn i Guds ord, i mitt eget og andres liv og i Guds veier med folket sitt, tror jeg vi kan svare slik:

«Anfektelse» kan komme over oss fordi det går nedover med kristenlivet vårt. På et eller annet punkt i vårt ytre eller indre liv holder vi på å gli ut. En

skjult eller åpenbar synd har fått makt over oss, eller vi er blitt verdslige og uåndelige. Bønnelivet vårt holder på å dø, og den fornyende kraften får ikke virke i oss.

Verdslighet og fusk har satt mark i livsroten, og gjerdet rundt vingården er i forfall. De små revene har kommet inn i hagen og spiser opp blomstene på frukttrærne (Høys 2,15). Det går mot døden med oss.

Men finnes det ennå en gnist av sannhet i sjelen, og rører det seg et kjempende gudsliv i oss, da er det håp. På forskjellige måter begynner Guds Ånd å banke ekstra hardt på hjertedøren. Kanskje gjennom dyp sorg, sykdom og død, ja, kanskje gjennom skam eller ved andre hendelser. I alle fall slår han så tungt at vi begynner å våkne, og da ser vi at vi står på kanten av en avgrunn.

Vi ser at vi har syndet, og så velter uro, tvil og mørke inn over oss – en tvil som må komme hvis ikke det verste skal skje. Alt i livet vårt kommer i ulage for oss. Vi blir ført inn i prøvelsens ild, og den som har ført oss inn i ilden, er Gud.

Han bygger en mur mot oss og omringer oss med bitterhet og trengsel. Han murer igjen for oss, så vi ikke kommer ut. Selv om vi skriker og roper, lukker han for vår bønn.

Gud gjør det!

Ja, også Paulus sier: «Vi regnet oss alt som dødsdømte, for at vi ikke skulle stole på oss selv» (2 Kor 1,9). Gud gjør dette for at vi ikke skal stole på oss selv.

Lær meg å kjenne dine tanker
og øves i å tenke dem,
og når i angst mitt hjerte banker,
da må du kalle motet frem;
når jeg har tenkt meg trett til døden,
si så hva du har tenkt, o Gud,
da kan jeg se at morgenrøden
bak tvil og vånde veller ut.

Og så har Gud fått berge oss gjennom tvil og mørke.

*

Men «anfektelse» kan også komme over oss fordi vi har møtt motgang. Kanskje satt vi høyt oppe, nær toppen av velstand, ære, lykke og makt, og så kom fattigdom, sykdom, dårlig helse og motgang på mange måter. Ingen tar av seg hatten for oss lenger eller ser innom døren vår. I stedet for ros er det bitter kritikk. Fremgangen er byttet ut med tap.

Og så klager vi som Asaf og Job: «Forgjeves har jeg renset mitt hjerte og vasket mine hender i uskyld» (Sal 73,13). «En mann har ikke noe gagn av at han holder vennskap med Gud» (Job 34,9).

Andre har det godt, ikke minst de ugudelige. Jeg som har prøvd å frykte Gud, jeg har det vondt. Andre lykkes med alt de tar seg til, for meg mislykkes alt. Andre – også ugudelige folk – får snille barn. Mine er ugudelige og lever i synd og skam, enda jeg har ropt til Gud for dem fra de var små.

Er det så noe gagn i å frykte Gud? Forgjeves har også jeg renset mitt hjerte. Døren inn til Gud er stengt. Han har støtt meg bort fra sitt åsyn.

Slik siger tunge tanker inn over kristne mennesker fordi en regner mer med livet her enn med livet etter dette. Først når vi igjen begynner å se forbi de dagene vi skal være her, og ser oppover og fremover, inn i helligdommen, først da blir natten byttet ut med dag og sjelekampen med lys og fred. Da jubler vi igjen med Asaf: «Men jeg blir alltid hos deg … Du leder meg ved ditt råd, og deretter tar du meg opp i herlighet» (Sal 73,23–24).

*

Men det finnes nok også tilfeller der Gud så å si er nødt til å overgi oss til Satan. Det måtte han i hvert fall gjøre med Job.

På en ferd rundt jorden hadde Satan sett mye som slett ikke var til ære for Guds navn, og der finner vi vel også grunnen til at han nå ville ha en samtale med Gud. Men i denne samtalen var det nok noe han tidde med, og så måtte Gud selv ta det fram: «Har du gitt akt på min tjener Job?» spør han (Job 1,8).

Å jo, det hadde Satan nok gjort. Men ikke rart at han frykter Gud! Han vasser i gull og rikdom av alle slag. Det skulle vel ikke være så vanskelig å være gudfryktig når alt går godt her i verden. Men la meg få klørne i ham en stund, så skal vi se hvem han kommer til å frykte, deg eller meg!

Hadde Gud i et slikt tilfelle svart nei til Satan, ville det vel vært det samme som at han ikke våget å la noen av folket sitt møte den onde i kamp. Da hadde Gud også innrømmet at Satan var sterkere enn han.

Og så må Gud den dag i dag overgi både Job og andre av sine beste folk til Satan og la ham få plyndre oss for åndelig og jordisk eiendom og i tillegg legge tvil og mørke i vår sjel. Men når Gud og vi sammen vinner et slikt slag, da er også store ting vunnet, ikke bare for oss kristne, men også for Guds navn og ære.

Det var vel også noe av det samme som skjedde da døperen Johannes ble satt i fengsel. Vi kan vel knapt engang ane hva denne mektige kongeørnen i Ånden måtte gjennomleve da han ble tatt bort fra stedet der et helt folk samlet seg om ham – og så med ett ned i et svart, rått og urent fangehull dypt under jorden.

Også han var bare et menneske, som en av oss. Er det da underlig om også han kom i tvil og spurte: «Er du den som skal komme, eller skal vi vente en annen?» (Matt 11,3).

Mange etter hans tid har måttet inn i den samme prøvelsens ild, selv om de ikke nettopp ble gjemt bort i et svart hull i en gammel borg. Også de fortalte frimodig om Guds Lam som tok vår synd på seg, og så kom motgang og tvil over dem som en stormvind. Men når seieren var vunnet, kunne de si som Job: «Bare det ryktet meldte, hadde jeg hørt om deg, men nå har mitt øye sett deg» (Job 42,5).

Ofte er det sant også for oss kristne at vi ikke har stort mer kjennskap til Gud enn det andre forteller oss om ham. Først gjennom tvil, sjelekamp og seier får vi se ham med egne øyne.

Først da fikk jeg kjenne hans salige nåde,
først da løste korset forargelsens gåte,
først da lærte korset å favne den byrde
som han har meg rakt, den forbarmende hyrde.

*

Men vi har ikke grunn til å tro at all «anfektelse» kommer av tilbakegang i kristenlivet vårt, eller fordi Satan får lov til å føre oss inn i ildovnen. Vi har også rett til å tro at Gud selv stundom byr oss å gå denne veien.

Peter fikk sin mørke natt fordi han tenkte for stort om seg selv. Job fikk den fordi Gud måtte overgi ham til Satan, og Jeremia fordi Gud murte igjen for ham. Jesus har også sagt at vi skal be: «Led oss ikke inn i fristelse» (Matt 6,13).

Hvorfor Gud vil at slike tunge tider skal komme over oss, er ikke alltid så lett å forstå, i hvert fall ikke så lenge vi er inne i ilden. Senere i livet kan vi mer eller mindre få tak i svaret. Da ser vi også at det han ikke fikk gitt oss av sin rike nåde i de gode dagene, det fikk han gi oss i den tyngste kamp.

En Guds mann har en gang sagt: «Den som Gud vil gjøre gudfryktig, den gjør han fortapt. Den han vil gjøre vis, gjør han til en dåre. Den han vil gjøre sterk, gjør han maktesløs. Den han vil gjøre levende, fører han inn i døden, og den han vil føre til himmelen, sender han ned i helvete. Gjennom vanære og skam fører han oss til ære, gjennom strid til fred.»

«Du gjorde mine lenker tunge.»

Du!

Hvor underlig er du i alt hva du gjør,
hvem kan dine veier forstå?
Men ett er dog sikkert: den vei du meg før,
for meg er den beste å gå.

Du vet ei, mitt barn, hva jeg gjør her på jord,
men du skal nok forstå det engang;
urolige hjerte, hva sørger du for?
din prøvelses tid blir ei lang.

Mange tusene veier, o Herre, du har,
og hvilken du velger for meg,
får være det samme, blott lykk'lig jeg går
til himlen i selskap med deg.

*

Men Guds ord forteller oss om enda en grunn til at vi kommer inn i «anfektelse». Gud vil lære oss kunsten å hjelpe andre som kommer inn i tvil, mørke og natt. Den som får den ære og nåde å bli skrevet inn i denne høyeste klassen i livets skole, og som klarer eksamen der, han (eller hun) vinner fram til den største visdom og den høyeste dannelse som en kristen kan nå her.

I denne skolen setter Gud sine beste barn. Der fikk Paulus den ære å gå, og da han hadde tatt eksamen der, sa han: «Nå gleder jeg meg over mine lidelser for dere. Det som ennå mangler i Kristus-lidelser, det utfyller jeg på mitt eget kjød, for hans legeme, som er menigheten» (Kol 1,24).

«Lovet være Gud, vår Herre Jesu Kristi Far, barmhjertighetens Far og all trøsts Gud, han som trøster oss i all vår trengsel, for at vi skal kunne trøste dem som er i all slags trengsel, med den trøsten vi selv blir trøstet med av Gud» (2 Kor 1,3–4).

Det må være en underfull lykke å få glede seg over det en lider for andre. Det var det Jesus gjorde. Han led alt for andre. Når dette også blir oss kristne til del, får vi gå den veien Jesus gikk, og der ligger den høyeste og reneste glede og den største lykke som livet gir.

Hver gang en kristen får hjelpe kjempende mennesker fra tvil til tro, fra mørke til lys, fra tårer og sjelekval til fred og smil, kan han den dag i dag si som Paulus: Nå gleder jeg meg over at også jeg får være med og utfylle i mitt liv det som mangler i Kristi lidelser.

Lovet være Gud, vår Herre Jesu Kristi Far, for det!

Hvem ville da ei lide
og gjerne takke til.

Når en kristen får smake litt av denne honningen og ånde inn duften av denne blomsten som åpner seg blant torner, da slutter han å spørre etter grunnen til at han har det vondt, eller å klage over trengsel og tunge tider. Da kan han rose seg av trengslene, og da kan han også stundom våge å be den dristige bønnen:

Kan du, nådige Gud, få bruke meg mer til hjelp for vår lidende slekt, da har jeg ikke noe imot at du enda en gang fører meg inn i lidelsens skole. Jeg vet at der kan du best lære meg å kjenne Kristi kjærlighet og kunsten å hjelpe andre med glede.

Det fortelles om den store tyske salmedikteren Tersteegen at han levde i dypt åndelig mørke i fem år. Men da lyset igjen gikk opp, ble han en av de største sjeletrøsterne i sin samtid. Folk kom til ham ikke bare fra Tyskland, men fra mange land i Europa.

Det kunne stå hele rader av hester og vogner utenfor huset hans. De som satt i vognene, ville inn og få hjelp i sin sjelekamp. Mange, mange drog også hjem igjen med fred og trøst. Han trøstet andre med den trøst han selv hadde fått av Gud.

Rosenius hadde en venn som han betrodde alt. Jeg har hatt anledning til å lese mange av de brevene han sendte denne vennen sin. Det som forundret meg mest da jeg leste dem, var at Rosenius klager over sin tvil, sin kamp for å tro, over åndelig mørke og «anfektelse».

Hvem kunne ha tenkt det om denne mannen som så dypere inn i frelsen og friheten i Kristus enn de fleste andre i sin tid, og som så frimodig åpnet døren inn til Kristus for andre? Hvem kunne ha tenkt at han kjempet mot tvil og mørke og bar på angst for at han kanskje ikke var frelst?

Men det kan nok hende at det var nettopp gjennom denne sjelekampen han vant fram til den nåde som gjorde at han kunne lodde så dypt i frelsens under, og fikk være til så stor velsignelse for mange både før og etter sin død.

Når vi slik får høre om hvordan Gud handlet med folket sitt i tidligere tider, skulle ikke det kunne hjelpe oss som lever nå, til å glede oss over den skolegangen han koster også på oss? Selv om leksen stundom blir nokså tung å lære, opplever vi så mye større lykke og velsignelse når vi begynner å lære den.

Den som selv har fått hjelp, kan hjelpe andre.

*

Før jeg slutter, må jeg prøve å ta med enda en side ved menneskelivet som har med denne saken å gjøre. Jeg vil med en gang innrømme at det er en vanskelig sak å røre ved, og derfor er det dristig av meg å ta fatt på den. Men siden jeg har møtt så mye sjelelidelse og åndelig mørke som hadde sitt opphav i slitne nerver, vil jeg likevel prøve å ta det fram. Jeg kan i hvert fall love at det jeg har å si, ikke skal bli til skade for dem det gjelder.

Vi må huske på at det er mange, mange mennesker – sikkert mange flere enn vi tror, og flere enn før – som lider både på kropp og sjel av helt andre grunner enn dem vi hittil har nevnt. Angst og uro ligger som bly på et sårt bryst, mens tunge tanker og redsel for alt og alle siger og gnager og uroer natt og dag. Hele det indre mennesket er fylt av redsel og en usigelig pinefull uro, mens sinn og tanke synes å ligne et lite helvete.

Vi kan også ligne sjelelivet hos slike mennesker med et skip i storm uten styring og ror. Rorkjettingen har røket, og han som skal styre skuten, er helt maktesløs. Guds nåde, trøst, lys og håp om hjelp – alt som skal lede og løfte livet, er borte. En kjenner seg redd for Gud og redd for helvete, samtidig som en går med tanker om å ta sitt eget liv.

En skjelver når en hører at telefonen eller dørklokken ringer, og selv om en vet at en ikke har noen uvenn, er en redd også for å åpne et brev. Søvnen er ofte fylt av stygge drømmer, og en kjenner seg fristet til å banne både Gud og mennesker, mens alt roper inni en: Fortapt! Fortapt! Min nådetid er forbi. Jeg har spottet Guds Ånd og kan ikke bli frelst. Helvete kan vel ikke være verre enn det jeg nå må lide. Slik kan en kjenne det.

Og så kommer alt sammen av slitne nerver! Det trenger ikke å ha noe med gudslivet vårt å gjøre. Kom nervene i orden igjen, ville all uro, angst og redsel være borte med en gang. Alt kommer av for sterk påkjenning på nervene.

Nattevåk, sorg, slit og bekymring, skam og vanære, et splittet hjem, en brutal og kranglete mann, en arg og sint hustru, sladder, sykdom og mye annet er mer enn nok til å bryte ned den sterkeste. At en kjenner seg mer dratt mot å hoppe i fossen enn mot å leve, vitner om at styreapparatet er i uorden.

Mange har også mistet makten over seg selv og satt livet til, ikke fordi de hadde mistet forstanden, og heller ikke fordi de ville være sin egen banemann, men fordi kontrollapparatet som har med nervene å gjøre, var i uorden.

*

Hvordan kan en hjelpe slike mennesker? Ja, det er slett ikke lett, og det er heller ikke enhver manns sak. Det måtte vel helst være en spesialist i nervesykdommer som skulle gi råd og hjelp her.

Men det kan nok hende at det livet selv har lært andre, også kan være til litt hjelp. I de 40–50 årene jeg har reist rundt blant folket vårt, har jeg møtt mange, mange av disse ulykkelige menneskene, og selv har jeg også hatt et snev av denne sykdommen.

Derfor vil jeg våge å skrive opp den resepten jeg har skrevet ut til dem som bad meg om hjelp, og som jeg også delvis har brukt selv.

Når det gjelder kristne, de som søker Gud, er det en hovedsak å prøve å overbevise dem om at det de nå lider, ikke har noe med gudslivet deres å gjøre, men

at det rett og slett er sykdom. Får en dem til å tro det, har en som regel funnet veien til redning.

For det som er så fælt og gjør vondt verre, er at en kjenner seg fortapt og støtt bort fra Gud. Kan en bare få hake seg fast i at samfunnet med Gud er i orden, og at alt sammen kommer av sykdommen, da er en på rett vei. Da varer det ikke lenge før det dages, og nervene kommer smått om senn til ro.

Da er det også god medisin å lese et Guds ord og be. Ikke minst er det godt om sjelen kan løfte seg til takk. Det kan dere tro er god medisin.

Frisk luft og passe kaldt vann på overkroppen kveld og morgen, passende arbeid som ikke sliter en altfor mye ut, opp og i seng til faste tider – det er også god medisin for slitne nerver, både hos troende og verdslige mennesker. Etter hvert som nervene kommer til ro, drukner angst og uro, sjelelidelse og stygge tanker og drømmer i et lyst og godt humør.

Dette er noe av den medisinen jeg har brukt og prøvd å gi andre, og jeg vet at den har berget mange mennesker.

Men hvem vi enn er som lider – kristne eller ikke-kristne – og hva det enn er som skaper sjelekampen hos oss, så la oss gjøre som døperen Johannes gjorde: sende bud etter Jesus og si ham hvordan vi har det. Det er forunderlig hvordan det da kan ordne seg, både med det ene og det andre. Å gjøre opp med Gud og alltid legge alt fram for ham, det er legedom både for kropp og sjel.

Og så et par ting til: Nyt ikke lidelsen din! Dull ikke med sykdommen! Og gå ikke fra dør til dør med syting og sutring, gråt og klage over hvor vondt du har det. Det gjør du for at andre skal synes synd på deg, og uten at du selv vet det, gjør du deg til en egoistisk martyr. Men det er sannelig ingen medisin i det.

Kan du derimot finne en god venn, en som er verdt din tillit, så betro deg til ham, og vask så ansiktet når du skal ut og møte andre. Da har du valgt en god livsregel.

Men den beste av alle en kan gå til, er den store lege for sjel og nerver, Jesus Kristus.

Han kjenner det vårt beste fremmer,
han vet den rette trøstetid;
når han vår troskap kun fornemmer
og merker ingen hykler-id,
så kommer han før vi det se,
og vil da meget godt oss te.

Det ydmyke sinnelag

> «For Gud står de stolte imot, men de ydmyke gir han nåde. Ydmyk dere derfor under Guds veldige hånd, for at han kan opphøye dere i sin tid» (1 Pet 5,5–6).

Blant alt det Guds ord formaner oss til å vinne fram til og ta vare på, er også det å være ydmyk. Det ser ut til at dette er noe av det største vi kan vinne og eie, blant annet fordi den ydmyke får nåde. Ikke slik at vi får nåde som vederlag fordi vi er ydmyke, men slik at det ydmyke sinnelaget åpner veien for nåden inn til hjertet.

Den dypeste og sterkeste roten synden har slått i hjertet, er hovmodet. Det var den synden som først fikk tak i Adam, og den dag i dag er hovmodet roten til alle andre synder, både i vårt ytre og i vårt indre liv. Av hovmodets rot vokser det opp et tre som aldri kan bære annet enn vond frukt. Men det ydmyke sinnelaget tar makten fra denne roten og dette treet.

At det kan makte en slik stordåd, kommer av at vi får det fra Jesus Kristus. «Lær av meg, for jeg er nedbøyd og ydmyk av hjertet», sa han (Matt 11,29). Hele hans person er gjennomvevd av dette sinnet, og det bærer hele hans liv og ferd. Og så formaner han oss til å lære av ham og kle oss i denne fagre drakten. Gjør vi det, får vi nåde.

Men eier vi ikke denne fagre skatten, er vi uten nåde. Har vi eid den, men holder på å miste den, vil vi litt etter litt komme bort fra nåden, og kristenlivet vårt vil mer ligne en papirrose enn en levende blomst.

Eier vi ikke et ydmykt hjerte, blir kristendommen vår kald og flat, åndløs og lovbundet. Vi kan nok være sterke i sannheten, men vi er fattige på kjærlighet. Selv om det springer ut en og annen blomst på livstreet vårt, blir det aldri frukt.

Det var denne fagre skatten som ble lagt inn i livet vårt da vi ga oss til Gud. Og det er denne samme skatten som skal pryde kristenlivet vårt, så vi kan eie nåde selv og bære nåde til andre.

Men like visst som vi kan miste troen og kjærligheten vår, kan vi også miste det ydmyke sinnelaget. Derfor blir vi formant til å være ydmyke og ta på oss denne fagre drakten.

Den hovmodige stenger alle dører for Gud og hans nåde, men den ydmyke åpner døren både for Gud og for nåden. Den som ikke bøyer seg for Gud, kan aldri bli frelst. Men den som alltid får eie det ydmyke sinnet, skal aldri savne nåde.

Vi vil ta med noen ord fra Guds bok som viser hvordan det går både med de overmodige og med de ydmyke:

«Forut for undergang går overmot, og forut for fall en hovmodig ånd» (Ordsp 16,18).

«Forut for fall opphøyer en manns hjerte seg, men ydmykhet går forut for ære» (Ordsp 18,12).

«For så sier Den Høye, Den Opphøyede, han som troner for evig, han som bærer navnet Hellig: I det høye og hellige bor jeg, og hos den som er knust og nedbøyd i ånden, for å gjøre levende de nedbøydes ånd og gjøre de knuste hjerter levende» (Jes 57,15).

Da Saul var liten i egne øyne, gjorde Gud ham til konge over Israel, og han vant alltid seier i striden mot fiendene. Men da han ble stor i egne tanker, mistet han Guds kraft. Fiendene fikk overtaket, og i sin avmakt og sitt hovmod døde han med sitt eget sverd i hjertet.

Da David i et anfall av hovmod talte opp krigsfolket sitt, holdt han på å bli forkastet av Gud (2 Sam 24). Hadde han ikke bøyd seg på flekken, ville det ha gått ille med ham også. Og da en slik stakkar som Akab bøyde seg for Gud, sa Herren til profeten Elia: «Har du sett at Akab har ydmyket seg for meg? Fordi han har ydmyket seg for meg, vil jeg ikke la ulykken komme i hans dager» (1 Kong 21,29).

På samme måte gjorde Gud med en annen konge, Josjia. Dommen var avsagt både over ham og over folket, men da han bøyde seg, sa Gud til ham:

«Fordi ditt hjerte ble mykt, og du ydmyket deg for Herrens åsyn da du hørte hva jeg har talt mot dette stedet og mot dets innbyggere – at de skal bli til ødeleggelse og forbannelse – og fordi du flerret klærne dine og gråt for mitt åsyn, så har også jeg hørt, sier Herren» (2 Kong 22,19).

«Før jeg ble ydmyket, for jeg vill, men nå holder jeg ditt ord» (Sal 119,67).

Den ydmyke vinner ære, visdom og nåde.

Hva er det å være ydmyk?

Men hva er det da å være ydmyk? Visst gjelder det først og fremst å være ydmyk, og å vite kommer i annen rekke. Men det er godt å vite det også.

Før jeg prøver å si hva det er å være ydmyk, vil jeg først si litt om hva det ikke er.

Vi mennesker har en helt uhyggelig evne til å bringe uekte varer til torgs, og ikke minst når det gjelder en så dyr og sjelden vare som et ydmykt sinn.

Å være ydmyk er ikke det samme som å se ydmyk ut, som noe en henger på seg utenpå. Det er heller ikke å være så åndelig at en blir umenneskelig. Og minst av alt er det det samme som å være en tufs eller å si ja og amen til alt mulig. Jesus var sannelig ikke «søt», og han sa heller ikke ja og amen til alt.

Dette søte og overåndelige pjattet som så lett forleder mange kristne, er verre enn selve synden. Det er den verste utgaven av fariseisme og hykleri. Det er Satans verk.

Men hva er det da i sannhet å være et ydmykt menneske?

Det ydmyke sinnelaget blir født i det hjertet som innrømmer sin synd for seg selv og for Gud. Den stolte styltegangen i vårt indre, som vrir seg unna alt som dømmer oss som syndere, blir overvunnet av denne stille, sterke makten. I stedet for å lukke øynene og skylde på andre synker vi sammen i oss selv og for

Gud og sier: Jeg er et syndig menneske. Synden, dommen og straffen ligger over meg. Jeg er skyldig fordi jeg har syndet.

Hovmodet vrir seg alltid unna. Den ydmyke bøyer seg under dommen over sin skyld og ber om nåde. Tolleren i templet, røveren på korset og den bortkomne sønnen er strålende eksempler på hva det er å være ydmyk.

Ingen kan ærlig innrømme for seg selv og for Gud at han er en synder, uten å ydmyke seg. Vil vi prøve oss selv her, kan vi få vite om det ydmyke sinnelaget har slått rot i hjertet eller ikke. Vi kan gjøre oss så ydmyke vi vil – det er bare hykleri alt sammen hvis vi ikke har sunket i kne ved Kristi kors og bekjent vår synd.

Men den som har nådd dit og holder seg der, har vunnet over sin største synd, hovmodet, og er frelst. Ikke fordi det ydmyke sinnet i seg selv frelser, men fordi det åpner veien inn til hjertet for den nåden som Gud har gitt oss i Kristus. Slik henger det sammen at den ydmyke alltid får nåde.

Synden med navn

Men så gjelder det også at vi alltid kan eie denne fagre skatten. Det er sannelig ikke lett. Her er veien alltid smal, for verden, Satan og vår gamle, onde natur gjør alt de kan for å ødelegge det ydmyke sinnet i hver eneste kristen. Det er vel også derfor Guds ord formaner oss til å bøye oss under Guds veldige hånd og ferdes blant hverandre i denne fagre drakten (1 Pet 5,5–6).

Vil vi finne ut hvor vanskelig det er å gå i denne sjeldne kappen dag etter dag og år etter år, kan vi holde øynene åpne når Gud peker på en bestemt synd hos oss som han vil ha bort. Det er ikke så vanskelig å si til Gud at vi er syndere. Men når han ved Ordet og Ånden, og kanskje gjennom andre mennesker, slår ned på en bestemt synd som har tak i oss, da er det verre. Da vil vi helst slippe. For nettopp det er så usigelig tungt: å nevne synden ved navn og innrømme at det er der jeg ligger under.

Vi vil helst lage en større eller mindre sekk som vi slipper syndene våre ned i. Den leverer vi til Gud, og så får han selv finne ut hva som er i sekken. For oss er det for tungt å nevne syndene, for vi vil ikke innrømme at det er nettopp den og den bestemte synden vi sleper på.

Det er det hovmodige sinnet i oss som stadig frister oss til å drive engroshandel med Gud. Mange kristne har tapt slaget her. Veien inn til vårt indre menneske ble for trang for nåden, og vi sank ned i avmakt. Nåden som fornyer og helliggjør, får ikke rom i hjertet, og selvsagt heller ikke i vårt ytre liv.

Men Gud vil aldri drive engroshandel med oss. Han tar ikke imot noen syndesekk. Han tar bare imot oss når vi kommer med selve synden og sier: Det er dette, Herre, det er der jeg taper, det er her jeg har fått sår. Den som makter det, er ydmyk i hjertet. Han vinner over hovmodet og finner veien til seier over synden.

Der selve synden blir utlevert, der får nåden plass.

Den som taper her, stanser i sin helliggjørelse, fordi han slutter å vokse i nåde og i kjennskap til Kristus. Får selve synden være i fred, må også nåden være utenfor livet vårt. Den som går utenom seg selv og sin synd, er også dømt til å gå utenom nåden.

Den som er for stolt til å tale med Gud om selve synden, om sine karakterfeil og «skjødesynder», han får beholde dem. Den sladresyke vil fortsette å sladre, og den som er løs i ord og avtaler, vil fortsette med det. Mistro, misunnelse og vonde ord vil også i framtiden være de små revene som springer løse og eter opp hagen som står i blomst (Høys 2,15).

Her er det vi taper eller vinner.

La hjertet komme inn i bod
og smelte hen i Jesu blod,
så blir da Kristi milde sinn
i sjelen deilig plantet inn.

Frukten av det ydmyke sinn

Noe av den frukten som modnes i det menneskeliv som eier denne fagre skatten, er at han kan tjene, lide og tåle uten å murre eller gjøre seg til martyr. Ser han at det tjener Guds rike, kan han også tre til side, mild og fredfull, og la andre få plassen hans, selv om han stod på toppen i samfunnet.

Se på gamle Samuel!

Den ydmyke higer ikke etter ære og makt. Han kan løftes opp på den høyeste æres tinde og stå der uten å bli svimmel. Og han kan gå ned igjen i den dypeste dalen og være like fornøyd, likefram og hverdagslig der som han var i sine «store» dager. Når han får ros, blir han aldri en kjepphøy narr. Og når han må ta imot slag og kritikk, går han ikke fra dør til dør og klager over hvor stygge og urettferdige andre er mot ham.

Han bærer tornekransen slik han bærer æreskransen.

Det fortelles om den store engelske statsmannen Gladstone at han hadde en venn blant gatefeierne. Vennen feide gaten der Gladstone gikk fra boligen sin i London til parlamentet. Ofte stanset han og slo av en prat med vennen sin, ga ham et pengestykke og gikk så til arbeidet sitt. En dag var gatefeieren borte, og politimannen kunne fortelle at han lå syk hjemme.

Etter mye strev fant Gladstone fram til et lite rom oppe under mønet i en stor leiegård. Der lå vennen hans. Så tok Gladstone fram Det nye testamente, leste et ord der, bøyde kne og ba en bønn, la et pengestykke på bordet og gikk til parlamentet og holdt en av sine store taler.

Det måtte være en ydmyk mann.

Noe av det høyeste vi kan nå på denne veien, er når vi kan tenke høyere om andre enn om oss selv.

Hovmodet gjør oss kravstore, selvgode, nærtagende, æresyke, furtne og fulle av mistanker. Vi blir vanskelige å ha med å gjøre i hjemmet og blant naboene, og ikke minst som medarbeidere i Guds rike. Men ydmyke kristne er gode å bo sammen med, gode naboer og framfor alt gode å arbeide sammen med i Guds rike.

Der er de som en fint duftende kløvereng i blomst, som varme i kulden, som en svalende vind på hete sommerdager, som duen med oljeblad i nebbet, som dugg en stille natt og som regn på tørr jord.

Måtte denne fagre blomsten få vokse godt blant oss, og måtte denne duen få sterkere vinger!

Lønn for arbeidet

«Se, vi har forlatt alt og fulgt deg. Hva skal da vi få?» (Matt 19,27).

En må vel si at et slikt spørsmål ikke bare er dristig, men også farlig. Det er farlig fordi det kan ha sin grunn i æresyke, hovmod og egenkjærlighet.

Hva som drev Peter til å komme med dette spørsmålet, er ikke godt å si. Men skal vi dømme etter svaret han fikk, ser spørsmålet ut til å ha sin grunn i kjærlighet til sannheten.

Men det er ikke bare Peter som spør og vil ha svar på dette store livsspørsmålet. Alle som har valgt Jesus til frelser og konge, og som også gjerne vil følge og tjene ham, grunner nok ofte på hva de skal få i lønn for det de har gjort i Guds rike.

Alt av nåde

Det første vi da må ha klart for oss, om vi ikke skal gå oss vill i mørke og trelldom, er dette: Alt vi skal være og er for Gud som kristne, er av nåde. Gjerninger og fortjeneste har ingenting med frelsen å gjøre. Der gjerninger og fortjeneste tar plassen, der slutter nåde og frelse.

Av nåde kommer vi inn i Guds rike, og av nåde får vi være der. «For av nåde er dere frelst, ved tro. Og dette er ikke av dere selv, det er Guds gave. Det er ikke av gjerninger, for at ikke noen skal rose seg» (Ef 2,8–9).

«Den derimot som ikke har gjerninger, men tror på ham som rettferdiggjør den ugudelige, han får sin tro tilregnet som rettferdighet» (Rom 4,5).

Denne grunnloven er Guds rike bygd på. Tar vi den bort, har vi ikke lenger noe å bygge vår frelse på, og da er «Kristus død uten grunn» (Gal 2,21).

Men denne grunn står evig fast
om både jord og himmel brast.

Fordi det er slik, kan synderinnen og røveren på korset komme inn i Guds rike sammen med Nikodemus og Paulus.

Fram for Kristi domstol

Men selv om det er slik, blir det likevel sagt oss i Guds ord at vi skal fram for Kristi domstol. Ved den domstolen skal hver og en få igjen det som er skjedd ved legemet, etter det han gjorde, enten godt eller ondt (2 Kor 5,10). Ved denne domstolen er kravet så stort at vi skal gjøre regnskap for hvert unyttig ord vi har

sagt. Ja, Jesus har sagt oss at etter våre ord blir vi kjent rettferdige, og etter våre ord blir vi fordømt (Matt 12,36–37). Hver og en skal gjøre Gud regnskap for seg selv (Rom 14,12).

Dette er tunge ord, og skal vi tolke dem etter bokstaven, ser det mørkt ut. Men jeg tror at ordet i 1 Kor 3,11–15 løser spørsmålet for oss. Der står det:

«For ingen kan legge en annen grunnvoll enn den som er lagt, det er Jesus Kristus. Men om noen på denne grunnvollen bygger med gull, sølv, kostbare steiner, eller med tre, høy, strå, da skal det verk enhver har utført, bli åpenbart. Dagen skal vise det, for den åpenbares med ild. Hvordan det verket er som hver enkelt har utført, det skal ilden prøve. Om det byggverket som en har reist, blir stående, da skal han få lønn. Brenner hans verk opp, da skal han miste lønnen. Men selv skal han bli frelst, men da som gjennom ild.»

Etter denne grunnloven er Guds rike bygd. Vi må ha rett til å tro at det er denne dommen og denne rensende ilden også ordene våre kommer inn under.

Den som har tatt imot Kristus i tro, består i dommen, om så alt det han var og gjorde som kristen, blir fortært av ilden. For grunnvollen for frelsen har Kristus selv lagt, og den brenner ikke. Den har stått sin prøve både i ilden fra helvete og i ilden fra Guds rettferdighet.

Det er den eneste fullvisse trøsten vi har i livet. Hadde vi ikke den, kunne vi like godt gi opp først som sist.

Lønn å vinne

Men til tross for alt som brenner opp, er det likevel lønn å vinne for en kristen som gjør sitt arbeid i Guds rike på rett måte. Det sier Jesus oss klart i ordet vi har foran oss her.

Når alt blir nytt, sier han, når Menneskesønnen sitter på sin herlighets trone, da skal de som har fulgt ham, sitte på tolv troner og dømme Israels tolv stammer. Alle som har forlatt hus eller åkrer, bror, søster, far eller mor for Jesu navns skyld, skal få det igjen mange ganger og arve evig liv (Matt 19,28–29). Dette er lønn!

Menneskesønnen skal komme i sin Fars herlighet med sine engler, og da skal han gi enhver igjen etter det han har gjort (Matt 16,27).

Ja, den som gir et av Guds barn om så bare et beger kaldt vann fordi han er en Jesu disippel, skal ikke miste sin lønn (Matt 10,42).

«Du gode og tro tjener! Du har vært tro over lite, jeg vil sette deg over meget. Gå inn til din herres glede!» (Matt 25,21).

Men når vi etter Guds ord må holde fast ved at alt det noen kristne gjorde, går opp i røyk, mens andre får gjerningene sine uskadd gjennom ilden, hva kan da grunnen være til dette? To kristne kan gjøre det samme arbeidet i Guds rike. For den ene går alt opp i ild og blir borte som røyk i klar luft, mens den andre får alt med seg over grensen og tar imot lønn av Gud.

Ja, vi kan nok spørre om grunnen til denne store forskjellen, men det er verre å svare. Ingen kan si verken til deg eller meg: Det du har gjort, vil tåle ilden, men ikke det den og den gjorde. Bare dommens dag kan si oss hvem som skal få gjerningene sine brent, og hvem som får dem uskadd gjennom Guds ild. Det vi

kan gjøre her i tiden, er å peke på de lovene som gjelder i Guds rike, også for det arbeidet vi gjør.

Drivkraften

Først bør vi da huske at også de som ikke er kristne, kan gjøre mye godt. Ja, vi må til og med innrømme at det ofte hender at et verdslig menneske kan gjøre mer godt enn en kristen. Men disse gode verdslige menneskene får ikke lønn av Gud i det kommende liv. Vi har rett til å tro at de vil få velsignelse over seg og sine her i dette livet for det gode de gjør, men det er ikke det samme som den lønnen vi taler om her.

Guds rike kan ikke lønne den som står utenfor Guds rike. Det som ikke er gjort i Gud, kan ikke få lønn av Gud. Gjør da en kristen sitt arbeid i Guds rike ut fra det samme livsprinsippet som et verdslig menneske – og det kan vi dessverre, fordi det onde bor i oss – da er det han gjør, like verdiløst for Gud og for ham selv som det den verdslige gjør.

Dette må vi regne med.

«Om jeg taler med menneskers og englers tunger, men ikke har kjærlighet, da er jeg en lydende malm eller en klingende bjelle. Om jeg har profetisk gave og kjenner alle hemmeligheter og all kunnskap, og om jeg har all tro, så jeg kan flytte fjell, men ikke har kjærlighet, da er jeg ingenting. Og om jeg gir alt det jeg eier til mat for de fattige, og om jeg gir mitt legeme til å brennes, men ikke har kjærlighet, da gagner det meg ingenting» (1 Kor 13,1–3).

Er ikke den indre drivkraften den rette, er alt det vi gjør, verdiløst, om arbeidet er aldri så stort og godt. Der egenkjærligheten tar plassen i stedet for kjærligheten til Kristus, der bygger vi med høy og strå.

Det som består i ilden

Men likevel må vi spørre enda en gang: Hva er det da av det en kristen gjør, som består i ilden og får lønn av Gud?

Vi skal merke oss et og annet som Guds ord sier om denne saken. Det ene er dette ordet av Paulus: «Kristi kjærlighet tvinger oss» (2 Kor 5,14). Det andre er det Jesus legger vekt på: at vi må gjøre alt vårt arbeid i Guds rike «for ham» og «for hans navns skyld».

Dette viser at det er det vi først får av Gud og gir videre til andre, som består i dommen. I Efeserbrevet har vi et ord som gjør dette klart for oss:

«For vi er hans verk, skapt i Kristus Jesus til gode gjerninger, som Gud forut har lagt ferdige for at vi skulle vandre i dem» (Ef 2,10).

Dette ordet lar oss forstå at det ikke bare er synden, skylden og dommen som er tatt bort i Kristus. Han har også reist opp igjen alt det synden brøt ned. I ham er ikke bare all skaden tatt bort, men ved ham har vi også fått igjen alt vi mistet. Alt er bygd opp i ham og står ferdig for oss i ham.

Det er dette han har gjort, som vi skal ta imot og gi videre til andre. På den måten blir en kristen bare en tjener, eller et rør som fører det som kommer fra Gud, ut til andre. Og alt som er av Gud, er ekte og evig – det kan ilden aldri ødelegge. Det er like fullkomment hos en frelst synder som det er hos Gud.

Når Gud så får bruke oss som tjenere som fører kraften fra ham ut til andre, regner han dette som vårt. Den tjenesten og den æren vi på denne måten gir ham, blir tilregnet oss. Men det vi gjør i Guds rike med drivkraft fra oss selv, når ikke fram til Gud. Det er høy og strå.

Alt vi har gjort fordi kjærligheten til Kristus drev oss, alt det går uskadd gjennom ilden. Men alt annet, hvor godt det enn er – ja, om vi ga selve livet – er verdiløst i dommen.

Hvordan det kommer til å se ut for oss når vårt arbeid i Guds rike har gått gjennom dommens ild, det vet vi ikke. Bare Gud vet det. Men mange av oss har nok stor grunn til å frykte at vi har fått vår ros, vår ære og vår lønn her.

Det som da midt i all skam er vår eneste trøst, er at det Kristus har gjort, ikke brenner opp på dommens dag. Alle som griper ham og holder fast ved ham, blir frelst, om så alt det de gjorde som kristne, var unyttig og går til grunne i dommens ild.

Dette er til sist vår eneste store trøst.

Gud være takk for denne trøsten!

Den trange døren

> «En sa da til ham: Herre, er det få som blir frelst? Men han sa til dem: Strid for å komme inn gjennom den trange døren! For mange, sier jeg dere, skal søke å komme inn og ikke være i stand til det» (Luk 13,23–24).

Av de mange store og tunge ordene vi har i Bibelen, er dette et av de tyngste. Men det står der, og det er Jesus selv som har sagt det. Det er få som finner veien til livet, sier han, og grunnen er at døren vi må igjennom, er så trang.

Men det tyngste i dette ordet er at det viser at mange av dem som prøver å komme inn, ikke makter det. Når en leser dette, ligger det nær å spørre: Hvordan kan dette ordet stemme med ordet om en åpnet dør, og med ordet om at den som vil, kan komme, og at de slett ikke skal bli støtt ut? Eller med ordet om at Jesus er kommet for å frelse det som var fortapt, og at der synden er stor, blir nåden større?

En ny tid

Det har kanskje aldri vært så mange vakte og søkende mennesker i Norge som nå. Til tross for mye synd og skam og gudløshet er det mange, mange som går trette av seg selv og av et liv i synd og verdslighet, og som føler seg dratt bort fra alt dette. Det er en sterk vending mot det åndelige, både i arbeiderklassen og hos dem som står på toppen av samfunnet. Mange som før knapt tålte å høre et ord om Gud, om Kristus, om frelse og evig liv, lytter nå velvillig når en taler om slike emner, og ofte tar de opp disse spørsmålene selv.

Og tenk så på det store omslaget i avisene. Det er ikke så fryktelig mange år siden det nesten var en skam å ha en preken eller en artikkel om åndelige spørsmål i mange blader. Men se nå – nå er det ikke skam lenger! Før måtte vi ofte tigge om å få inn små stubber i bladene om et gudsord eller om kristelige møter. Nå kommer pressefolkene selv og ber om å få slikt «avisstoff».

Og når Oxfordbevegelsen innbyr til «houseparty» eller store allmenne møter, får de hoteller og teatersaler fulle av folk som før ikke kunne tenke seg å sette sin fot der det ble talt Guds ord eller folk ble bedt om å omvende seg. Der sitter diktere, skuespillere, filmhelter, direktører og statsmenn sammen med folk fra arbeiderklassen.

Pytt! Blås i titlene, sier mange. Ja, gjerne for meg. Men også de som har titler, er mennesker, og i de fleste tilfeller er det mennesker som før vendte Gud og

kristendommen ryggen. Og nå sitter de og hører på taler som maner til omvendelse.

Hva som kommer ut av alt dette, vet bare Gud. Men hvordan resultatet enn blir, viser dette at vi er inne i en ny tid, og at det lever en sterk trang hos mange etter å få svar på det største spørsmålet i livet. Her gjelder det ikke det de har funnet, men det de leter etter.

Skal en så prøve å finne grunnen til dette omslaget, må vel svaret først og fremst ligge i at Gud har sendt ned over oss en større åndsmakt. Han har gitt oss en særlig nådetid, med et sterkere kall inn i Guds rike, sterkere enn noen gang før.

Han kaller oss på en særlig måte.

Det store omslaget i vitenskapen når det gjelder synet på livet og livslovene, har vel også gjort sitt til å skape uro og leting hos mange. Ut fra dette omslaget i synet på materie og ånd stiger det gamle spørsmålet opp igjen: Hva blir det av vår ånd når kroppen vender tilbake til jorden?

Dette spørsmålet tok Jesus opp, og han svarte på det. Aldri har det vært noen på jorden som ga et så klart, enkelt og trygt svar som han. Han kom til oss fra den evige verden der svaret ligger ferdig, og han ga livet sitt som stadfestelse på det han hadde sagt.

Han er også den eneste som har sagt oss noe trygt og sikkert om livet etter dette, og som har vist oss veien over grensen inn til det evige liv.

Ingen annen som har vandret på jorden, har sett lenger enn til graven. Men han så forbi graven og har fortalt oss om livet på den andre siden, der solen aldri går ned, der tårene aldri renner, der døden aldri banker på, og der en aldri ser så mye som et skimt av fare. Alt er bare evig liv i usigelig lykke.

Men døren inn til dette livet er trang og veien smal, sier han. Og så går de fleste mennesker og leter etter døren og prøver å få den opp, men det lykkes ikke. Det er usigelig sårt.

Lyset er til verden kommet,
vet du også om du tror?
Har du noen gang fornummet
at din Jesus i deg bor?
Har hans nådestrålers makt
virkning i ditt hjerte hatt?
Kan du noensinne finne
at det er et lys der inne?

Til dette må mange svare nei.

Hva er det som er trangt?

Men hva er det da for en dør som er så trang? Er det den døren som Adam stengte da han i ulydighet gikk bort fra Gud, og som Jesus kom og åpnet for oss på nytt? Hvem tør si det? Det Gud gjør, er aldri trangt eller smålig.

Er det trangt at den som vil, kan komme og ta livets vann for intet? Er det trangt at tolleren, som bare sa: «Gud, vær meg synder nådig!», gikk rettferdig-

gjort hjem, og at røveren, som bare ba Jesus om å tenke på ham, fikk være med ham rett inn i paradis? En kan vel ikke si at den døren er trang?

Men hva er det da for en dør som er trang?

Taler ikke Guds ord om mer enn én dør? Jeg tror det. Døren inn til livet som det er tale om her, i Matt 7 og Luk 13, og døren der Jesus sier: «Jeg er døren» (Joh 10,9), kan ikke være den samme. Derfor må en skille mellom den trange døren inn til livet og «Jeg er døren».

For når det gjelder å føre over på oss den frelsen som ligger ferdig for oss i Kristus, da kommer vi med i spillet, og da blir det trangt. Ikke hos Gud, men hos oss.

Hva er det da som gjør døren inn til livet så trang?

Det er imot vår natur å vende om. Skal vi gå den veien, må vi gå imot oss selv. Da må vi ta opp et kors og bære det, ja, henges på det og dø hver dag. Vi må fornekte oss selv. Skal vi berge livet, må vi miste det. Vi må hogge hånden av, rive øyet ut, hate far og mor, søster og bror, ja, vårt eget liv, dersom noe av alt dette vil stenge veien til livet. Det koster å bli en kristen, sier Jesus, og hvem vil nekte at dette er utrolig trangt?

Når så lengselen etter samfunn med Gud stiger opp i oss, begynner striden mellom trangen etter å bli frelst og lysten til synd, kjærligheten til verden, menneskefrykten, hovmodet, skammen og æresyken.

Mens det roper inne i oss: Nå er jeg trett, nå må jeg få hvile, nå vil jeg gi livet til Kristus! – så reiser det seg også et stort og hardt nei: Du kan ikke bli en kristen, i alle fall ikke ennå. Hva vil mannen min si om jeg kommer hjem i dag og forteller: Nå vil jeg bli en kristen? Og hva vil vennene og selskapskameratene mine si? Nei, nei, det makter jeg ikke. Om jeg satte meg fore å gjøre det, ville jeg likevel ikke klare det i lengden, og da er det best aldri å begynne.

Hindringer er mange, gjør motstand, min sjel,
Satan ei nåden deg unner.

Dette er det som gjør døren trang, og som er grunnen til at så mange av dem som leter etter livet, aldri finner det. Det koster så mye. Og så glemmer de at det koster enda mer å gå fortapt.

Men:

Du må vride deg og vende
her så lenge som du vil,
syndens lyst må ha en ende,
ellers er Guds nåde spilt.

Guds nåde er spilt hvis det ikke blir slutt med «syndens lyst». Så trang er døren inn til livet.

Har dere lagt merke til at de største løftene om nåde og frelse til slutt legger ansvaret på oss? Hør her:

«Den som vil, han får ta livets vann for intet!» (Åp 22,17)
«Den som kommer til meg, vil jeg slett ikke støte ut» (Joh 6,37).
«Kom til meg, alle som strever og har tungt å bære» (Matt 11,28).
«Kom, kjøp uten penger og uten betaling» (Jes 55,1).

Den som vil. Den som kommer. Det er Guds sak å gi, men det er vår sak å komme. Kommer vi ikke, får vi ingenting. Dette å trenge seg igjennom «alt som vil hindre ditt vel», det er den trange døren inn til livet, inn til Jesus Kristus.

Synd som ikke er gjort opp

Noe annet som er med på å gjøre døren så håpløst trang for mange, er synd som ikke er gjort opp – noen ganger synd bare mot Gud, andre ganger også mot mennesker.

Hat og et sinn som ikke vil tilgi, gjør døren inn til livet for trang for mange. Men det må vi huske på: Ingen vinner fram til fred med Gud med hat i hjertet og med synd som ikke er gjort opp. Den som vil slippe inn gjennom døren, må fram i lyset med livet sitt. Det står skrevet:

«Dersom vi bekjenner våre synder, er han trofast og rettferdig, så han forlater oss syndene og renser oss fra all urettferdighet» (1 Joh 1,9).

Ingen kan komme forbi dette «dersom».

David forteller oss at da han tidde og ikke bekjente sin synd, ble hans ben tæret bort, og han stønnet hele dagen. Men da han bekjente sin synd, tok Gud bort syndeskylden (Sal 32,3–5).

Det finnes mange slike mennesker som tæres bort og ikke har fred. Om de bare ville bekjenne sin synd, ville alt snu seg for dem!

Alle dere som går med en sår samvittighet, som er redde for Gud og skjelver for død og dom: Bryt igjennom! Sett alt inn på å få ordnet din sak med Gud! Gi deg helt til ham, hva det enn måtte koste. Da skal du komme gjennom døren inn til livet.

Å kjenne før en tror

Andre slipper ikke igjennom den trange døren av en helt annen grunn. De vil kjenne, oppleve at de er frelst, før de tror seg frelst. Når de så ikke opplever noe av Gud og ikke merker den minste forvandling i livet sitt, men tvert imot kjenner synd og skam og vonde tanker og lyster – hvordan kan de da tro seg frelst?

Jeg kan da vel ikke tro at jeg er frelst slik som jeg nå er?

Så ber du Gud om å bli annerledes, men det blir ved det samme. Du ber om at han må frelse deg, men du blir ikke frelst. Du ber om kraft til å vinne over det onde, men du får ikke kraft. Du ber om fred, men du får ikke fred. Du ber om tro, men heller ikke det får du. Noen ganger synes du det kommer en glipe og et glimt som tyder på en vending, men så synker alt tilbake til det gamle. Verre og ikke bedre!

Slik står mange ved den trange døren og kan ikke komme igjennom. Hva skal en så gjøre?

Du skal slutte med alt dette strevet. Du kan være viss på at det er nytteløst fra først til sist.

Ja vel, men hva skal jeg så gjøre? spør du.

Du skal tro deg frelst for Jesu skyld, akkurat slik som du nå er.

Ja, om jeg bare kunne det, sier du. Men hvordan skal jeg tro meg frelst slik som jeg er? Jeg eier ikke tro.

Hør nå litt på meg, du som taler slik. Hør, og svar meg på det jeg nå vil spørre deg om: Hva var det Gud gjorde da han ga oss Kristus? Og hva gjorde Kristus da han gikk til Golgata og døde der?

Vil du svare på det?

Står det ikke skrevet at han bar våre synder på sitt legeme opp på treet (1 Pet 2,24)? Står det ikke at han i sitt legeme naglet skyldbrevet vårt til korset (Kol 2,14), at vi er rettferdiggjort ved hans blod (Rom 5,9), og at all vår synd og skyld og straff ble ført over på ham og ikke lenger blir tilregnet oss?

Hva sier du til dette? Å, sier du, det er ikke det jeg tviler på, det tror jeg. Det er nok i orden for Gud, men det er ikke i orden med meg.

Nei, her er det ikke plass for noe «men». Her er det bare ja og amen. «For så mange som Guds løfter er, i ham har de fått sitt ja. Derfor får de også ved ham sitt amen, Gud til ære ved oss» (2 Kor 1,20).

Ja, det er nok slik, men jeg da?

Du? Du skal ikke tro på deg selv! Det er her du skal se helt bort fra deg selv. Du skal se bort både fra det du er og fra det du ikke er, og overgi deg til ham som rettferdiggjør den ugudelige (Rom 4,5).

Du skal våge livet på det Kristus har gjort. Det, og bare det, skal være nok for deg. Vil du våge livet ditt på Kristus? Da skal du komme gjennom den trange døren inn til livet.

Mener du at jeg nå skal tro at jeg er frelst?

Ja.

At jeg er et Guds barn?

Ja.

«For så har Gud elsket verden at han ga sin Sønn, den enbårne, for at hver den som tror på ham, ikke skal fortapes, men ha evig liv» (Joh 3,16).

Se dette, ja dette, o sjel, skal du tro,
og ikke mer tvile derpå,
for skal noensinne en synder få ro,
på den vei til sist må det gå.
Du skal bare enfoldig ta imot
den gave som nå er lagt for din fot
– å, så ta den!

Da er du kommet gjennom døren.

Da er du frelst.

«Trøst mitt folk!»

> «Trøst, trøst mitt folk! sier deres Gud. Tal vennlig til Jerusalem og rop til henne at hennes strid er endt, at hennes skyld er betalt, at hun av Herrens hånd har fått dobbelt for alle sine synder» (Jes 40,1–2).

En skulle tro at en av de letteste oppgavene for et Jesu Kristi vitne måtte være å trøste Guds folk. Og en skulle også tro at det falt lettest for de kristne å ta imot trøst. Men livet lærer oss at det ikke er slik.

Det er tvert imot mye lettere å si til en kristen hva han skal være og gjøre. Å tale til ham om alt han har gjort galt og latt være å gjøre, er ingen kunst. Også en hedning kan si oss hva vi må og hva vi skal.

Men å bære trøst til fattige, hjelpeløse og sorgfulle mennesker, det kan ingen som ikke har fått en spesiell hjelp til det fra Gud. Egentlig kan ingen trøste andre uten den som selv har fått trøst. I Kristi rike kan vi ikke gi andre noe uten at vi først har fått det selv.

Den som treller under loven, kan hjelpe andre til å bli lovtreller. Den som ser alt som rådløst, gjør det rådløst for andre også. Den som har funnet fred og frihet i Kristus, brenner av trang til å føre andre inn i den samme lykken. Den som selv føler seg fattig på alt som er godt, og så finner fram til lys og trøst, han kan trøste andre med den trøsten han selv fikk av Gud.

Prøver vi så for alvor å leve etter Guds ord, finner vi snart mye som gjør oss motløse. Å speile seg i Guds hellige vilje gir en sannhetskjærlig kristen noe å tenke på. Når Guds målestokk blir lagt på livet vårt av Guds ord og Ånd, blir samvittigheten lett urolig og vantroen sterkere enn troen. Som havtåken legger seg mørk og sur innover land en høstdag, slik kommer mørke og natt over en kristen i slike tider.

Da skriker det ofte sårt og tungt i vår ånd: «Nå er det forbi med meg! Jeg har kommet bort fra Gud! Jeg er en hykler! Var jeg helt sann og hadde mot nå, ville jeg sagt fra at jeg ikke er noen kristen.»

Per Nordsletten satt en dag oppe på fjellet og så utover viddene og inn i seg selv. Så tok han blyanten og skrev:

Jeg ofte er i nød og fare
og tenker alt er selvbedrag;
jeg synes livet ei vil svare
som når det rett var hjertets sak.

Ja, det er da det begynner å knipe for oss: når livet ikke svarer til det vi vitner med munnen, og når alt i vårt indre menneske vender seg mot oss med dom og anklage. Når vi så midt i tvil og dom likevel ikke kan gi opp, og trangen etter frelse blir sterkere og sterkere i oss, da synger vi på nytt med Per Nordsletten:

O, min Frelser kjær,
kan du slik som jeg er
meg ta imot og feste til brud?
Kan du holde meg kjær,
så elendig jeg er,
da er du en forunderlig Gud!

Og så kjemper frykt og håp, tvil og lengsel, dom og bønn inne i vår underlige ånd.

Det går flere slike mennesker blant oss enn vi vet og tror. Kanskje du som nå leser dette, er en av dem som sitter i denne mørke dalen?

La meg få si deg noe som jeg synes er så godt å tenke på i slike tider. Å ja, egentlig er det godt å tenke på det alltid.

Det er dette: Alt det vi er og ikke er, alt det vi strever med og ikke får til, all vår vanmakt, alt det verdslige og svake, alt vi skulle være og ikke er, alt det onde i tanker og vesen – alt dette visste Gud om før han kalte oss inn i sitt rike. Alt dette og mye mer vet han også om oss nå. Og hør: Alt dette har han regnet med fra evige tider, og han regner med det den dag i dag.

Derfor bygde han riket sitt på nåde. Ikke bare slik at vi skulle få nåde i det øyeblikket vi kom inn i riket, men også slik at det er nåde alltid. Nåde hele livet. Nåde til vi drar vårt siste sukk.

Gud har regnet med at han må tilgi og hjelpe stakkaren hver dag. Det er derfor han har fylt Bibelen med trøsteord til fattige, sultne, tørste og gråtende mennesker.

Du må ikke tro at du kan fortelle Gud noe galt om deg selv som han ikke vet. Ingenting, ikke engang det verste du har gjort, kom uventet på ham. Men du kan gjøre ham sorg, stor sorg, ved å vise ham mistillit og huse vantro i hjertet ditt. Og det gjør du når du tror at nåden er mindre enn synden, og at hans makt er mindre enn vår vanmakt.

Så langt jeg kjenner Bibelen, har jeg ikke funnet et eneste trøsteord til dem som tenker godt om seg selv og mener at de er gode nok som de er. Til dem taler Bibelen bare domsord og ber dem vende om. Men jeg har heller ikke funnet et eneste hardt ord til dem som føler seg dømt, fattige og hjelpeløse. Som en sildrende kilde som aldri tørker ut, er Bibelen fylt av trøst for slike mennesker.

I de sju brevene i Åpenbaringsboken til kristne menigheter i Lilleasia blir det sagt mer eller mindre harde ord til fem av dem. To får bare trøst. Det er verdt å se etter hva som blir sagt til disse to, og ikke til de andre.

Til menigheten i Smyrna sier Gud: «Jeg vet om din trengsel og din fattigdom – men du er rik» (Åp 2,9). Og til Filadelfia lyder det: «Se, jeg har satt foran deg en åpnet dør, og ingen kan lukke den igjen. For du har liten styrke, og har holdt fast på mitt ord og ikke fornektet mitt navn» (Åp 3,8).

Du er fattig, og du har liten styrke. Dette blir sagt om de to, men ikke om de fem.

Når Gud så åpner sin dør for den fattige, og ingen kan lukke den igjen, da er det livets høyeste lykke å være kraftløs og fattig. For da blir Guds kraft ført inn i vår vanmakt.

Som en mor gir barnet trøst,
du kan stille stormens røst.
Havets hersker – med et ord
binder du hver bølge stor.
Derfor er jeg trygg hos deg,
Jesus, Frelser, los du meg!

«Sion sa: Herren har forlatt meg, Herren har glemt meg.» Så kommer svaret: «Glemmer vel en kvinne sitt diende barn, så hun ikke forbarmer seg over sitt livs sønn? Om også de glemmer, så glemmer ikke jeg deg» (Jes 49,14–15). «Jeg har dannet deg, du er min tjener, Israel, du skal ikke bli glemt av meg! Jeg utsletter dine overtredelser som en tåke og dine synder som en sky» (Jes 44,21–22).

«Mor,» sa den lille gutten, «du leste at Gud utsletter syndene våre. Hvordan bar Gud seg at da?»

Mor svarte: «Fikk ikke du en tavle og en griffel av far?» «Jo.» «Skrev du ikke bokstaver på tavlen?» «Jo.» «Hvor ble det så av det du tørket bort, gutten min?» «Jeg vet ikke, mor, men jeg så det ikke mer.»

Slik gjør Gud med våre synder. Er ikke det trøst?

«Han gjør ikke med oss etter våre synder, og gjengjelder oss ikke etter våre misgjerninger. For så høy som himmelen er over jorden, er hans miskunnhet mektig over dem som frykter ham. Så langt som øst er fra vest, lar han våre misgjerninger være langt fra oss» (Sal 103,10–12).

«Trøst mitt folk!»

Skylden er betalt. Misgjerningene er utslettet, og syndene våre kommer han ikke mer i hu. Han glemmer syndene våre!

«Som en mor trøster sitt barn, slik vil jeg trøste dere. I Jerusalem skal dere få trøst» (Jes 66,13).

Så kom da, alle syndige, sorgfulle og trette, og ta imot Guds trøst og drikk livets vann. Vi får alt for intet.

En av vennene mine i Sverige gikk en dag i en trang bakgate i Stockholm, og der møtte han en bekjent. Så vidt jeg husker, var det en av de store og rike i byen. Min venn hilste og spurte undrende hvordan det kunne ha seg at han gikk her i denne bakgaten.

Mellom hovedgaten og bakgaten lå det en skolebygning, og inne i bygningen var det nettopp da samlet en hel flokk ungdom som skulle få vite resultatet av en eksamen. Fra skolesalen gikk det en dør ut til bakgaten, og den døren ble ofte brukt av dem som hadde strøket til eksamen. De som skammet seg over å gå ut hoveddøren når de hadde strøket, smatt ut døren til bakgaten.

Utenfor denne døren var det den rike grossereren gikk fram og tilbake da min venn møtte ham. En av sønnene hans hadde vært oppe til eksamen, fortalte grossereren. «Ja vel, men hvorfor går du her da, her i denne gaten?»

Da svarte grossereren: «Kommer gutten min denne veien, da skal han få kjenne at han har en far.»

Han visste at hvis gutten klarte eksamen, ville han gå ut hoveddøren, og da hadde han ikke bruk for en far som møtte ham med kjærlighet og trøst. Men strøk han og kom ut gjennom bakdøren, da visste han hva gutten trengte. Da ville det være godt å få en varm omfavnelse av far.

Vår største trøst er at Jesus står ved den døren der de som stryker i livets store prøve, kommer ut. Der møtte jeg ham den dagen jeg var oppe til den første store eksamen – og strøk. Og der har jeg møtt ham gang på gang gjennom mange år, når jeg skamfull smatt ut bakdøren fordi jeg ikke hadde klart eksamen. Frelseren står aldri ved hoveddøren, der de som klarer prøven, går ut. Han står alltid ved bakdøren og tar seg av dem som stryker.

Gud være takk for denne trøsten!

Nåde, nåde uten ende,
å, hvor er Guds nåde stor!

*

Men det er ikke bare det at skylden er betalt. Også striden er endt, står det.

Nå kan det være et spørsmål om dette ordet gjelder i den nye pakt også. Det ble først og fremst sagt til Israel, som fikk løfte om å komme ut fra Babel og striden der. Kan en si om en kristen at striden er slutt for ham?

Det er med dette som med så mange andre spørsmål i menneskelivet og i kristenlivet: En må svare både ja og nei.

Den striden vi skulle ha stridd for å vinne retten til å komme hjem igjen til Gud, har Jesus ført til ende for oss. Jo eldre en blir som kristen, desto mer lærer en at kunsten i kristenlivet er å leve i den seieren Kristus vant for oss. Bare vi vinner fram til ham, så vinner vi også. Da blir vi sterke, ikke i oss selv, men i Herren.

Vi har klare eksempler i Bibelen på at det er slik. Da Israel måtte ut i striden mot Amalek, gikk Moses opp på et fjell. Hva gjorde han der? Mange svarer at han ba, men det står det ingenting om. Det står at han rakte hendene mot himmelen. Så lenge han gjorde det, seiret Israel over Amalek, men når hendene sank, måtte Israel vike.

Hvordan kunne det ha seg?

Når en mann som er i kamp, rekker armene i været, er det et tegn på at han gir opp. Han innrømmer at han nå vil slutte å kjempe, fordi han ikke har kraft til å føre striden lenger.

Da Moses stod med hendene mot himmelen, sa han på denne måten til Gud at Israel ikke kunne seire over Amalek, og så gav Gud dem seier. Men når hendene sank, stod ikke Israel lenger vanmektig for Gud. Da måtte de stride i egen kraft, og de tapte.

Det samme hendte med Israel da Josafat var konge. Da overmektige fiender ville slå ham og folket hans ned, sa kongen til Gud: «For vi har ikke styrke nok … Men til deg er våre øyne vendt» (2 Krøn 20,12). Da fikk han dette svaret: «Denne krigen er ikke deres, men Guds» (2 Krøn 20,15).

Det samme fikk Paulus øye for etter at han forgjeves hadde bedt Gud om å bli kvitt tornen som stakk ham i kjødet, og Satans engel som slo ham på munnen. Han så at Guds kraft ble fullendt i hans vanmakt.

Det er gjennom vår vanmakt at Guds kraft blir fullendt i oss mennesker.

Å leve i Jesu Kristi seier, det er den dype og hemmelighetsfulle kunsten for en kristen. Men denne kunsten tar ikke ansvaret fra oss som kristne. Den tok ikke ansvaret fra Moses, Josafat og Paulus, og den gjør det heller ikke med oss.

Vi gikk en dag ut i livet, trygge og sterke. Alt var nokså godt i orden, syntes vi, både med oss selv og med vår kristendom. Og skulle det komme en knute på tråden et eller annet sted, ville vi nok klare å løse den. Slike dager endte så ofte med skam, tap og sår.

Men så hendte det også at dagen og arbeidet var fylt av så store vansker at vi ikke så noen utvei. Og så løftet vi hendene mot himmelen som Moses og innrømmet for Gud at vi stod fast og ville tape om ikke han grep inn. I slike tider opplevde vi på mange underfulle måter at Gud hjalp oss og gav oss seier.

Prøv så, kristen, å finne veien med all din vanmakt inn til Guds kraft. Stol aldri på deg selv i striden mot dine fiender. Stol heller ikke på kristendommen din eller på det du har opplevd i et langt kristenliv.

Med disse våpnene vinner du ingen seier. Men når Herren får stride for deg, da vinner du. Da blir hans kraft fullendt i din vanmakt.

«Det er ingen som Gud, Jesurun! Han farer fram over himmelen med hjelp for deg, og i sin høyhet på skyene. En bolig er den eldgamle Gud, og her nede er evige armer. Han driver fienden bort for deg og sier: Rydd ut! … Salig er du, Israel! Hvem er som du, et folk som har sin frelse i Herren. Han er ditt hjelpende skjold og ditt høye sverd» (5 Mos 33,26–27.29).

«Denne krigen er ikke deres, men Guds» (2 Krøn 20,15).

Vår strid er egentlig å leve i Kristi seier.

*

Det siste vi vil minne om når vi står ved dette store havet av trøst, er at vi har fått dobbelt av Herrens hånd for alle våre synder.

Det høres nesten utrolig ut. En skulle tro at toppen av nåde og trøst var nådd med dette, at skylden vår er betalt av Kristus, og at han vil stride for oss. Men nei, i tillegg til alt dette får vi dobbelt igjen av Herren for alle våre synder. Han er like stor i nåde og kjærlighet som han er evig og allmektig, og han er rik nok og stor nok til å fare så storslått fram med oss mennesker.

Han utsletter all vår synd, gir oss evig liv og tar oss inn i sitt rike som sine barn. Han renser samvittigheten vår, gir oss sin fred, skriver navnene våre i sin bok og har lovet å følge oss gjennom dødsskyggens dal inn i en usigelig og herliggjort glede.

Når vi så en dag er kommet fram til målet for troen vår, når all Adams skade er druknet i dypet av Guds kjærlighet, når du og jeg står evig trygge og synger sangen om Lammet, da kan det nok hende at den lykken som da strømmer gjennom oss, vil være usigelig mye større enn om menneskeslekten alltid hadde vært i paradiset og aldri hatt bruk for frelse av nåde.

«Og han som satt på tronen sa: Se, jeg gjør alle ting nye!» (Åp 21,5).

Æren er hans gjennom alle evigheter.

Den rike unge mannen

> «Og da han gikk ut på veien, kom en løpende og falt på kne for ham og spurte ham: Gode mester, hva skal jeg gjøre for å arve evig liv? Men Jesus sa til ham: Hvorfor kaller du meg god? Ingen er god uten én, det er Gud. Budene kjenner du: Du skal ikke slå i hjel. Du skal ikke bryte ekteskapet. Du skal ikke stjele. Du skal ikke vitne falskt. Du skal ikke bedra noen. Hedre din far og din mor. Han sa til ham: Mester! Alt dette har jeg holdt fra jeg var ung. Da så Jesus på ham og fikk ham kjær. Og han sa til ham: Én ting mangler du: Gå bort og selg alt du eier, og gi det til de fattige. Så skal du få en skatt i himmelen. Kom så og følg meg! Men han ble trist til sinns for dette ordet og gikk bedrøvet bort, for han var meget rik» (Mark 10,17–22).

I Det nye testamente blir det vist oss to typer mennesker som søker Jesus, men som på mange måter er svært ulike.

Den ene typen er dem som går under navnet tollere og syndere. De var en skam for folk og samfunn, så skikkelige mennesker helst ikke ville ha noe med dem å gjøre, fordi de stod lavt i moral og noen ganger også i kunnskap og kultur. Mange av dem lå ikke bare dypt nede i synden, men ble rett og slett styrt av onde ånder.

Likevel var det disse som framfor andre søkte Jesus og lettest lot seg vinne for Guds rike. I alle fall var de mye lettere å vinne enn fariseerne. «Tollere og horkvinner går før dere inn i Guds rike», sa Jesus (Matt 21,31).

Den andre typen er slike som Josef fra Arimatea, Nikodemus, Natanael og den mannen vi møter i tekstordet her, han som vi pleier å kalle den rike unge mannen. Skulle det kunne sies om noen av de ledende og fint dannede personene i Israel på Jesu tid at de var gode mennesker, så måtte det være om disse. Og skulle en kunne nevne noen som var fri for fariseismens skavanker, så måtte det nettopp være disse.

Vi ser det særlig på den holdningen de tok til Jesus. Mens de fleste av de andre fariseerne og de lovkyndige hatet ham, følte disse seg dratt mot ham. Det hendte sannelig ikke hver dag at slike folk kom til Jesus og ba om veiledning. Å gå ut om natten for å få «lys i sin sjelesak», eller å kaste seg på kne for ham med spørsmålet: «Hva skal jeg gjøre for å arve evig liv?» – det er sannelig ingen småting når det gjelder slike lærde, rike og høyt kultiverte folk.

Slik det er nå, var det også den gangen en stor vanære for slike mennesker å søke Jesus Kristus og slå lag med ham.

Det må sikkert ha vært mye som floket seg til for disse mennene før de bestemte seg for å gå til Jesus. Men livsgåten og en tung byrde på sjel og samvittighet veide mer enn frykten for skam og spott, og så gikk de.

Vi har grunn til å merke oss at det synes å være tyngre for en rik enn for en lærd å følge Jesus. Nikodemus fant fram til lys og fred, men den rike unge mannen gikk bedrøvet bort.

Jesus har da også sagt: «Det er lettere for en kamel å gå gjennom et nåløye enn for en rik å komme inn i Guds rike!» (Mark 10,25).

*

Ut fra ordet om disse som jeg har nevnt her, vil jeg prøve å legge fram noen tanker om de menneskene blant oss som vi til hverdags pleier å kalle gode og skikkelige folk.

Her er mange som med rette kan bære dette navnet, både unge og eldre. Flere enn mange av oss kristne tror. Det er ikke alltid så lett å se dem. Vi ser mye lettere det simple og stygge. Råskapen går til torgs og roper ut sin skam, men det gode holder seg mer i det skjulte.

Vi har mange skikkelige folk i landet vårt. Her er mange gode mennesker som lever et fint, moralsk liv. Men de går borte fra Gud.

Mange av dem bærer på dype, alvorlige tanker og sår lengsel, og gråter seg i søvn mang en natt.

Det er deg jeg hadde lyst til å tale med en liten stund nå.

Jeg vet ikke om du er rik eller lærd, men du har kanskje arvet den store rikdommen at du vokste opp i et godt hjem. Kanskje har du også hatt, eller har, en god mor og en god far. Du stammer fra godt folk og har slik fått i vuggegave en god natur, eller det som også kalles en fin karakter.

Det er nok slik at alle er syndere, men ikke alle er like mye ødelagt av synden. Det er heller ikke det samme å ha en dranker og horkarl til far og en prostituert til mor, folk som kanskje bærer på arv fra forbrytere, som å ha gode, moralske mennesker til foreldre.

Stor arv det er for mannen
av godt folk å være født.

Det kan ingen nekte.

At du og jeg fikk være blant de lykkelige som har gode mennesker til foreldre, og slik tok med oss en stor og god arv ut i livet, det er sannelig ikke oss å takke.

Gode mennesker – kanskje også kristne – har vært som et gjerde rundt deg hele livet. På den måten er du blitt holdt utenfor det stygge og simple i livet, og egentlig er du heller ikke av dem som trives i rennesteinen.

Kanskje har dalen, hjembygden, skogen, fjellet, fossen, den blomstrende lien, fuglesangen og det brusende og stålblanke havet vært ungdomskameratene dine. De er gode pedagoger å ha i livets barneskole.

Kanskje har du også en mor som la deg inn til Guds hjerte da hun bar deg under sitt hjerte.

Du har fått en slik arv fra foreldrene dine og slektene før dem, og i tillegg fikk du leve barne- og ungdomsårene dine i en rik og ren natur blant gode mennesker. Prøv å huske alt det du har møtt av livslykke.

Når vi sitter i stuene hos slekt og naboer, snakker vi gjerne også om slike mennesker, særlig når vi finner dem blant ungdommen, og så sier vi:

«Slike som Hans eller Brita, det er flotte ungdommer. Han er en knakende kjekk kar, og hun er en usedvanlig fin ung kvinne. Han er virkelig en staskar. Ja, det er god og vakker ungdom. De er til ære både for far og mor og hele slekten. En kunne nesten misunne slike foreldre som har så flotte barn.»

Du har visst hørt slik tale. Trolig har du også sagt noe i samme lei selv.

Også kristne sier dette om andre mennesker som ikke er kristne. Og de sier det med glede.

Det er mye å takke Gud for at vi har slike mennesker i hjem, bygd og by. Moralske og gode mennesker er en stor rikdom både for oss selv, for hjemmene og for folk og fedreland.

*

Men så er det dette såre, at så mange av disse gode menneskene lever uten samfunn med Gud.

Om jeg nå bare kunne nå inn til deg, du som hører til disse menneskene! Om jeg kunne få fram sant og klart hvordan du ser på deg selv, og grunnen til at du ikke er en kristen! Jeg vil prøve å si det på denne måten.

Når du hører dem tale om å være en fortapt synder som ser og føler seg skyldig og dømt, da står du fast. For du kan ikke si at du føler deg som noen stor synder. Du vet at det skulle være slik, men slik er det ikke for deg. Det eneste du kan si når du skal tale sant, er at du vet med deg selv at det er noe i livet ditt som er i ulage, og at du heller ikke er en sann kristen.

Du vet at det ikke er i orden mellom Gud og deg. Innerst i sjelens dyp er det noe som skurrer, noe som tynger, som suger og gnager, noe som er så usigelig gåtefullt og sårt. Du aner at det finnes en dør inn til dette hemmelighetsfulle rommet, men den døren får du ikke opp. Du kan også ofte høre at det er noe der inne som roper etter lys og dag. Men døren er stengt, selv om du prøver alle nøklene du eier, og der inne fortsetter det å være mørkt.

Dette indre skriket gjør deg alltid mer eller mindre urolig og tungsindig. Av og til kan det tynge deg så hardt at før du vet ordet av det, finner du deg selv i bønn og tårer.

Den som kunne få lys over livet! Den som kunne finne mening med seg selv! Den som kunne få fred, fred med seg selv og fred med Gud, og bli helt glad! Å, den som kunne det!

Slik skriker det inne i det mørke rommet der døren er låst.

Den som kunne bli vakt, og den som kunne bli omvendt! Men jeg blir ikke vakt, jeg kjenner ikke syndens trykk, og jeg kan ikke bli omvendt.

Dette kan du si. Slik kjenner du deg selv. Dette ser du, dette vet du om. Men så kommer du ikke lenger. Der stanser alt for deg.

Når jeg møter slike mennesker, kommer jeg så ofte til å tenke på det som står om Jesus da den rike unge mannen snudde ham ryggen og gikk bedrøvet bort. Det står at «Jesus så på ham og fikk ham kjær».

Hva kunne Jesus mene med dette? Elsker han ikke alle mennesker?

Jo, det gjør han. Men han er så ekte menneske at det finnes noen han føler seg særlig dratt mot. De har en karakter og et lynne som han liker, og han ser at nettopp de vil kunne gjøre mer enn mange andre i hans rike. Det er som det roper inne i ham: «Å, om jeg kunne få tak i ham eller henne, så kunne de berge mange!»

Det er som jeg kan høre Jesus si det samme den dag i dag, når han så ofte må se vår beste ungdom gå borte fra Gud.

Du unge som leser dette: Jesus ser etter deg. Han har deg kjær.

Vil du prøve å gi denne tanken rom i livet ditt? Prøv!

Men hva er det da som holder deg borte fra Kristus? Har du tenkt over det?

Jo, noen av dere venter på at det først må hende noe ekstra. Du venter på å bli grepet av en usynlig makt som så å si skal slenge deg i bakken, så du kan føle deg fortapt og dømt og kjenne synden så tung at du ikke orker å bære den lenger. Men dette hender ikke, og så kommer du ikke av flekken.

En annen grunn til at så mange av disse menneskene ikke blir kristne, er at de ikke kan skille lag med det som går under navnet «denne verden».

Egentlig er det ikke selve synden som holder deg tilbake. Det er dette at du ikke vil bli til narr for skikkelige folk. Og når alt kommer til alt, vil du helst være og leve som du selv synes, og du tenker nok også med deg selv: «Jeg gjør da egentlig ikke noe galt.»

Kjærligheten til denne verden er sterkere i deg enn trangen etter Gud. Det var der den rike unge mannen stod fast. Han holdt mer av det han eide her i verden enn han elsket det evige liv, og så gikk han bedrøvet bort.

Å, du, du, hvor mange unge, og eldre med, går bedrøvet bort fra Jesus den dag i dag av akkurat den samme grunnen!

«Jeg har forlovet meg. Jeg har fått meg hjem og gård og grunn. Jeg liker det bedre enn å være en kristen.» Slik tenker mange, og så selger de det evige liv for en kort og innbilt lykke her på jorden. Du vil ikke si fra deg far og mor, søster og bror og ditt eget liv. Og all din jordiske lykke får likevel ikke opp døren inn til det mørke rommet der ditt indre menneske sitter fanget.

Dette må du regne med.

*

Jeg holder det ikke for urimelig at en og annen vil gi meg rett i det som nå er sagt. «Men,» legger de til, «si meg, hva skal jeg gjøre?

Jeg kan da ikke selv gjøre meg til en synder som absolutt må frelses. Jeg kan vel heller ikke skape min kjærlighet til verden om, så den blir kjærlighet til Gud. Kan jeg det?» sier du.

Nei, det kan du ikke. Men likevel vet jeg at det finnes en utvei fra den knipen du står i. Og jeg våger å si at vil du følge den, så skal døren til det mørke rommet i livet ditt springe opp, og du skal slippe ut til lys og dag og til fred med Gud.

Utveien er denne: For det første skal du bruke forstanden din og tenke etter hva livet egentlig er verdt uten samfunn med Gud og uten håp om evig liv. Du skal gi rom for denne tanken: «For hva gagner det et menneske om han vinner hele verden, men tar skade på sin sjel? Eller hva kan et menneske gi til vederlag for sin sjel?» (Matt 16,26).

Dette skal du tenke over. Og så skal du ikke stritte imot den overbevisningen du da får, men bøye deg for den. Hvis du da ikke diskuterer bort din indre overbevisning, vil du finne ut at det er det rette og det beste å vende om og gi livet sitt til Kristus.

Men da vil det også hende noe mer med deg. Du vil få større trang til å vende om. Det som holder deg fast her, svinner bort, og trangen etter frelsen blir sterkere.

Vil du følge rådet mitt, skal du finne at dette er sant.

Det andre rådet jeg vil gi deg, er det samme som Jesus gav sin samtid: Du skal fornekte deg selv. Du skal bryte med alt som vil hindre deg i å bli en kristen. Det betyr ikke at du skal seire over din synd og alt som binder deg til verden. Men det betyr at du gir Gud viljen din og lar ham få lov til å frelse deg.

Det var det Paulus gjorde da han sa utenfor Damaskus: «Hva skal jeg gjøre, Herre?» (Apg 22,10).

Den bortkomne sønnen gjorde det samme. «Jeg vil stå opp og gå til min far», sa han (Luk 15,18), og før han visste ordet av det, lå farsarmene om halsen hans.

Gjør du som disse to, skal du vinne det samme som de.

Nå vet jeg at du ikke liker dette å fornekte deg selv. Men synes du egentlig at det er så verdig for et fornuftig menneske at alt skal gå av seg selv i en så stor sak, nesten som en stokk som driver med strømmen?

Det synes du sikkert ikke. Slikt tar seg ikke ut for et menneske.

Det er da tusenvis av ting, i mange tilfeller rene småting, som gjør at vi må fornekte oss selv hver eneste dag. Og så skulle vi synes det var så fælt at det kostet oss noe å vinne evig liv!

Vær viss på det:

Ingen vinner frem til den evige ro
som seg ei veldig fremtrenger,
sjelen må utstå en kamp for den tro
hvorav vår salighet henger.

*

Det siste jeg har å si om det som skulle være med og hjelpe deg fram til samfunn med Gud, er at du må våge spranget og tro deg frelst bare for Jesu skyld, akkurat som du nå er.

Merk deg det! Akkurat som du er nå! Med din indre gåte uløst, med døren inn til det skjulte rommet i livet ditt tilsynelatende fastere stengt enn noen gang før, med alle dine uløste spørsmål, så kald og visnet og vrang som du er, selv om du ikke får til noen ting, verken vekkelse, omvendelse eller tro – slik skal du tro deg frelst.

Grip fatt i dette at det Kristus har gjort, er nok også for deg, og at det er nok for deg akkurat som du nå er. Da vinner du det evige liv.

Er ikke det nok? Hva er da nok?

Gud være takk, det er nok!

Meg til frelse jeg intet vet
uten deg, Guds lam,

ene i din rettferdighet
skjules all min skam.

«Den som kommer»

> «Alle de som Faderen gir meg, kommer til meg. Og den som kommer til meg, vil jeg slett ikke støte ut. For jeg er kommet ned fra himmelen, ikke for å gjøre min vilje, men for å gjøre hans vilje som har sendt meg. Og dette er hans vilje som har sendt meg, at jeg ikke skal miste noe av alt det han har gitt meg, men reise det opp på den siste dag. For dette er min Fars vilje, at hver den som ser Sønnen og tror på ham, skal ha evig liv. Og jeg skal reise ham opp på den siste dag» (Joh 6,37–40).

Her åpnes døren inn til Guds rike så vidt og fritt for oss at det ikke ser ut til å finnes noe som kan gjøre det vanskelig for noe menneske å bli frelst. Her kan ingen stå fram og si: Det er umulig for meg å bli berget. Vi ser at det står så enkelt og rett fram: «Den som kommer til meg, vil jeg slett ikke støte ut.»

Det eneste vi skal gjøre, er å komme. Bare vi kommer, er frelsen vår i orden. For den som kommer, blir ikke vist bort. Det står ikke et ord om hvordan vi skal være eller ikke være når vi kommer. Det er bare å komme.

Likevel går mange utenfor denne åpne døren og tviler på om de tør gå inn. Var jeg bare så og så sønderknust og angret så dypt som jeg burde! Og var jeg bare rett omvendt og hadde den rette troen, da kunne jeg nok komme. Men alt dette og mye mer er ikke i orden, og hvordan kan jeg da komme? Hjertet mitt er så hardt, synden henger så fast ved meg, og jeg har denne verden så kjær. Kan jeg da komme?

Ja, du kan sannelig komme til ham akkurat som du er. Han som har sagt så enkelt og så fast: Jeg vil slett ikke vise deg bort – han vet hva han sier, og han står ved det han har lovet.

Det er trøsterikt å få vite hvor enkelt det er å bli frelst. Jeg husker så godt første gang dette gikk opp for meg. Jeg hadde strevd og bedt fra jeg var en liten gutt, og jeg lå og grov inne i mitt eget hjerte og fikk ingenting til. Nå så jeg at min frelse lå i Jesus Kristus, og at den som kom til ham, var frelst i ham. Da slapp jeg å se etter innenfor min egen dør om jeg var frelst, for nå var jeg kommet til ham som var min Frelser.

Du, så enkelt! Det er ikke for ingenting Jesus sier at skal vi komme inn i Guds rike, må vi bli som barn (Matt 18,3).

Kanskje en eller annen som går mørk og motløs, kommer til å lese det jeg skriver her. Du synes det er håpløst for deg. Andre kan nok komme, men ikke

du. Andre kan nok bli berget, men ikke du. Du er vrang helt igjennom, og frelst kan du aldri bli slik som du er. Slik ser mange på dette store spørsmålet.

Hvorfor kan du ikke bli frelst?

Å, jeg kan ikke si hvordan jeg er, men alt hos meg er bare ett håpløst rot! Ja, la det være rot alt sammen. Vær vrang, du, men det er da ikke noe rot med din Frelser. Han er da ikke vrang. Kom bare til ham, så er du frelst. Kjenner du noen som kom til Jesus Kristus og ble vist bort?

Jeg har prøvd å lete i Bibelen etter noen som kom til Jesus og ba om tilgivelse for sine synder og ble vist bort, men jeg har ikke funnet noen. Ikke engang i den gamle pakt ble noen vist bort.

David hadde kjent Gud fra han var ung og helt til han satt som konge i Israel. Midt i sin storhet går han hen og dreper en av sine beste menn og driver hor med hustruen hans. Men en dag hjalp Guds profet ham til å se sin synd. Han trer fram for Gud og bekjenner alt, og straks han har gjort det, får han dette svaret: «Så har også Herren tatt bort din synd. Du skal ikke dø» (2 Sam 12,13). Han ble ikke støtt bort, enda han hadde drept og drevet hor.

Natanael kom. Han var en tviler. Nikodemus kom. Han var en gåte for seg selv. Sakkeus kom. Han hadde mye uærlig gull i lommen. Kvinnen fra Sykar kom. Hun hadde hatt fem menn, og den hun levde med da, var ikke hennes mann. Kvinnen som trengte seg inn i Simons hus mens han hadde Jesus til bords, hun som var en skam både for seg selv, sin mor og sin by – hun kom. Og hun som ble grepet på fersk gjerning i hor. Alle disse kom, men ikke én ble vist bort.

Og så tror du at han viser deg bort hvis du kommer. Nei, nei, han viser ingen bort! Det er lettere for en mor å slippe barnet sitt utfor et stup enn for Jesus Kristus å vise bort en synder som kommer til ham.

Hvordan i all verden du ser ut, og hvor forferdelig du har syndet, er ikke spørsmålet. Spørsmålet er bare om du vil komme. La det være at du føler deg helt igjennom umulig og ikke får til noe av det du synes du må få til. La det også være at du har vært en kristen, men ikke er det lenger. Kom du også! Heller ikke du blir vist bort.

Jeg synes jeg hører noen rope til meg: Kan jeg komme, jeg som en gang kom og gikk bort igjen? Kan jeg komme?

Ja, du kan komme!

Ja, men står det ikke at de som har smakt Guds gode ord og den kommende verdens krefter, de kan umulig igjen fornyes til omvendelse (Hebr 6,5–6)? Jo, det står slik. Men her står det også: «Den som kommer til meg, vil jeg slett ikke støte ut.» Dette siste ordet er større enn det første. Og det står også: «Vend tilbake, frafalne barn! sier Herren» (Jer 3,14). Og det står: «Si til disiplene hans og til Peter: Han går i forveien for dere til Galilea» (Mark 16,7).

Peter forbannet seg tre ganger på at han ikke hadde noe med Jesus å gjøre. Så kom også han på nytt, og Jesus tok imot ham. Ja, ikke bare det: Han fikk en egen hilsen fra Jesus etter at han var oppstått fra de døde.

Hils til Peter særlig nå der han står og gråter,
hils at jeg har ham så kjær, stakkars arme Peter!

Si ham: Synden er betalt, det er tilgitt at han falt,
si at jeg har klart det alt, stakkars arme Peter!

Slik er Jesus Kristus.

En ulydig sønn rømte fra far og mor og druknet i synd og skam. Etter en tid ble han lei av grisemat og ville gjøre slutt på livet.

På veien mot stupet der livet skulle ende, kom han forbi døren til barndomshjemmet sitt. Til sin undring så han at døren som mor alltid låste om kvelden, nå sto åpen midt på natten. Uten selv å skjønne hva han gjorde, gikk han inn gjennom den åpne døren og stanset foran mors seng. Så sier han: «Mor, døren står åpen!» Da svarer mor: «Døren har alltid stått åpen siden du gikk bort. Jeg tenkte at om du kom hjem igjen om natten, skulle du ikke finne en stengt dør hos mor.»

Du som gikk bort fra Gud, bort igjen i synd og skam: Døren har stått åpen siden du gikk bort! Døren inn igjen til Gud. Så kom da, og gå inn gjennom den åpne døren!

Men husk nå at like visst som døren står åpen, like visst må du komme. Å la døren stå åpen for synderen, det er Guds sak. Men å gå inn gjennom døren, det er din sak. Han lokker og kaller, men han tvinger ingen.

* * *

I dette ordet står det også noe annet som nesten kan få en til å tvile på om vi har noe valg og ansvar for vår omvendelse og vår frelse. Det står: «Alle de som Faderen gir meg, kommer til meg.» Hvordan skal vi forstå et slikt ord?

Det ene dette ordet sier meg, er at Jesus ikke er alene om å kalle oss mennesker inn til den frelsen han har ordnet for oss. Han som sa: «Jeg vil be Faderen, og han skal gi dere en annen talsmann» (Joh 14,16), han kaller på oss ved sin Ånd, han som ble sendt til oss av Faderen. Det er han som kan gi oss til Jesus Kristus som en gave fra Faderen. Ingen kan komme til Kristus uten ved Guds Ånd. Slik gir Faderen synderen til Jesus Kristus.

Det står også skrevet at Gud har innsatt Jesus som arving til alle ting (Hebr 1,2). Og når det er slik, blir vi også på den måten en gave til Jesus fra Faderen.

Den treenige Gud arbeider sammen om å frelse oss. Vi har ikke én Gud som dømmer og en annen som frelser. Vi har én Gud, som i Kristus forlikte verden med seg selv (2 Kor 5,19), og som kaller oss inn til den frelsen som ligger ferdig for alle.

Det andre dette ordet lover oss, er at Jesus Kristus ikke bare tar imot alle som kommer til ham. Han gir oss også evig liv. Han vil holde oss oppe på veien og reise oss opp av graven på den siste dag. Det er Faderens vilje. Går det an å tenke seg noe større for et syndig menneske?

Hvis dette er sant, slik jeg tror, kan det da finnes noe i hele verden som er for kjært til å gi slipp på, når vi kan vinne så mye? For en dåre du er, du som ikke kommer! Så godt jeg kan, ber jeg deg: Kom!

En rik kvinne i Skottland var ute og kjørte med den lille datteren sin. Så gikk hun ut av vognen og inn i en butikk for å kjøpe noe, og ga tømmene til den lille.

Men med ett ble hesten skremt og satte av sted. I susende fart bar det bortover, gate etter gate og ut av byen.

Borte i et steinbrudd sto en arbeider som så den løpske hesten komme. Han sprang ut i gaten, grep tak i bisselet og hektet seg fast. Til slutt ble han kastet over ende, kom under hestehovene og ble trampet ned. Men hesten ble stanset og barnet berget.

Lidende og døende ble mannen båret inn på et sykehus, mens hun som eide hesten og barnet, kjørte hjem uten så mye som å spørre hvem som hadde berget barnet. Den modige redningsmannen lå for det meste i villelse, men når han av og til kom til seg selv, spurte han stille: «Kommer ikke fruen?» Natten gikk, og dagen etter kom døden. Det siste arbeideren sa før han sovnet inn, var dette: «Kommer hun ikke?»

Nei, hun kom ikke!

Vi synes alle at fruen oppførte seg simpelt. Han som satte livet inn og berget barnet, fikk ikke en gang en takk av moren.

Men hva med ham som ga livet for oss, så vi skulle leve ved ham? Hvor ofte spør ikke han: Kommer du ikke? Er du en av dem som ikke er kommet?

Å la være å komme til ham som ga livet for oss, det er den største synd noe menneske kan gjøre.

Så kom da!

«Dere er mer enn mange spurver»

> «Selges ikke fem spurver for to skilling? Og ikke én av dem er glemt hos Gud. Men til og med hvert hår dere har på hodet, er talt. Frykt ikke! Dere er mer enn mange spurver» (Luk 12,6–7).

Noe av det som sliter og tærer på oss mer enn vi egentlig forstår selv, er sorg og bekymring for det vi trenger her i livet. Vi pleier å kalle det næringssorg. Vi bekymrer oss for hvordan vi skal klare å slite oss igjennom og skaffe nok til oss og våre, og hvordan det skal gå med det ene og det andre. Den byrden har vi svært lett for å legge på vår egen rygg.

Og det underlige er at jo lettere kunnskapen og kulturen gjør det for oss både å arbeide og leve, desto mer ser alt ut til å floke seg sammen til sorg og bekymring for dagen i dag, for dagen i morgen og for framtiden. Jo mer vi spiser av kunnskapens tre, desto mer sulter vi. Slik ser det ut. Kunne vi lære kunsten å spise mer av livets tre, ville vi være bedre stilt.

Det er underlig hvordan Jesus kan møte oss på alle områder i livet. Han trenger ikke at noen vitner om mennesket, for han vet selv hva som bor i oss (Joh 2,25). Han har også fått øye på hvordan denne tærende sykdommen, «bekymring og sorg», gnager på livstreet vårt. Men det som er enda større, er at han gir oss rett til å legge av denne tunge byrden. Vi skal nå høre noe av det Jesus og resten av Guds ord sier om dette. Det trenger vi sikkert alle, mer eller mindre:

«Derfor sier jeg dere: Vær ikke bekymret for livet, hva dere skal ete og hva dere skal drikke, heller ikke for legemet, hva dere skal kle dere med. Er ikke livet mer enn maten, og legemet mer enn klærne? Se på fuglene under himmelen! Ikke sår de, ikke høster de, ikke samler de i hus, men deres Far i himmelen gir dem føde. Er ikke dere langt mer verd enn de?» (Matt 6,25–26).

«Og hvorfor er dere bekymret for klærne? Legg merke til liljene på marken, hvordan de vokser! De strever ikke og spinner ikke! Men jeg sier dere: Selv ikke Salomo i all sin prakt var kledd som en av dem. Men kler Gud slik gresset på marken, det som står i dag og i morgen kastes i ovnen, skal han da ikke mye mer kle dere – dere lite troende?» (Matt 6,28–30).

Slik talte Jesus til sine om denne siden av livet. Det er vakre og mektige ord som rommer et hav av trøst. Jeg vil be deg som er en bekymret kristen: Les dem om og om igjen, helt til du våger livet på dem.

Da Paulus skrev til de kristne i Filippi, våget han å si at de ikke skulle være bekymret for noe (Fil 4,6). Det høres nesten altfor godt ut for oss, men det står nå en gang i Guds bok.

* * *

Men selv om det står slik, og selv om det også er slik og alt er lagt til rette for oss, kan vi likevel ikke ansvarsløst legge fra oss alt som gjelder livet her.

For det første kan vi ikke komme bort fra det ansvaret som følger med det å være menneske. Vi kan ikke legge fra oss ansvaret for oss selv og andre, for familie og hjem, for gård og forretning, fiskebåt og fabrikk og mye mer som en kunne nevne. Det er ikke rett, verken sett fra et kristent eller et menneskelig synspunkt. Det gjelder da å lære kunsten å skille mellom ansvarsløshet og bekymring.

Samtidig som vi skal regne med det Gud har lovet oss, skal vi også regne over hva det koster å bygge et tårn, og om vi har nok mannskap til å møte fienden (Luk 14,28–32). Også det har Jesus sagt oss.

Derfor må vi ha klart for oss at det er en grunnleggende forskjell mellom ansvarsfølelse, kristen regnekunst og bekymring. De som lever både tankeløst og ansvarsløst, er ynkelige mennesker. Det finnes også nok av dem som ikke later til å bry seg det minste om at andre må lide, slite og betale for tankeløse og ansvarsløse dagdrivere.

Latskapen har ingen rett til å ta disse ordene av Jesus om at vi ikke skal bekymre oss, til inntekt for seg. Vi må lære å skille mellom ansvar og bekymring.

Det er ikke latskap og ansvarsløshet Jesus vil trøste, men dem som strever ærlig og vil gjøre rett mot alle, men som likevel så ofte må se i øynene at utgiftene blir større enn inntektene. Da er det sannelig ikke enkelt å være fri for bekymring. Men det er nettopp her Jesus trer fram og åpner veien for oss, så vi får rett til å legge byrdene av.

Det kan hjelpe oss å finne veien ut av denne bakevjen når vi ser at bekymring og sorg aldri kan føre oss framover. De kan bare ta fra oss den lille kraften vi har, og gjøre oss enda mer maktesløse og rådville. Bekymring og motløshet tar fra oss humør, tillit, pågangsmot og arbeidslyst. De gjør alt verre enn det er og fører oss dypere inn i ulykken.

Vi av oss selv slett intet tage,
utretter intet med vår ank,
vi fyller kun vår motgangsskål
med slikt unyttig klagemål.

Men det er ikke her den avgjørende hjelpen ligger for oss. Den finner vi på en helt annen kant, og det er den Jesus forteller oss om.

Hvor ligger så den hjelpen som gir oss rett til å gå uten bekymring gjennom livet som kristne? Den ligger i det utrolig store at den allmektige Gud er vår Far. Det er det Jesus prøver å prente inn i oss.

Gud er vår Far.

La oss tenke etter hva som ligger i dette at Gud er vår Far, og så prøve å tro at det er slik.

For det første vil en rett far aldri gi barna sine noe annet enn det han tror er godt. Det er sant nok at en jordisk far ikke alltid kan gi barnet sitt det han vil, fordi han ikke makter det. Men farshjertet hans er det samme for det. Når det gjelder Gud, vet vi sikkert at han ikke bare har farshjertet, men også er rik nok til å hjelpe og gi alt det kjærligheten byr ham.

Det er ikke bare slik at vi «er mer enn mange spurver», og at «han vet hva vi trenger» (Matt 6,8). Gud kan også gi spurven mat og pryde liljene vakrere enn Salomo var kledd, og hjelpe sine i alle ting. Og fordi Jesus vil hjelpe oss til å legge bort bekymring og sorg, sier han til oss: Se på liljene! Se på spurven! Er ikke dere mer enn de? Og: Når deres himmelske Far sørger for gress og fugl, skulle han da ikke sørge for sine barn?

La oss da først søke Guds rike og hans rettferdighet, framfor alt annet, og så kaste all vår bekymring på ham, for han har omsorg for oss (1 Pet 5,7). Så skal vi få alt det andre i tillegg (Matt 6,33).

Gå ikke og bær på livets tunge byrde. Gå ikke og bær alene på det som uroer deg. Gå ikke og gni deg i din egen ulykke. Gå ikke fra dør til dør og fortell hvor vondt du har det. Gå til Gud, din Far, med alt sammen og legg det på ham. Det har Jesus Kristus gitt deg rett til.

For en befrielse, for en rikdom i livet å finne fram til Gud som Far! Vår Far i himmelen!

Ofte ser det ut til at det er lettere for en kristen å holde fast på Jesus som Frelser enn på Gud som Far. Jeg vil gi alle bekymrede kristne det rådet å lete i evangeliene, særlig i Johannesevangeliet, der Jesus gang på gang prøver å få disiplene sine til å tro på Gud som Far. Mens du holder på å lese, vil byrden falle av deg. Da vil du ikke bare slå armene om Kristus som din Frelser, men også om Gud som din Far.

Da vil du også lære mer av den høye livskunsten å føle ansvar for livet ditt og det du gjør, og samtidig være fri for bekymring.

Slik skal en sann kristen være.

Velt all din vei og vånde
og alt ditt hjerteverk
på Far i livets lande,
han har en arm så sterk!
Han som kan stormen binde
og bryte bølgen blå,
han skal en led deg finne,
så havnen du kan nå.

Å gjøre etter Jesu ord

> «Men hvorfor kaller dere meg Herre, Herre! – og gjør ikke det jeg sier? Hver den som kommer til meg og hører mine ord og gjør etter dem – hvem han er lik, vil jeg vise dere: Han er lik en mann som bygde et hus, og som gravde dypt ned og la grunnmuren på fjell. Da flommen kom, brøt strømmen imot huset, men greide ikke å rokke det, for det var godt bygd. Men den som hører og ikke gjør etter det, er lik en mann som bygde et hus på bare marken, uten grunnmur. Strømmen brøt imot huset, og det falt straks sammen, og dette husets fall var stort» (Luk 6,46–49).

I dette ordet ligger det to tanker som er enkle og greie å forstå. Den ene tanken er at den som hører Jesu ord og ikke gjør etter dem, er lik en mann som bygger hus på bare marken uten grunnmur. Når uværet kommer, faller alt i grus. Ingenting av det en slik mann gjør, holder når det kommer til stykket.

Den andre tanken er også lett å forstå: Den som hører Jesu ord og gjør etter dem, er lik en mann som graver dypt ned når han vil bygge hus, og legger grunnmuren under huset på fjell. Det huset står i storm og flom. Så langt er dette ordet greit å forstå. Men det er vanskeligere å vite hva Jesus legger i det å gjøre etter hans ord.

Alle som kjenner litt til seg selv og til Jesu ord, vet at han har sagt mye som vi ikke makter å gjøre etter. La oss bare huske noe av det han sa i den store talen sin på fjellet: «Alt dere vil at menneskene skal gjøre mot dere, gjør det også mot dem!» (Matt 7,12). Og: «Vær da fullkomne, likesom deres himmelske Far er fullkommen» (Matt 5,48).

Hvem av oss makter å gjøre etter disse ordene?

Slik spør mange i sin rådvillhet. De vet ikke hvor de skal få hjelp til å forstå hva Jesus mener med dette kravet, som ikke noe menneske kan oppfylle.

Det er også slike ord vantro og hovmodige spottere slenger i ansiktet på kristne mennesker når de ser hvor lite fullkomne vi er. Med det vil de si at etter Jesu lære er kristendommen «over evne», og at alle kristne er hyklere.

Hvor skal vi finne løsningen på dette som er en gåte for så mange? Vi kan være sikre på at det finnes en løsning. Jesus sier aldri noe som er meningsløst. Alle ordene hans er fylt av sannhet og visdom, og de har et praktisk ærend til oss.

Jesu ord – ja, alle ordene i Bibelen – er bygd på to store grunntanker. Eller kanskje vi heller skal si at de dreier seg om to poler. Den ene av disse grunn-

sannhetene er ordet om hva Gud er, hva vi er, og hva vi skal være om vi vil ha samfunn med Gud.

Så visst som alle disse ordene er fra Gud, like visst skal vi ta dem til oss og i fullt alvor prøve oss selv på dem: Oppfyller vi kravet? Også ordet om å være fullkomne skal vi ta alvorlig. Vi har ingen rett til å gjemme oss bort fra de strenge kravene og si: Gud kan ikke mene det så strengt som det står i Bibelen.

Jo, det mener han, og vi skal også mene det samme. I fullt alvor!

Men hvordan går det da med oss?

Det går slik at vi står fast. Det må gå slik, så sant vi er ærlige mennesker. Jo mer vi – i denne forstand – prøver å gjøre etter Jesu ord, desto mer ser vi at vi ikke kan. Da ser vi så klart som noe at vi er like langt borte fra det vi skal være, som øst er fra vest. Vi er ikke bare ufullkomne, men helt igjennom syndige.

Og der står vi.

Det er også meningen med disse ordene av Jesus at vi skal stå fast. Vi må og skal se at vi er ufullkomne, syndige og fortapte. Det er da han også sier at vi må vende om. Og vender vi om, da gjør vi etter disse ordene av Jesus.

Dette er den ene store grunntanken i Guds ord, og den må vi prøve både å forstå og tro. Ellers forstår vi ikke Jesus rett.

Men her kommer mange med spørsmålet: Hva er det å vende om?

Det er enklere enn folk flest aner. Det er ikke – slik så mange mener – å vinne over sin synd. Det er heller ikke å bli et nytt menneske eller å gjøre noe til vår frelse.

Hva er det da?

Det er for det første å innrømme for seg selv at vi er ufullkomne, at vi er fortapte syndere som går bort fra Gud. Når vi erkjenner dette, stanser vi midt i flukten bort fra Gud og hans rike. Da får han tale til oss uten at vi springer vekk eller vrir oss unna. Nå vedgår vi tvert imot at den synd og skyld vi har fått øye på, er vår. Jeg innrømmer at jeg er et syndig menneske. Det er jeg som er den bortkomne sønnen. Og så går vi og sier dette til Gud.

Det er å vende om. Det er å gjøre etter Jesu ord. Da er grunnen gravd ned til fjellet der grunnmuren skal ligge.

Kanskje er det noe av det samme Jesus mener når han sier: «Hvis ikke deres rettferdighet overgår de skriftlærdes og fariseernes, kommer dere aldri inn i himlenes rike» (Matt 5,20). Vi må altså eie noe som Jesus kaller «rettferdighet», før vi kommer inn i Guds rike, der vi får Kristi rettferdighet. Denne rettferdigheten hadde ikke de skriftlærde og fariseerne. De lot ikke Jesu ord om hva vi skal være, få rom i hjertet, og så bygde de huset sitt på bare marken.

Det var denne gravingen ned til fjellet som døperen Johannes skulle få folk til å ta fatt på. Og vi ser at mange kom i nød for sine synder og vendte om.

Det er først når en vender om, at en får bruk for Jesus. Og det er også da den andre grunntanken i Guds ord kommer til sin rett, den som blir sagt oss i dette ordet: «Kom til meg, alle som strever og har tungt å bære, og jeg vil gi dere hvile!» (Matt 11,28).

Og så er det noen som også gjør etter disse ordene av Jesus. De går til ham og gir ham sin synd og sitt liv. Synderen har nådd fram til Frelseren, og hos ham

har han fått det som gjør oss fullkomne for Gud. Den som har tatt dette steget, har gjort etter Jesu ord og har bygd huset sitt på fjell.

Og så ber jeg deg, så godt jeg kan, du som leser dette og ikke er en kristen: Gjør etter Jesu ord! La lyset fra Guds hellige vilje få rom i hjertet ditt. Innrøm for deg selv og for Gud at det står ille til med deg. Vend om, og gi livet ditt til ham som ga livet for deg.

Da gjør du etter Jesu ord. Da er huset ditt bygd på fjell. Da er du frelst.

«Om noen tørster»

> «Men på den siste, den store dagen i høytiden, sto Jesus og ropte ut: Om noen tørster, han komme til meg og drikke! Den som tror på meg, som Skriften har sagt, fra hans indre skal det flyte strømmer av levende vann» (Joh 7,37–38).

Det er verdifullt for oss å vite hva som var den ytre grunnen til at Jesus sto fram den siste dagen i høytiden og ropte ut disse dristige og store ordene: «Om noen tørster, han komme til meg og drikke!»

Høytiden det her er tale om, var løvhyttefesten. Den hører vi om mange steder i Bibelen. Vi kan lese om den både i 4. og 5. Mosebok. Men aller mest gripende er den skildret i Nehemias bok, kapittel 8,13–18.

Festen varte i sju dager. Men dagen etter, den åttende, var folket også samlet. Det ser nærmest ut som dette var en etterfest som ikke hørte med til selve løvhyttefesten.

Noe av det folket gjorde i denne høytiden, var at de hver morgen gikk til Siloa-dammen etter vann. Tidlig om morgenen dro folkemengden av sted med musikk og sang. En prest gikk foran med en skål i hånden. Når han hadde fylt skålen med vann, dro de tilbake på samme måte til samlingsplassene eller tabernaklet. Det skal særlig ha vært Jesaja 12 de sang, og oftest vers 3, der det står: «Dere skal øse vann med glede av frelsens kilder.»

Vann blandet med vin ble helt opp i et sølvfat som sto på alteret i helligdommen. På dette fatet var det festet et sølvrør som førte vannet fra skålen ut over alteret mens folket sang salmer.

Denne prosesjonen til Siloa etter vann hver morgen i sju dager skal ha hatt sin grunn i to hendelser fra fortiden. Den skulle minne om underet Gud gjorde da han åpnet klippen og ga folket å drikke på veien gjennom ørkenen til Kanaan. Og så skulle den også hjelpe folket til å huske løftet om at Messias skulle komme og gi Israel livets svale drikk.

Det var da høytiden var slutt, og de siste dråpene av vannet i skålen på alteret hadde rent bort, at Jesus trådte fram og ropte ut: «Om noen tørster, han komme til meg og drikke!»

Setter en så dette ropet fra Jesus i sammenheng med vannet som kom fra klippen, med løftet om at Messias skulle komme, og med folket som gikk fram og tilbake mellom Siloa og helligdommen med vannskålen, da får disse ordene av Jesus et enda sterkere innhold også for oss. Det er som om han sa:

Nå trenger ingen gå verken til Siloa eller andre steder etter livets vann. Nå er jeg her, jeg som alle offer og høytider peker fram mot. Her er kilden, her er livets vann! Kom til meg og drikk, alle dere som tørster!

Det måtte være mer enn underlig å høre slike ord fra en som gikk iblant dem til hverdags. Tenker en etter, er det umulig å få noe annet ut av dette enn at en slik mann enten må være mer enn et menneske, eller også må han være en dåre.

* * *

Om noen tørster …

Han som ikke trenger at noen vitner om et menneske, fordi han vet hva som bor i oss, sammenligner vår indre trang med tørst.

Vi vet alle mer eller mindre hva det vil si at kroppen tørster. Men vi har ikke så god greie på hva som feiler oss når sjel og ånd skriker etter drikke. Vi vet godt at kroppen trenger både mat og drikke, men vi skjønner mindre av at sjel og ånd trenger det samme. Likevel er det slik.

Ser vi oss om og tenker litt etter, oppdager vi snart at det ikke er noe vi strever mer med enn å finne noe som kan stille sjelens tørst. Ser vi så etter hva folk flest drikker for å slukke sjelens tørst, er det sannelig mye å bli klok av.

Noen ligger rett og slett i rennesteinen og drikker det mest forgiftede kloakkvannet. De velter seg i usedelighet, i horeliv, i alkohol, i banning og rå og gudløs tale. De leser den ene boken etter den andre der nesten hver setning er fylt av eggende styggedom.

For dem som ikke tenker dypere etter, ser det ut som de gjør alt dette bare for å synde. Men ser vi nærmere og dypere på det, vil vi finne at det egentlig ikke er slik. Det er den indre tørsten som jager dem til disse sprukne brønnene og kloakkpyttene. Tørsten jager sjelen. De vet ikke at det de drikker, er kloakk og saltvann. De vet bare at jo mer de drikker, desto tørstere blir de. Og så gir de blaffen i både fornuft og moral og drikker mer og mer.

En annen kilde som den store mengden drikker av, kan vi kanskje kalle «verdens kilde». De prøver å slukke tørsten med slikt som en ikke kan si er direkte synd. Den forfriskningen de søker for sjelen, er kortstokken, pjolterglasset, dansesalen, teatret og bøker som kan være mer eller mindre gode, men som for det meste ikke har noe av kristendom i seg. Andre vender seg til kunsten, musikken eller vitenskapen.

Det er ikke lett å beskylde disse menneskene for å leve i synd. De gjør ingenting som er mot lov og rett eller vanlig moral. Men en kan si at de lever verdslig. Alt det de prøver å slukke sin indre trang med, hører dette livet til. Utenfor det har de ingen kilde å drikke av.

For en tid siden møttes to slike mennesker på Drammenbanen. De hadde vært på Nationaltheatret i Oslo. Mens de satt og snakket om den fine kvelden de hadde hatt, kom det brått fra den ene: «Men det er underlig med alt det vi synes er så fint: Det blir så tomt etterpå.» Den andre svarte ikke, og samtalen stilnet.

Ja, det er nettopp dette at det blir så tomt etterpå. Heller ikke vannet i denne kilden kan slukke sjelens tørst. Også dette er saltvann. Jo mer en drikker, desto mer tørster en.

Fra Jesus skilt, hvor tung var hver en dag,
hvor alt var vel, men intet til behag;
jeg hadde alt hva verden ønsker seg,
men følte dog jeg var ulykkelig.

Slik sang den rike og mektige engelske baronessen da hun så tilbake på sitt verdslige liv, og slik må millioner synge med henne.

Det ser ut til at vi mennesker lærer sent at livet her, det beste som det verste, aldri kan gi oss det vi dypest trenger og mest ønsker. Selv om slektene gjennom tusener av år roper til oss at «verden har ikke den ro vi søker», kan ikke de fleste våkne og innse at det finnes noe annet og mer å vinne enn det livet her kan gi oss.

* * *

Men så trer Jesus fram og roper til oss at alle som kommer til ham, skal finne den kilden som aldri tørker ut, og som har vann med en slik smak at det slukker vår tørst.

Det var den samme kilden Jesaja hadde funnet og drukket av da han sa: «Nå vel, alle dere som tørster, kom til vannene! Og dere som ingen penger har, kom, kjøp» (Jes 55,1). Det er også den samme livets drikk vi blir innbudt til på de siste bladene i Bibelen: «Og den som tørster, han får komme! Og den som vil, han får ta livets vann for intet!» (Åp 22,17).

Det er Jesus Kristus som er kilden med det levende vannet som kan slukke vår tørst. Det sier Bibelen. Det samme sier Jesus, og det sier også millioner av mennesker som kom og drakk.

Hvor finnes vel kilden med levende vann?
Hos Jesus, ja, bare hos Jesus!
Hvor finnes vel brød midt i ørkenens land?
Hos Jesus, ja, bare hos Jesus!

Den som kunne få folk til å tro dette, så de virkelig gikk til Kristus! Ja, den som kunne! Men det er her det ser så håpløst ut.

Mens nasjonene roper på kommunisme, nazisme, demokrati, opplysning, vitenskap og kunst, og alt dette er tatt i bruk til ytterste grense, skriker menneskeslekten over hele jorden etter legedom, nå mer enn noen gang før. For alle disse kildene gir bare drikk til døden. Vi må også regne med at ulykken, nøden og tørsten må bli enda større før folkene kommer til seg selv og erkjenner at Jesus Kristus er den eneste som kan løse livets gåte og slukke vår tørst.

Men den dagen vil komme da hver eneste kilde som mennesker har gravd, er tørr. Og da må alle velge ett av to: enten gå til Jesus Kristus eller tørste evig.

Den dagen vil komme.

Du som er blant de mange som søker å slukke din sjelstørst enten i selve synden eller i fornøyelser og verdslighet, og som nå sitter tørstere enn noen gang før: Hvorfor kan du ikke være så klok at du går til den eneste som har det levende vannet, og som kan gi deg det du dypest tørster etter?

Kom, tørstig sjel, og drikk
av livets klare vann,

du lenge nok har drukket der
hvor tørsten ikke slukkes kan.

* * *

Mange vil sikkert ha lyst til å spørre: Dette levende vannet som Jesus sier han har, og som vi skal få, hva er det for noe?

En kan svare på mange måter, men jeg vil si det slik: Det er et nytt livsinnhold. Det er liv av Gud i Gud. Det er en levende kraft som ikke kan lagres, men som renner som en elv, eller veller fram i oss som en kilde, eller som blodet i kroppen vår. Det er fred med Gud i en god samvittighet. Det er kjærlighet, glede, fred, langmodighet, mildhet, godhet, trofasthet, ydmykhet og avholdenhet (Gal 5,22–23).

Det er dette vi tørster etter, og det er dette som begynner å strømme gjennom et menneske når det åpner hjertet for Kristus. Det vi mistet i Adam, får vi igjen i ham.

«Den som drikker av det vannet jeg vil gi ham,» sier Jesus, «skal aldri i evighet tørste, men det vannet jeg vil gi ham, blir i ham en kilde med vann som veller fram til evig liv» (Joh 4,14).

Skal vi ikke da si med kvinnen fra Sykar: «Herre, gi meg dette vannet!» (Joh 4,15).

Den som ber, han får.

Vårt arbeid sammen med Gud

> «For vi er Guds medarbeidere. Dere er Guds åkerland, Guds bygning» (1 Kor 3,9).

På de første bladene i Bibelen får vi vite at Gud i tidens morgen begynte et arbeid som varte i seks dager. Hvor lange disse dagene var, vet ingen andre enn Gud. Da denne arbeidsøkten var over, og alt det skapte fungerte etter de lovene som var lagt inn i skaperverket, da hvilte Gud den sjuende dagen.

Men så hendte det noe som brakte uorden i det Gud hadde satt inn i tilværelsen denne arbeidsuken. Mennesket brøt forbindelsen med Gud. Dette bruddet førte skaperverket ut av den livsplanen Gud hadde satt det inn i, og alt kom inn under forgjengeligheten. Den som led størst skade, var mennesket. Veien til livets tre og døren inn til hagen der mennesket hadde sitt samliv med Gud, ble stengt, og mennesket kom inn under synden, dommen og døden.

Men midt i denne ubeskrivelige ulykken hendte det noe usedvanlig stort. Guds Sønn, han som alle ting var skapt ved, steg fram og skrev det første lysende løftet på den stengte døren. Han lovet å åpne døren for oss igjen, inn til livets tre og til samfunn med Gud.

Fra da av kan en si at den hvilen Gud var gått inn i, måtte ta slutt, og en ny arbeidsuke begynte, en som ennå ikke er til ende. I denne tiden ble grunnsteinen lagt til et nytt skaperverk, det som Bibelen lar oss se fullendt i dette store løftet: «Se, jeg gjør alle ting nye!» (Åp 21,5).

Dette var den oppgaven Guds Sønn tok på seg, og så steg han inn i vår slekt for å sette en ny skapning inn i tilværelsen.

Den tanken at Kristus kom ned til oss først da han kom som Menneskesønnen, er feil. Da Adam gikk ut, steg Kristus inn i stedet for Adam. Fra da av begynte den nye arbeidsdagen, den som først tar slutt når det gamle er forgått og alt er blitt nytt. Det er dette store målet vi skal arbeide mot, sammen med Gud.

Hvor lenge vi har igjen av denne arbeidstiden, er det ingen av oss som vet. Mange kristne mener at det ikke er lang tid igjen før den nye dagens morgen gryr, og vi skal få gå sammen med vår Gud og Frelser inn til den nye sabbatshvilen. Om det er slik, vet jeg ikke. Det vet bare Gud.

Men det må jeg innrømme: Etter at jeg har sett litt av hvordan det ser ut på den andre siden av jorden, melder denne tanken seg: Her er sikkert mye å gjøre før vi får gå inn til hvilen. I det store folkehavet i øst, som ligger i natt og søvn og nettopp begynner å røre på seg for å våkne, er det ennå mye ugjort.

Vår oppgave er ikke bare å vente på hvilen, men også å arbeide sammen med Gud mot denne lyse framtiden. Å være kalt til et slikt arbeid sammen med Gud burde være en stor ære og en ubeskrivelig nåde for oss.

Tenk å få arbeide sammen med Gud!

Når så arbeidsdagen er slutt, skal vi ikke bare få lønn, men vi skal også få arve Gud sammen med Jesus Kristus, Guds Sønn. «Da skal de forstandige skinne som himmelhvelvingen skinner, og de som har ført mange til rettferdighet, skal skinne som stjernene, evig og alltid» (Dan 12,3).

* * *

Spørsmålet blir da hvor den arbeidsmarken er der vi sammen med Gud kan gjøre det han har utvalgt og kalt oss til. Det er om dette jeg vil prøve å legge fram noen tanker.

Etter hvert som det blir lagt dager til årene mine, begynner jeg mer og mer å forstå at den største og viktigste arbeidsmarken Gud og vi kristne har sammen, er i vårt eget liv.

Her i denne mannen «jeg» og der i denne mannen «du» er det ennå mye jord som ikke er kommet under plogen. Her er det ennå mye jord som mangler «den gode sæd». Her er mye ugress i åkeren og mange hull i gjerdet rundt hagen, hull der de små revene smetter inn og eter opp hagen som står i blomst (Høys 2,15).

Jeg vet ikke hvordan jeg skal få sagt det som ligger meg på hjertet når det gjelder dette å arbeide sammen med Gud i vårt eget liv. Jeg vet bare at det burde vært sagt mye til oss om dette. Men å si det, og så få bære det fram i sannhet og kjærlighet, det er kunsten.

Det er sikkert riktig at vi kristne som lever nå, er like sterke til å tale kristelig som vi er svake til å leve et hellig liv, født og båret av Ånden. Det er kommet så mange rifter i forhenget foran døren til den helligdommen der bare Guds lys skal skinne. Vi glemmer også så ofte å passe den lampen som aldri må slokne i helligdommen.

Når så lampen oser og verdens lys bryter seg vei inn i Guds helligdom, da er det fare på ferde. Da får vi denne høyrøstede, verdsliggjorte kristendommen som mister sin kraft og sitt himmelske preg.

Nå ville jeg sist av alt være blant dem som stadig roper ut den innlærte frasen at det aldri har stått så smått til med kristendommen i folket vårt som nå, og at vår største synd er den og den og den. Slik tale er så ofte det springbrettet vi står på når vi vil ha noe å snakke om, eller når vi vil skryte av oss selv. På den måten prøver vi å skjule vår egen fattigdom.

Det er en lov i vår natur at vi refser andre strengest for de syndene vi selv lever i.

Men tross alt dette kristelige snakket har vi likevel grunn til å ransake oss selv, om vi er i troen, eller om vi, som det står skrevet, ikke kjenner oss selv (2 Kor 13,5).

Å arbeide sammen med Gud på vår egen sjel, det er den store hovedoppgaven i vårt kristenliv.

Jeg kan ikke gi regler for dette samarbeidet med Gud. Jeg kan bare si at det er ubeskrivelig godt å komme sammen med kristne som en merker lever under

Guds tukt og oppdragende nåde. Der en renset samvittighet, et liv som elsker sannheten, og et ydmykt sinnelag råder, der blir livet båret av «Den Hellige Ånd», enten en står på en prekestol eller i det grå hverdagslivet.

Det er dette hellige preget jeg frykter vi kristne nå er så fattige på, fordi en verdslig ånd har trengt inn i helligdommen i vårt liv.

Måtte det snart komme en fornyelse nettopp på dette punktet! Måtte det i samarbeid med Gud fødes en ånd i vårt indre menneske som hungrer og tørster etter denne herlige skatten!

La oss kristne enda en gang låse døren etter oss og be om at Guds lyskaster må stråle over «fordervelsens avgrunn» i vårt liv, så vi får trang til å la plogen og harven skjære gjennom vårt åkerland, så ugresset kan kveles og vårt liv med Gud vokse. La oss rope ut sammen med våre kristne fedre:

Styrk meg rett kraftig i sjelen der inne,
at jeg kan kjenne hva Ånden formår,
ta meg til fange i tale og sinne,
led meg og lokk meg så svak som jeg går.
Meg og hva mitt er jeg gjerne vil miste
når du alene i sjelen må bo,
og seg omsider på døren må liste
hva som forstyrrer i hjertet min ro.

Den som slik legger sin vilje, sin sjel, sitt liv og sin bønn i Jesu Kristi nåde, skal aldri miste arbeidet sammen med Gud. Han skal heller aldri savne den indre, bærende kraften som gjør en frelst synder til et gudfryktig menneske.

* * *

En annen arbeidsmark der vi også er kalt til å arbeide sammen med Gud, er hjemmene våre. Nest etter det indre samarbeidet vi nå har talt om, er arbeidet blant våre egne et av de største og tyngste. En av grunnene til dette er sikkert at det er nettopp i hjemmet vår sanne natur trer mest naken og usminket fram.

Det underlige, men også det såre med oss mennesker er dette: Like lett som vi er søte og blide mot fremmede og sier tusen takk for alt mulig og ingenting, like krevende, egoistiske, vrange og utakknemlige kan vi være i hjemmet, når vi er der bare blant våre egne. Det er i hjemmet mange kristne lider sine største nederlag.

Å gå på oppbyggelsesmøter og vitne om de tingene som hører Guds rike til, er så visst ikke det tyngste i kristenlivet. Å være båret av Guds Ånd i vårt hverdagsarbeid og få våre hjem til et «Betania» der Jesus kan trives, det er verre.

Det er mer enn trist når det mislykkes for oss kristne i hjemmene våre. Og dessverre, det mislykkes for mange. Her er mange sure, kalde og uåndelige kristne hjem, fordi samarbeidet mellom Gud og far og mellom Gud og mor ikke er i orden.

Men så er det også en stor rikdom i livet der det lykkes. Ingen ting her i verden ligner mer det tapte paradis enn det hjemmet der Jesu Kristi kjærlighet og Guds Ånd er den bærende kraften. I stedet for å kreve og kritisere vil det tjenende og tilgivende sinnelaget vinne, og så skaper Guds fred lys og lykke i hjemmet.

Også her må vi kristne nå stille høyere krav til oss selv. Først da vil vi få en større indre trang etter hjelp, og først da vil vår trang og hjelpen fra Gud møtes. Slik kan vi bli Guds medarbeidere også i hjemmene våre.

* * *

Og så har vi de store udyrkede viddene utenfor oss selv og utenfor hjemmet.

La oss bare tenke på den store mengden av uomvendte mennesker i vårt eget land. Rundt på bygdene og i byene, blant bønder, fiskere, fabrikkarbeidere og byfolk, renner den sterke strømmen som bærer mengden mot døden. Og tenk på millionene ute blant de hedenske folkene, der Gud har åpnet døren for oss til arbeid sammen med ham. Vi kan trygt si at det ikke finnes noe folk nå som har fått så åpne dører inn til sitt eget folk og ut til andre som de kristne i Norge.

Av og til synes jeg det er som om Gud ser ned til oss små langt oppe i nord og spør oss: Vil dere kristne der oppe i nord ta imot den store oppgaven jeg har tenkt for dere i mitt rike? Vil dere la meg få gi dere den kapitalen som skal gjøre dere skikket til å være mine medarbeidere framfor mange andre folk? Vil dere vise dere denne oppgaven verdig?

Vil dere bli en Saul eller en David, en Paulus eller en Demas, en ydmyk tollmann nede ved døren i mitt hus eller en hovmodig fariseer langt oppe i templet, som innbiller seg at han er bedre enn andre?

Eller vil dere gå inn gjennom de åpne dørene til vekst i nåden og i kjennskapet til Jesus Kristus, til gudsfrykt og gode gjerninger? Vil dere gå inn gjennom den åpne døren i deres eget folk og ute blant hedningefolkene, da skal jeg vise på dere det jeg så ofte har gjort i tidligere tider: at jeg legger det store til side og bruker det som er smått, for å gjøre det til skamme som tror seg å være stort.

Et slikt kall til arbeid i Guds rike tror jeg Gud nå har gitt de nordiske folkene, og da ikke minst det norske. La oss be Gud om hjelp til å være dette kallet hans verdig.

Men la meg også her få understreke den guddommelige loven: Skal vi få eie den åpne døren inn til vårt eget folk, må vi også gå inn gjennom de dørene Gud har åpnet for oss til andre folk, de som lever uten Gud og uten håp (Ef 2,12). Å leve og arbeide som kristne bare for oss selv, det går ikke i lengden i Guds rike.

Han som elsket alle og døde for alle, har også sagt at vi skal være Guds medarbeidere til jordens ender. De som går lengst mot dette målet, har også mest av Guds nåde over seg selv og folket sitt.

Kallet inn i Guds rike

> «Himlenes rike er å ligne med en konge som gjorde bryllup for sønnen sin. Han sendte tjenerne sine ut for å kalle de innbudte til bryllupet. Men de ville ikke komme» (Matt 22,2–3).

Da Jesus Kristus kom til jorden som en av oss, satte han to ting inn i menneskelivet, foruten selve frelsen. Den ene er det hellige samfunnet, Guds menighet eller kirken. Den andre er Guds rike.

Begge disse fikk sin innvielse på pinsedagen, og begge synes å ha samme innhold og oppgave. Guds menighet, eller kirken, som det nå oftest kalles, er alle frelste mennesker. De kan være i vidt atskilte flokker rundt hele jorden, men er likevel alle ett i Kristus. De er, som det står i salmen:

Barn av den samme Fader
og født i ett moderskjød.

Men slik er også Guds rike. Jesus sier at det er inne i oss (Luk 17,21). Det er rettferdighet og fred og glede i Den Hellige Ånd (Rom 14,17), og det består ikke i ord, men i kraft (1 Kor 4,20).

Men selv om Guds menighet og Guds rike på mange måter er ett og det samme, er de også forskjellige i noe. Det må være slik. Hadde de vært helt like i innhold og oppgave, ville en ikke hatt bruk for begge.

Den kjente amerikanske misjonæren Stanley Jones har i vår tid særlig gjort seg til talsmann for tanken om Guds rike. Han sier at forskjellen på Guds rike og kirken blant annet er at «riket» er målet for alt Guds arbeid, mens kirken har en mer avgrenset oppgave: Den er et middel til å nå målet. Guds rike skal ikke bare føre folk til samfunn med Gud. Det sikter ikke bare på personlig gudsliv hos oss, men omfatter også hele samfunnslivet: det økonomiske, det sosiale og det internasjonale livet.

Jeg kan ikke være enig med Stanley Jones i synet han har på veien fram til dette riket, men jeg tror han har rett når det gjelder grunndraget i Guds rike og målet for det.

Det er i dette Guds rike kirken skal gå opp når alt har nådd sin fullendelse, når alle jordiske riker er lagt i grus. Det er dette riket og denne tiden Daniel ser og skriver om: «Og i disse kongenes dager vil himmelens Gud opprette et rike som i all evighet ikke skal ødelegges. Dette riket skal ikke bli overgitt til noe annet

folk. Det skal knuse og gjøre ende på alle de andre rikene, men selv skal det stå fast i evighet» (Dan 2,44).

Det er om dette riket, slik det kom til jødefolket og til oss, jeg vil prøve å si litt her.

* * *

I ordet om Guds rike møter Jesus oss så å si på alle kanter av livet.

Først og fremst er det dette at Gud gir oss frelsen ved Kristus som en fri gave. Bare vi vil ta imot, så får vi alt for ingenting. Det er som å bli innbudt til bryllup på kongsgården og til gjestebud hos gode venner. Slik er det riket som kom til oss ved Jesus Kristus. Det er et nådens rike, satt inn i nådens tidsalder.

Det var jødefolket Gud tok ut til å rydde veien for dette riket her på jorden. Da det kom, fikk også jødene det første tilbudet om å gå inn i det. De skulle få stige rett inn i det nye nådens rike fra det gamle lovens rike.

Døperen Johannes var den første som bar bud om at det nye riket skulle komme. For en stor dag det må ha vært da han stod ved Jordanelven og ropte ut over folkemengdene: «Se der Guds lam, som bærer bort verdens synd!» (Joh 1,29).

Kort etter steg Jesus selv fram og sa til folket at Guds rike var kommet nær, og bad dem ta imot det. Så sendte han ut disiplene sine med det samme budskapet.

Mange unnskyldte seg med at det ikke passet for dem akkurat da. Andre sa blankt nei, de ville ikke. Og andre møtte innbydelsen med forakt og spott.

Og så kom dommen, akkurat slik det var sagt dem. Den kom, og den ble tung og langvarig.

For oss ser det nesten ufattelig ut at straffen skal være så tung og vare så lenge. Den dag i dag ligger dette arme folket under dommen. Ja, jødene har vel aldri hatt en så tung vei å gå som nå. Men slik ble det sagt at det skulle gå dem, helt fra Moses' tid, dersom de foraktet Herrens ord.

Hvem kan lese om dette, og hvem kan se dette, uten å bli grepet av ordet om en hellig og rettferdig Gud! Fantes det ikke noe annet vitnesbyrd om at Gud er til, så måtte ordet om Israel og om dommen som ble varslet og som kom over det, være vitnesbyrd nok.

Akkurat som det var sagt, er det gått med dette gjenstridige folket. Den dag i dag går de slått, spredt, lidende og forfulgt rundt på jorden, fordi de ikke tok imot Guds rike.

* * *

Og så kom vår tid, tiden for hedningefolkene, og da særlig for folkeslagene i Europa.

Da jødefolket kom under dommen, kom vi under nåden. For et underfullt kall det har gått ut til folkene i Europa og Nord-Amerika! Gud har sendt oss store vitner som med guddommelig kraft har ropt ut ordet om frelsen og nåden i Kristus fra år til år og fra slekt til slekt. Og så trenger spørsmålet seg fram, mer alvorlig nå enn noen gang før:

Tok Europa og Amerika imot Guds rike?

Ja, mange tok imot det. Men i det store og hele må en vel si at de vesterlandske folkene har gjort det samme som jødefolket. Som folk har de forkastet Jesus

Kristus og vendt ryggen til Guds rike. Vi må innrømme, så sårt det er, at store deler av Europa og Amerika holder på å bli avkristnet.

Den makten kristendommen har hatt gjennom tidene, både i folkeliv og statsliv, er mange steder borte, og en rå, hedensk ånd med forakt for alt som hører Guds rike til, har tatt plassen. Folkesjelen, inkarnert i store førere, er nå den guden de dyrker flere steder, mens bly og stål og innbilt makt skal bygge det nye, evige riket de drømmer om.

Men vil det gå slik de tror? Blir det noe paradis av dette?

Nei, nei! Det vil tvert imot gå med oss som med jødefolket. Like visst som vi fikk lyset, kallet og nåden, like visst kommer også dommen over oss om vi forkaster kallet og nåden. Så sant som to og to er fire, og så sant som hjertet banker i et levende menneske, kommer dommen også til oss.

Mange mener at dommen alt er avsagt, og at straffen velter inn over de europeiske folkene. Det er så visst ikke bare kristne som tror det. Også mange verdslige politikere og forretningsmenn skjelver for det som holder på å komme over oss.

Når gudløshet, hovmod og opprustning til krig senker nasjonene ned i mistro, hat og fattigdom, når folk reiser seg mot folk og rike mot rike, da slår dommens klokke sine tunge slag over oss. Vi hører det, vi ser det, men vi kan ikke hindre det, fordi vi ikke vil vende om og ta imot Kristus og gå inn i nådens rike.

Den eneste trøsten vi har, er at Gud pleier å vente så lenge som mulig før straffen kommer. Han gir seg alltid god tid med dommen og sender sine menn, som advarer og ber folket vende om, igjen og igjen. Vender de om, tar han bort dommen og lar det igjen komme gode tider. Slik gjorde han med Israel da Akab og Josjia bøyde seg og vendte om. Slik har han gjort senere, og slik gjør han den dag i dag.

Et talende eksempel på denne Guds langmodighet er det ordet vi finner hos profeten Hosea: «Samaria skal bøte fordi det har vært gjenstridig mot sin Gud. For sverdet skal de falle. Deres små barn skal bli knust, og de kvinnene som er med barn, skal skjæres opp» (Hos 14,1).

Slik lyder dommen. Men Gud venter med å fullbyrde den, og så roper han på nytt til et hardnakket folk: «Vend om, Israel, til Herren din Gud! For du er falt ved din misgjerning. Kom med ord og vend om til Herren! Si til ham: Forlat all misgjerning og ta imot det gode vi kan yte» (Hos 14,2–3).

På den måten lokker og venter Gud før han slipper dommen og straffen løs. Han prøver å berge det som kan berges.

Det er en trøst for oss her oppe i nord at Gud også i denne tiden lar sitt nådelys stråle så klart blant oss. Kanskje han i sin visdom og kjærlighet har tenkt oss til å være et lys i denne natten som nå siger inn over Europa? Kanskje vi ikke bare skal eie midnattssolens lys, men også nådens lys, når det meste av Europa ellers ligger i mørke?

Selv om krigen nådde oss, har Gud likevel latt sin Ånd hvile over folk og land. Han har kalt og drevet ut mye av vår beste ungdom til andre folk med ordet om Guds rike, og han gir vårt folk både evne og vilje til å sende dem.

Mens Guds folk i andre land forgjeves ser etter ungdom som vil gå, og etter penger til å sende dem, er det her hos oss mer enn nok av unge som ber om å få gå, og inntektene til misjonen har økt år for år. Dette er så synlig at andre folk ute i verden ser det og undrer seg.

Nå, dette er egentlig ikke noe nytt. Gud har så mange ganger brukt det som er smått, til å gjøre noe stort. Han utvalgte gjeterguten David og bonden Gideon til å berge folket sitt i tunge tider. Han tok også fattige fiskere til å bygge det nye Guds rike. Og han som gjorde dette før i tiden, kan også bruke oss, et lite, fåtallig og fattig folk langt oppe i nord, til å lyse i en mørk natt.

Han kan utvelge oss, han kan kalle oss, han kan gi oss Ånd og nåde, han kan legge det store til side og bruke det som ingenting er. Oss kan han bruke til å gå ut til veikryssene og langs gjerdene og be til bryllupet både onde og gode. Mens andre ligger under dommen i blod og tårer, kan han la oss være under sin velsignende hånd.

Slik ser det ut.

Alle dere som går og klager over dårlige prester, lærere og lekpredikanter, dere som ser bare svart i svart i folket vårt, dere skulle ta dere en tur ut til andre folk. Ikke bare til de hedenske, men også til dem som bærer navnet kristne folk. Da ville dere sikkert få et annet syn.

Visst har vi mange skrøpelige prester, predikanter og lærere, og visst har vi mye synd og dårskap i landet. Men likevel finnes det ikke noe folk på jorden som etter forholdene har så klar og dyp evangelisk forkynnelse og så mange troende prester, predikanter og lærere som vi. Ingen steder er det så mange som hører Guds ord. Og etter folketallet finnes det ikke noe land som har så mange misjonærer eller gir så mye til misjonen som vi.

Ofte er de største husene våre for små til å romme dem som kommer og vil høre Ordet. Mens åser og fjell gir gjenlyd fra tusen på tusen som synger om den Frelseren de tror på og lever for, går ungdommen vår ut med Guds ord til de hedenske folkene.

Er ikke dette noe å takke for?

Nå er det ikke tid til å klage. Nå er det tid til å takke, og nå er det også tid til å kjenne sitt ansvar og be Gud om nåde til å være det kallet verdig som han har gitt oss.

Med stor nåde følger det også alltid et stort ansvar. Det er her det største ansvaret og den største oppgaven ligger for oss norske kristne nå. Her har vi stor grunn til å være redde for oss selv og rope til Gud om nåde. Lykkes det for oss å eie et ydmykt, hellig og tjenende sinn, vil Gud også la oss få en stor og rik arbeidsdag, både i vårt eget land og hos andre folk.

Gud hjelpe oss norske kristne til å huske på dette!

* * *

Men i tekstordet vårt ligger det også et sterkt kall til oss om å gjøre det som kan gjøres, for at så mange som mulig kan bli frelst. Vi får bud om å gå til mennesker av alle slag og be dem vende om.

Derfor må jeg også be deg som leser dette, du som ennå er borte fra Gud, at du må vende om. Du har nok fått dette kallet mange ganger før, og nå kommer

jeg til deg og ber om det samme. Enda en gang skal du få høre at alt er ferdig, at du kan bli berget, hvem du enn er.

Når du ikke er kommet, er grunnen så visst ikke at du aldri er kalt. Grunnen er at du ikke ville komme. Men den som ikke vil la seg frelse, kan ikke bli berget. Vår motvilje gjør Guds frelservilje maktesløs.

To ting fikk Jesus til å gråte. Den ene var døden. Da han stod ved Lasarus' grav, gråt han. Den andre grunnen til at han gråt, var den motviljen han møtte hos folket mot sin frelserkjærlighet. Da gråt han og klaget: «Visste også du, om enn først på denne din dag, hva som tjener til din fred! Men nå er det skjult for dine øyne» (Luk 19,42).

Er du en av dem som bruker sin vilje mot Guds frelserkjærlighet? Ingen kan nekte deg å gjøre det. Du har både rett og makt til det, for du er et menneske.

Men når vi skal møte Gud, kan ingen av oss hjelpe seg selv med sin egen vilje, om den er aldri så sterk. Når vi får ham imot oss, er vi fortapt. Den dagen vi møter kongen vred i stedet for nådig, den dagen blir vi med all vår vilje veid og funnet for lette (Dan 5,27).

Det må du regne med, du som nå bruker viljen din til å stå imot Guds frelserkjærlighet.

Da er tid for deg å rope: Herre, lukk meg inn,
åpne for meg himmelporten, jeg vil være din!
Å, du dåre, ei den åpnes, svunnet er hvert håp!
Lenge Jesus bad deg komme,
nå han hører ei ditt rop.

Har du lagt merke til hvordan ordet om bryllupet for kongesønnen sluttet? Det står: «Bind hender og føtter på ham og kast ham ut i mørket utenfor! Der skal de gråte og skjære tenner» (Matt 22,13).

Slik gikk det med ham som ikke ville la seg frelse. Han havnet i mørket utenfor. Der ingen banker på. Der ingen sier «kom». Der ingen kan lukke opp. Der solen aldri står opp eller går ned mot kveld. Der ingen kan måle tid eller gå mot et mål eller en grense.

Det sier Jesus. Det er å være fortapt. Men så sier han også at vi kan berges fra denne evige ulykken, om vi vil. For: «Det er ennå rom» (Luk 14,22).

Enken og den urettferdige dommeren

> «Han sa en lignelse til dem om at de alltid burde be og ikke bli trette: Det var en dommer i en by, som ikke fryktet Gud og ikke tok hensyn til noe menneske. Og det var en enke der i byen. Hun kom gang på gang til ham og sa: Hjelp meg til å få rett over motstanderen min! Lenge ville han ikke, men til sist sa han til seg selv: Om jeg verken frykter Gud eller tar hensyn til noe menneske, så vil jeg likevel hjelpe denne enken til å få rett, fordi hun bryr meg slik. Ellers kommer hun vel til slutt og slår til meg. Og Herren sa: Hør hva den urettferdige dommeren sier! Men skulle da ikke Gud hjelpe sine utvalgte til deres rett, de som roper til ham dag og natt? Er han sen når det gjelder dem? Jeg sier dere: Han skal skynde seg å hjelpe dem så de får sin rett! Men når Menneskesønnen kommer, mon han da vil finne troen på jorden?» (Luk 18,1–8).

I ordet som står like foran teksten vår, taler Jesus om slutten på denne tidsalderen. Han sier at han skal komme igjen og hente sitt folk hjem til seg. Denne tiden, like før han kommer og når han kommer, ligner han med tiden da Lot og Noah levde, da vannflommen la livet på jorden øde, og da Sodoma og Gomorra sank ned i ild og svovel.

Han sier også at da skal to som ligger sammen i én seng, to som maler sammen på kvernen, og to som arbeider sammen ute på marken, bli skilt fra hverandre. Den ene skal bli tatt bort, den andre bli igjen her. Når disiplene så spør hvor dette skal skje, får de det gåtefulle svaret: «Hvor åtselet er, der skal gribbene samles» (Luk 17,37).

Da han er ferdig med dette og har bedt disiplene huske Lots hustru og tenke etter hvordan det gikk med henne (Luk 17,32), da forteller han lignelsen om enken og den gudløse dommeren, som vi nå har lest.

Ut fra sammenhengen her ligger det derfor nær å tro at slik folk levde på Noahs og Lots tid, slik vil de leve før og når Kristus kommer igjen. Det ligger også nær å tenke at det i all denne gudløsheten og umoralen vil bli så trangt for Guds folk at det kan sammenlignes med kvinnen som hadde mistet både mannen sin og retten sin.

Det er slett ikke utrolig at noe slikt kan skje. Vi kan bare se hvordan det var for de sanne kristne i flere land nå nylig. De hadde det så trangt at de på mange måter var helt rettsløse.

Til trøst for de troende som skal leve i denne tunge tiden, forteller Jesus lignelsen om enken og dommeren. Det er som om han vil si: Når en så hard og gudløs mann som denne dommeren lar seg overtale til å hjelpe en forsvarsløs kvinne fordi hun aldri lot ham få fred, hvor mye mer skal da ikke Gud hjelpe sine barn til å få sin rett! Kanskje han drøyer, men det er ikke det samme som at han ikke vil hjelpe. Jo, han vil! Han kan ikke la det være, sier Jesus.

* * *

Et annet sted i denne boken har jeg sagt noe om bønn. Likevel vil jeg også her legge fram noen tanker om det kristne bønnelivet ut fra det bibelordet vi har foran oss her. Det bærer trøst i seg for alle kristne som strider og ber.

Men la meg med en gang si dette: Selv om dette ordet åpner en vid dør for oss fram til Gud med vår bønn og lover oss at han vil hjelpe, og det fort, må vi ikke av den grunn tro at Gud har bundet seg til å gi oss alt vi vil ha.

Har vi den oppfatningen, vil vi snart kjøre oss fast i bønnelivet, for vi kan slett ikke alltid få det vi mener at Gud må gi oss.

Vi som så ofte ikke vet hva vi skal be om slik vi trenger det, må prøve å lære at Gud vil gi oss det han ser er best for oss.

«Kunne vi se inn i framtiden og inn i det evige liv, ville vi takke Gud også for de bønnene vi ikke fikk svar på», sier Olfert Ricard. Og Pascal sier:

«Jeg ber verken om helse eller sykdom, verken om liv eller død, men om at Gud vil bruke min helse og min sykdom, mitt liv og min død til ære for seg og til frelse for meg. Du, Gud, vet best hva som gagner, du vet hva som er best for meg, du er herre og hersker, gjør med meg som du vil. Gi eller ta, bare gjør min vilje til din. Jeg vet bare én ting, Herre: at det er godt å lyde deg og ondt å gå deg imot. Ellers vet jeg ikke hva som er godt eller ondt i noen ting.»

Den som ser slik på forholdet mellom seg selv og Gud, vil alltid få det rette svaret på sin bønn og være fornøyd med svaret.

Det neste jeg vil minne om, er at mange ser på bønn som en tung plikt, noe en er nødt til å drive med, men som det ville være godt å slippe. Andre ser på bønn som et arbeid og som et redskap i arbeidet i Guds rike.

På en måte er det kanskje også riktig å si at bønn er et arbeidsredskap, jeg vet ikke. Men jeg synes ikke at ordet passer spesielt godt. Ville det ikke være riktigere å si at den kristne bønnen er en livsfunksjon, som pulsslaget hos et levende menneske? Visst er også det et arbeid, men det er et arbeid som ligger i selve livet. Om denne bønnepulsen slutter å slå, er vi ikke lenger kristne.

Men hvordan vi enn ser på bønnelivet, som et arbeid eller som en livsfunksjon, må vi huske at bønn ikke er noe Gud har lagt på oss som bud og byrde. Det er heller ikke et tyngende åk, i den forstand at Gud i sin allmakt liker å få oss i kne for å gjøre seg selv stor på vår fattigdom.

Bønn er ikke plikt, men rett.

Bønn er ikke åk, men vinger.

Bønn er en åpnet dør for oss inn til Gud, inn til nådens trone, og ved denne tronen skal vi få miskunn og nåde til hjelp i rette tid (Hebr 4,16).

Denne døren har Gud åpnet for oss uten at noen ba ham om det. Tvert imot har han sendt bud til oss og sagt at døren står på vidt gap, og at hver eneste en

som har noe å be om, er velkommen. Ja, han ber oss om å komme, og han liker at vi kommer.

Noen av de vakreste tonene som blir hørt ved nådens trone, er når et menneske ber til Gud.

Da Saulus lå blind i Damaskus, fikk Ananias bud fra himmelen om hvordan det stod til med ham. Herren sa til sin tjener: «Se, han ber!» (Apg 9,11).

Det er vakker musikk i himmelen når et menneske ber.

Fikk vi bedre øye for dette hjertelaget hos Gud, at han mer enn gjerne vil høre oss, ville vi lettere komme bort fra den lovbundne og fariseiske innbilningen at vi med et ynkelig «gudelig» tonefall skal kunne «røre» Gud så han gir oss det vi ber om.

Men bønn er ikke bare en åpnet dør inn til Gud. Det er også dette at vi åpner vår dør for ham.

Mye av det som skjer oss i livet, ville vi sikkert få et nytt og sannere syn på om vi la mer merke til denne siden av bønnelivet vårt. Blant annet ville vi ikke henge oss så mye opp i å få svar på bønnen akkurat slik vi hadde tenkt.

Når vi ikke bare får gå gjennom en åpnet dør inn til Gud, men han også vil gå inn til oss gjennom den døren vi åpner for ham, da skulle det egentlig være svar nok på vår bønn. Han sier selv at til den som lukker opp, går han inn (Åp 3,20).

Bønn er også å åpne vår dør for Gud, så han kan komme inn til oss.

La oss prøve å huske det når vi ber.

Det mennesket som ber i ånd og sannhet, kan sammenlignes med et radioapparat som er innstilt på den rette bølgelengden. Når det blir talt fra en radiostasjon her eller der ute i verden, går talen på eterens vinger gjennom luft, gjennom stein, stål, tre og betong inn i radioapparatet, nesten uten at tiden spiller noen rolle.

Om en mann taler i radio i Amerika eller ved Sydpolen, og apparatet mitt er sterkt nok og riktig innstilt, kan jeg ikke bare høre det han sier. Ordene hans går fortere gjennom verdensrommet til apparatet mitt enn mine ord går fra en prekestol til dem som sitter nederst i forsamlingssalen. Dette er like sant som det er umulig for oss å forstå.

Denne ufattelige kjensgjerningen kan gi oss en større visshet om at bønnene våre til Gud ikke bare når fram, men at de også kommer fort fram.

Et menneske som ber i ånd og sannhet, er riktig innstilt mot Gud. Og da skulle det ikke være mer urimelig og ufattelig at bønnene våre kommer fram til ham, enn at ord kan gå rundt jorden på et øyeblikk. Det første er ikke mer urimelig enn det siste.

«Ved et teknisk under kan vi tale gjennom radio til millioner. Ved et nådens under kan Gud tale til alle, og vi til ham.»

Det gjelder bare å ha apparatet riktig innstilt mot Gud.

Men når er vi da riktig innstilt?

Når vi ber i Jesu navn og i ånd og sannhet. Jesus har sagt at det er slike tilbedere Faderen vil ha (Joh 4,23).

Da er apparatet vårt så riktig innstilt mot Gud at han kan høre «om ikke et ord blir sagt». Han hører det minste sukk som vår ånd sender opp til ham.

* * *

Du som leser dette, er du riktig innstilt mot Gud? Ber du?

Jeg vet at mange kan svare et sant ja, men mange må også svare nei, jeg ber ikke. Og mange legger til: Jeg kan ikke be.

Men det er ikke sant. Alle mennesker kan be.

Du kan be tjenestejenta gjøre det og det, og du kan be andre hjelpe deg med ditt og datt fra dag til dag. Alle kan vi be, og vi er ikke for gode til å be hverandre om hjelp. Men det underlige er at når vi skal sende en bønn til Gud, ser det helt umulig ut. Hvorfor er det så vanskelig for mange å be til Gud?

En av de største vanskelighetene er skam. Tenk at vi skammer oss over å be til Gud! Det er ingen skam for oss å be hverandre om hjelp, men det er en skam å be Gud hjelpe oss.

Om du eller jeg fikk bud fra kongen om at vi bare kunne komme og få, hvis vi trengte noe, ville vi da synes det var en skam å gå? Mon ikke vi heller ville synes det var en stor ære?

Men når kongenes konge sender bud om at vi kan få hjelp, da er det en skam. Så bakvendte er vi.

Tenkte vi oss riktig om, måtte vi vel forstå at det er en større skam å la det være. Det skal vi nok en gang få se.

Det mennesket som ikke ber til Gud, er usigelig fattig. Du kan sammenlignes med en mann i fengsel eller med en fugl uten vinger.

Du kjenner ikke Gud, og all din trøst er den jorden du går på, den som til sist bare kan by deg en grav.

Er du for stolt til å be? Skammer du deg over å be til Gud? Når porten inn til Gud en gang blir stengt, og du da kommer og banker og ber om å slippe inn, da er stoltheten din knust, og du står svøpt i den evige skam.

Det er blitt sagt at et menneske er størst når det kneler, og det er sikkert sant.

En av de største mennene det britiske riket har hatt, David Livingstone, ble funnet død på kne midt inne i Afrika. Denne mannen, som døde på kne i bønn, ble gravlagt blant Englands største menn i Westminster Abbey.

Da den nå så kjente statsmannen lord Halifax ble kalt til visekonge i India, kom han sammen med sin far og ba, så han kunne få lys over Guds vilje i denne saken.

En av de store statsmennene i den gamle tid, Daniel, ba tre ganger om dagen.

Hva synes du om disse mennene som ba?

Når et menneske ber, kan det sammenlignes med blomsten på marken som åpner seg for lys, liv, kraft og vekst.

Bønn er vinger som bærer oss mot Gud. Bønn er å åpne døren til livet vårt for Gud. Ingenting av det vi strever med og bærer på, er for smått til å komme med til Gud.

Den ringeste småting som kommer i din vei,
å, si det til Jesus, så vil han hjelpe deg!
For intet er for ringe å Frelseren betro,
nei, si det kun til Jesus, så får ditt hjerte ro!

Si ham det du har gjort, vis ham de svarte flekkene i livsboken din, vis ham sårene i sjelen din. Si ham din tvil, dine tapte slag, din lengsel, din skam og vanære.

Be om lyst til å bli en sann kristen.

Be!

Et menneske er størst når det kneler.

* * *

Jeg vil også prøve å si litt om den rette måten å be på.

Én hovedform for bønn er det vi kaller å be offentlig. Det er bønn i hjemmet, i kirken ved prest og klokker, og det er bønn i forsamlingshusene våre når vi samles om Guds ord til vitnemøte og bønnemøte.

Den andre hovedformen for bønn er å be alene.

Begge disse bønneformene har sin grunn i Guds ord. Men en må legge til at det alltid er større eller mindre fare ved å be offentlig. Det har også Jesus sagt oss.

Når vi ber så andre hører på, ligger det så uhyggelig nær for oss å be enten som en hedning eller som en fariseer. Det vil si: Vi blir fristet enten til å bruke mange ord som hedningene, eller til å be så det tar seg pent ut for dem som hører på, eller til å be av vane fordi det hører med til ritualet i kirken eller på bedehuset. Da blir det ikke et spørsmål om trang, men om ritual, vane, skikk og bruk.

En må be så og så mange bønner før prekenen og så og så mange etter. Akkurat på streken, ikke mer og ikke mindre.

Gjorde Jesus det? Eller apostlene og de første kristne?

Leser en Det nye testamente, får en inntrykk av at Jesus verken ba når han begynte eller når han sluttet talene sine. Det ser også ut til at apostlene gjorde det samme.

Med dette mener jeg ikke at vi skal slutte å be når vi samles om Guds ord. Jeg vil bare peke på den faren som lurer på oss ved rituelle bønner og ved all offentlig bønn. Er vi ikke våkne her, kan vi komme inn under denne dommen: «Hvor mye dere så ber, hører jeg ikke» (Jes 1,15).

Har ikke Jesus sagt oss: «Og når dere ber, da vær ikke som hyklerne. De vil gjerne stå i synagogene og på gatehjørnene og be, for å vise seg for folk. Sannelig sier jeg dere: De har alt fått sin lønn! … Når dere ber, skal dere ikke ramse opp mange ord likesom hedningene, for de tror at de blir bønnhørt når de bruker mange ord» (Matt 6,5.7).

Dette er farene ved offentlig bønn: å be som en hedning og en hykler og av vane.

Denne faren lurer ikke på oss når vi ber alene. Derfor ser vi også at så lite som Jesus ba når andre hørte på, så mye ba han alene. Før solen stod opp, gikk han ut og ba, og når kvelden kom, kunne han gjøre det samme. Noen ganger ba han alene hele natten.

Det er nok dessverre altfor sant at mye av vår offentlige bønn er tomt snakk, som ikke har noe med sann bønn å gjøre.

«Men du, når du ber,» sier Jesus, «da gå inn i lønnkammeret ditt og lukk din dør, og be til din Far som er i lønndom. Og din Far, som ser i det skjulte, skal lønne deg i det åpenbare» (Matt 6,6).

Det han ba oss gjøre, det gjorde han selv.

Å be alene er en hovedsak i bønnelivet vårt.

All offentlig bønn, i hjemmet, i kirken og på bedehuset og på alle slags oppbyggelsesmøter og bønnemøter, må bygge på bønn i enrom og på en bedende ånd. Ellers vil den offentlige bønnen føre oss inn i store farer.

Det som preget den første tiden i kristenlivet vårt, var at vi ba mye alene. Er det slik nå, når vi er blitt eldre?

Ber vi nå så mye når vi er alene, eller greier vi oss temmelig bra med husandakt, kirkebønn, bedehusbønn og bønn på bønnemøtene våre?

Tenk etter!

* * *

Men bønnen i sin dypeste grunn, kilden som all kristen bønn springer fram fra, er den bedende ånd.

Den som ikke har en bedende ånd, kan heller aldri be i sannhet. I den bedende ånd stiger den bønnen opp som når fram til Gud. En bedende ånd er portvakten og den brennende lampen i den helligdommen som Gud bor i hos en kristen. Den er for en kristen det murene er rundt Jerusalem.

En bedende ånd blir fostret og født og lever i en fattig ånd. Den som er fattigst i ånden, er derfor også rikest på ånd. I den fattige ånd er det rom for Guds Ånd.

All sann bønn som blir båret fram i ord, har sin rot og sin kilde i en bedende ånd. Det er den bedende ånden som gir en kristen luft under vingene. Vi kan ikke løftes opp uten denne bedende ånd.

Alle som er så høyrøstet med munnen når de ber, men har en verdslig ånd uten bønn, er kommet i selskap med Baals-prestene, med hedninger og fariseere.

Be alltid i Ånden!

Lukk døren etter deg når du ber!

Når vi nå er inne på noe av det dypeste i bønnelivet vårt, dette om den bedende ånd, kommer jeg til å tenke på noe som hendte en flokk av misjonærene våre i Kina.

De måtte flykte fra stasjonene sine for en røverhær. Etter en strevsom ferd gjennom natt og fare nådde de fram til byen Yünyang, der de trodde seg trygge. Men det viste seg at nettopp da var de kommet midt inn i faren. Da alle veier var stengt og røverne gikk til storm mot bymuren, sank misjonærene i kne og ba. De la seg i Guds hånd, enten det nå skulle gå mot liv eller død.

Med ett stilnet kampen, og ingen kule suste mer inn over byen. Hva hadde hendt?

Røverhæren hadde sett en ny mur, en som lå utenfor den vanlige, og på denne nye muren stod det store menn i gule kjortler med dragne sverd. Da røverne så denne muren og disse underfulle krigsmennene, flyktet de i redsel, alle som én, og byen var berget.

Dette har hendt i våre dager. Det var et bønnesvar, et under like stort som at murene rundt Jeriko falt i grus. Det var ikke misjonærene som så denne andre muren og disse lysende krigerne, det var røverne.

Jeg synes at slike hendelser kan hjelpe en stakkar til å få mer tro på ham som har lovet å høre oss når vi ber.

* * *

La oss så prøve, vi som er kristne, om vi kunne få en større radius i bønnelivet vårt, så det ikke bare blir «jeg» og «meg» og «mitt» og «mine» om og om igjen, men også andre lenger borte. Tenk om vi noen ganger kunne glemme oss selv i bønnen fordi vi hadde fått omsorg for andre!

Det gjorde Jesus. Det gjorde også Abraham, og det gjorde Paulus. Jesus glemte seg selv, så han ba for andre midt i døden.

Det er Guds vilje med oss at vi skal kjenne ansvar for den nøden som ligger over andre mennesker.

«Fremfor alle ting formaner jeg derfor til at det blir gjort bønner, påkallelser, forbønner og takk for alle mennesker,» skriver Paulus til Timoteus, «for konger og for alle som er i høy stilling, så vi kan leve et stille og rolig liv i all gudsfrykt og ærbarhet. Dette er godt og til behag for Gud, vår frelser» (1 Tim 2,1–3).

Vi skal be for alle mennesker – fremfor alle ting. Det er en stor radius for bønnene våre.

Å få andres nød inn på hjertet og inn i bønnelivet, det er Guds vilje med oss.

La oss be for naboer og bygdefolk, for folk og fedreland, for konge, regjering og storting, for andre folk og land, for alle som forkynner Guds ord hjemme og ute, og for dem som ved Guds ord blir ført ut av hedenskapets mørke.

Be for alle mennesker!

Ta tid til å bede før døgnlivets støv
seg legger på sinnet og ånden blir sløv,
søk årle Guds åsyn, og du skal gå ut
så glad til ditt virke, velsignet av Gud.

Marta og Maria

> «Marta, Marta! Du gjør deg strev og uro med mange ting. Men ett er nødvendig. Maria har valgt den gode del, som ikke skal bli tatt fra henne» (Luk 10,41–42).

Ordet om Marta og Maria står ikke i Bibelen bare for at vi skulle få vite om disse to søstrene og vennskapet de hadde med Jesus. Det er også satt der som et lys fra Gud, som skal vise oss hvordan de kristne gjennom tidene vil leve sitt liv med Gud.

Slik disse to søstrene var, slik vil også de kristne være like til denne dag og til slutten på vår tidsalder. Her får vi se hvordan en kristen kan finne veien oppover til det høyeste og helligste gudsliv mennesker kan nå på jorden. Og her blir det også vist oss en vei som går nedover mot indre avmakt og tungt strev.

Det forholdet disse to søstrene har til Frelseren, er derfor et profetisk ord om det kristenliv som til alle tider enten vokser oppover mot Gud eller synker nedover mot døden.

Vi må regne med at enten kommer vi dypere inn i samfunnet med Frelseren, sammen med Maria, eller så slakker vi av og mister mer eller mindre av vår indre kraft, sammen med Marta. Lever vi som våkne kristne, vil nok mange av oss også huske tider da vi sank ned i verdslighet og avmakt og var misfornøyde med og kritiske mot andre kristne. Vi husker kanskje også da det lyktes for oss å bli fornyet, så vi fant veien høyere opp og lenger inn til Kristus og den kraften han har å gi.

Vi må også regne med at det er på en av disse to måtene vi lever vårt kristenliv nettopp nå. Enten er vi mer eller mindre Marta-kristne, eller så er vi Maria-kristne.

Livets pendel svinger. Den kan ikke stå stille.

Noen av oss kristne ligner mest på Marta, og andre ligner mest på Maria. Slik er det også med de kristne venneflokkene i bygd og by.

Det står smått til med noen kristne forsamlinger. Det er mørkt og kaldt i venneflokken. I stedet for glede, kjærlighet og fred hersker motløshet, uvennskap og bitter kritikk.

Andre steder stiger gudslivet fram friskt og frigjort. De kristne lever og arbeider sammen i kjærlighet og fred. De er som en blomstrende kløvereng som sender hellig duft langt utenfor sine egne grenser. Da har vi funnet fram til den gode del, som ingen kan ta fra oss.

Etter Jesu ord kan det ikke være tvil om at Maria-veien er den beste. De som går der, blir hellige, livsfriske og fruktbærende kristne. Kristenlivet hos dem både vokser og bærer frukt.

Der åpner den blomsten seg som dufter av himmelen.

La oss prøve oss selv: Hvilken vei går vi på?

* * *

Vi kan spørre: Hva var det som var galt med Marta? Hva var det som sviktet for henne?

La oss høre det som står om henne her i ordet. I vers 40 står det: «Marta hadde det så travelt med å stelle i stand mye for ham at hun ikke hadde tanke for noe annet.»[1] Skulle vi kle dette i ord som passer bedre for vår tid, måtte det vel bli omtrent slik: Marta hadde ikke tanke for annet enn å tjene Jesus.

Men er da dette noe galt? Kan en si noe større og bedre om en kristen? At en ikke har tanke for annet enn å tjene Jesus, må ikke det være toppen av det vi kan nå og være som kristne?

Når vi hører dette om Marta, er det ikke så underlig at mange holder henne for en bedre kristen enn Maria. Det må da være større å gå helt opp i arbeidet for Frelseren enn å sette seg i ro og ikke gjøre noe.

Vi må også innrømme at i praksis setter vi nå Marta som nummer én. De kristne blant oss som ikke har tanke for annet enn å tjene Jesus, holder vi for de beste. De får navnene sine og arbeidet sitt kunngjort fra talerstolene og i de kristelige bladene. Vi stiller dem fram som forbilder i alt som hører til et sant og sunt kristenliv.

Men det gjør ikke Jesus. Han setter Maria høyest. Henne stiller han fram som forbilde for oss.

Skal vi finne grunnen til dette, må vi huske at det største i et menneskeliv ikke er det vi gjør, men det vi er.

«Om jeg taler med menneskers og englers tunger, men ikke har kjærlighet, da er jeg en lydende malm eller en klingende bjelle. Om jeg har profetisk gave og kjenner alle hemmeligheter og all kunnskap, og om jeg har all tro, så jeg kan flytte fjell, men ikke har kjærlighet, da er jeg ingenting. Og om jeg gir alt det jeg eier til mat for de fattige, og om jeg gir mitt legeme til å brennes, men ikke har kjærlighet, da gagner det meg ingenting» (1 Kor 13,1–3).

Dette er den vektskålen og målestokken Jesus bruker på oss og vår kristendom. Alt det vi gjør og er, er som lydende malm og klingende bjeller hvis ikke det indre livet er i orden.

Ser vi nærmere på det gudslivet Marta lever, er det lett å forstå at noe må være i uorden. Det strevet og den uroen som fulgte med det intense arbeidet hun drev for Jesus, stjal hennes indre kraft og åndelige balanse.

Hun er blitt sur, skarp og kritisk. Hun er misfornøyd både med søsteren sin og med Jesus. Maria er ikke som hun skal være, og heller ikke Jesus, fordi han lar søsteren hennes være der hun er, så Marta får strevet alene. Hun ser feilene hos andre, men ikke hos seg selv, og hun ser feil som ikke finnes. Andre gjør galt, men ikke hun.

[1] NB: «Men Marta var travelt opptatt med alt som skulle stelles i stand.»

Da Jesus ikke holder med henne, blir hun nesten sint også på ham. Det er ingen småting å vende seg til Jesus med disse dristige ordene: «Herre, bryr du deg ikke om at søsteren min har latt meg bli alene med å tjene deg? Si da til henne at hun skal hjelpe meg!» (Luk 10,40).

I dette ropet fra Marta kjenner vi igjen et av de sterke ropene som kommer til oss kristne i vår tid: at vi gjør så lite for Jesus.

Jeg gjør ikke for lite. Nei, nei! Det er de andre som gjør for lite.

Du gjør for lite. Du tjener for lite. Du ofrer for lite. Mer arbeid! Mer offer!

Dette er en av de høyeste tonene i den kristne forkynnelsen nå.

Men er det da ikke riktig å oppfordre de kristne til å tjene Jesus Kristus og ofre og arbeide for ham?

Jo, det er riktig til en viss grense. Det er riktig når den indre forutsetningen er i orden. Arbeid i Guds rike må springe ut av en indre livstrang som ikke kan la det være. I Guds ord er det sagt oss slik: «Kristi kjærlighet tvinger oss» (2 Kor 5,14). Det er noe annet enn å rope ut at vi skal.

Hvis ikke denne indre livstrangen bærer vårt arbeid for Gud, mister det sin rette verdi og fører oss inn i en trelldom som gjør arbeidspresset større enn arbeidskraften.

Slik hadde det gått med Marta, og slik har det gått med så mange også i vår tid.

Det blir sannelig ikke bedre når de stadig roper til oss: Gjør det! Gjør det! Ofre det! Vær lydig der, så skal du bli velsignet av Gud!

Ja, men er ikke også dette sant?

Også dette er sant til en viss grense.

Jeg har lagt merke til to måter foreldre oppdrar barna sine på. Noen sier omtrent slik: Vil du gjøre dette for meg nå, så skal du få det og det. Så går barnet og gjør det far eller mor ba om, fordi det fikk noe for det.

Når så far eller mor neste gang ber barnet gå et ærend eller gjøre noe i hjemmet, svarer det: Hva skal jeg få for det?

Få for det? Alltid skal du ha noe for det! Kan du ikke gjøre denne lille tingen om du ikke får noe for det?

Jeg rører meg ikke om jeg ikke får noe for det.

Det er den ene måten mange bruker når de oppdrar barna sine.

Men så er det andre foreldre som får barna sine til å hjelpe dem uten å love at de skal få noe for det, og barna spør aldri etter det heller. At de likevel får noe, er en helt annen sak.

At denne siste måten er den beste, tror jeg vi kan være sikre på.

Om Abraham blir det sagt at han skulle være velsignet og bli til velsignelse (1 Mos 12,2). Han var velsignet før han velsignet andre. Dette er den rette kristne innstillingen til livet.

«Marta, Marta! Du gjør deg strev og uro med mange ting.» Denne klagen fra Jesus passer sikkert altfor godt på oss kristne nå. Her er et arbeidspress som grenser til det aller høyeste høytrykk, ikke fordi Kristi kjærlighet tvinger, men fordi tidsstrømmen har ført oss inn i det. Kappestriden mellom organisasjonene om folk og penger legger også denne faren i vår vei. Måtte vi se faren og

i større grad finne tilbake til den måten Maria levde på, og tjene vår Frelser mer slik hun gjorde.

* * *

Hva er det da ved Marias liv som skal lokke oss til å følge hennes eksempel?

Det ene en kan si om henne, er at hun kom til ro i Jesus og hans ord. Slik Marta ikke hadde tanke for annet enn å arbeide for Jesus, hadde Maria ikke sans for annet enn å leve med ham.

Marta går opp i arbeid for Jesus, Maria går opp i Jesus selv. På den måten får hun syn og sinn åpnet for herligheten i Jesus Kristus og blir forvandlet etter hans bilde fra herlighet til herlighet (2 Kor 3,18).

Her ligger den store forskjellen mellom de to søstrene, og frukten i det praktiske livet er lett å se.

Som før sagt: Marta er kritisk og skarp. Selv synes hun at hun gjør mye for Jesus, mens andre bare sitter med hendene i fanget. Hun er kommet inn i den trange, mørke gaten der så mange kristne bor den dag i dag: Det er de andre som gjør galt, ikke jeg. Det jeg gjør, er rett, de andre gjør urett. Det er ikke noe som lyser og løfter ved kristenlivet hennes, men tvert imot noe bittert, nervøst, kritisk og dømmende.

Midt i arbeidet for Frelseren er hun fattig på Guds kraft og Jesu Kristi Ånd.

Men Maria da, hva gjør så hun? Hva blir det ut av livet hennes når det gjelder å gjøre noe for Frelseren?

Ved første øyekast ser det ut som hun ikke gjør noe. En kunne nesten tro at hun var lat og ikke brydde seg om å gjøre noe for ham som ofret alt for henne. Men slik er det ikke.

Det kom for dagen senere. Hun var så grepet av Jesus og hans ord at hun gav ham så å si alt hun eide. Krukken med salve som hun brøt i stykker og øste ut over ham, kostet så mye som hun kunne tjene på et helt år. Det var mer enn å gi ham et måltid mat.

En indre trang, som hun kanskje ikke selv visste om, drev henne til å bryte krukken i stykker og helle salven ut over Jesus. Det falt like naturlig og selvsagt for henne som det er for hjertet å slå i et friskt menneske.

Hun ofret det ikke for ham, men på ham.

Den livskraften hennes indre menneske hadde sugd til seg da hun satt ved Jesu føtter, gjorde at hun nå ofret alt som fantes i krukken, på ham.

Her blir Jesu ord sanne: «Bli i meg, så blir jeg i dere. Likesom greinen ikke kan bære frukt av seg selv, men bare når den blir i vintreet, slik kan heller ikke dere bære frukt uten at dere blir i meg» (Joh 15,4).

Det er denne livsfunksjonen som er i arbeid hos Maria – og huset ble fylt av en fin duft, en duft som vi kjenner den dag i dag.

Slik går det alltid når det er virkelig frukt. Da dufter det alltid godt, både i hjemmet, i den kristne forsamlingen og ute i det praktiske livet. Da blir også hykleren avkledd, og den åndelig fattige kristne får se seg selv som han er.

Er ikke det frukt? Hvilket arbeid når lenger i Guds rike?

Jeg tror for visst at det er omvendelse innover i oss selv og framover mot Kristus vi trenger nå. Vi trenger mer uro over oss selv og ro i ham. Vi trenger et

fornyet gudsliv, mer hellig indre kraft, mer av den Ånd som gir oss Jesu Kristi kjærlighet.

Kunne kristenlivet vårt vokse mer i den retningen, ville mye være vunnet.

Kom, la oss prøve å gjøre alvor av
den sak å øve frimodig til vår grav.

Kunsten i kristenlivet er ikke bare at vi taler med Gud, men at han også får tale med oss. Inne i vår ånd er det et øre som må åpnes for Guds tale til oss. Når det skjer, hører vi, så sjelen kan leve.

Guds rike er et åndsrike, og vårt liv med ham er samfunn i ånd.

Den som lever slik med Gud, har alltid en krukke å bryte over Frelseren, og han bærer frukt for Guds rike.

Høst

> «Sier ikke dere at det ennå er fire måneder, og så kommer høsten? Se, jeg sier dere: Løft deres øyne og se markene, de er alt hvite til høst!» (Joh 4,35).

Både i menneskelivet, i naturen og i Guds ord har ordet høst mer enn én mening.

Når en mann begynner å bli grå i håret, når han legger hånden bak øret fordi han hører dårlig, når han må gå sakte og puste tungt i motbakken, når kroppens kraft, åndens kraft og sjelens styrke svinner bort, da er høsten kommet til oss. Når gresset er utvokst og kornet begynner å gulne, da er det høst for gress og korn.

Det er også høst når vi er kommet fram til en viss grense i tiden. Vi kan også si at den loven som virker i menneskelivet og ellers i naturen, er lagt inn i alt annet liv også: i statsliv og kulturliv, i det sosiale, politiske og nasjonale livet.

Når et folk har nådd et visst mål av umoral, råskap, hovmod og tyranni, når kulturen bare er en ferniss over sedeløshet og djevelskap, da står høsten for døren for et slikt folk. Slike «høster» har det vært mange av ned gjennom tiden. Vi kan nevne det assyriske, det babylonske, det israelittiske, det greskmakedonske og det romerske riket. For alle disse, og mange andre, kom denne høsten.

Alle disse rikene hadde sin vår, sin sommer og sin høst. «Også for deg, Juda, er det fastsatt en høst,» sier profeten Hosea (Hos 6,11). «Babels datter er som en treskeplass når den blir stampet hard. Ennå en liten stund, så kommer høstens tid for henne» (Jer 51,33). Dette sier Jeremia om det babylonske riket. Når det er skur og tresking, da er det høst.

Høsten kom for alle disse rikene i tidligere tider. Den vil også komme for de rikene som er nå. Alt det som styrer og bærer i kulturliv og statsliv, går nå mot høst. Det gjør vi rett i å regne med. Hvor lang tid det er igjen før denne siste store høsten kommer, er det ingen som vet. Bare det kan vi si: Den kommer, og alt arbeider fram mot denne høsten.

Daniel så en stein som ble revet løs, men ikke av menneskehender. Den ruller jevnt og sikkert ned mot verdensrikene, og en dag ligger de alle knust. «Og i disse kongenes dager vil himmelens Gud opprette et rike som i all evighet ikke skal ødelegges. Dette riket skal ikke bli overgitt til noe annet folk. Det skal knuse og gjøre ende på alle de andre rikene, men selv skal det stå fast i evighet» (Dan 2,44).

Da Johannes var på Patmos og fikk se det som skulle skje i framtiden, så han også en engel som kom ut fra templet og ropte til ham som satt på skyen:

«Send ut din sigd og høst! Timen til å høste er kommet, for høsten på jorden er fullmoden» (Åp 14,15). Og han som satt på skyen, lot sigden gå over jorden.

En annen engel ropte til ham som hadde den skarpe sigden: «Skjær druene av vintreet på jorden, for bærene på det er modne!» (Åp 14,18). Og igjen lot engelen sigden sin fare over jorden.

Det er denne høsten vi har i vente. Det ser også ut som om sigden alt er i arbeid, og som om kornet på treskeplassen holder på å bli stampet.

Frukten på vintreet på jorden blir ikke kalt druer, men bær.[1] La oss huske dette og regne med at det ikke bare er druene på det sanne vintreet som skal høstes, men også bærene på det ville vintreet som vokser på jorden.

Når hav og himmel drønner
med storm og tordenbrak,
og folk i redsel stønner
og frykter dommens dag,
når jord og himmel skaker
og skjelver i sin grunn,
da gjelder det å våke
og vente endens stund.

*

Men det er også andre sider ved livet i verden som bærer navnet høst. I ordet vi har foran oss her fra Joh 4,35, der Jesus ber oss se på markene som er hvite til høst, er det ikke tale om skur og tresking, om dom og straff. Det er en høst som bærer vår og våknende liv i seg.

Når et enkelt menneske, når folket i en bygd eller en by eller i store deler av et land våkner og begynner å søke Gud, da modnes markene til høst i den betydningen at folk går inn i Guds rike. Det er denne livets høst på vår jord Jesus taler om i dette ordet, og det er denne høsten vi nå ser fram til, mer enn noen gang før.

Det er sikkert grunn til å spørre: Har menneskeslekten noen gang vært så moden til dom og til frelse som nå? Aldri har vel synd og gudløshet satt dypere sår i folkeslagene enn nå, og aldri har vel heller plogen fra Guds ord skåret dypere i folkets åker. Aldri har lengselen etter lys og frelse steget sterkere fram blant folk og gjort slekten så moden for innhøstingen i Guds rike.

Stanley Jones, som trolig vet mer enn de fleste om hvordan det står til rundt på jorden, skriver: «I Asia, Afrika, India og Kina bærer det i rivende fart mot ett av to: kristendom eller kommunisme.»

Slik er det kanskje mer eller mindre hos alle folk. Alt tar mer og mer form og væpner seg til kamp og oppgjør mellom Kristus og Antikrist. Mot dette siste store oppgjøret haster alt.

Når så det materialistiske livssynet arbeider av all makt for å bygge sitt rike med mennesket som gud, og det også ser ut til å lykkes så godt, så betyr ikke det at Guds rike taper og at det blir færre kristne. Nei, nei! Aldri har det vært

[1] NB: «Send ut din skarpe sigd og høst drueklasene av jordens vintre! For druene er modne» (Åp 14,18).

flere kristne i verden enn nå, og heretter vil tallet øke mer enn noen gang før. Markene er modne til høst.

Guds ord går fram med makt og velde,
og vantros murer faller ned,
Guds ord kan sterke helter felle
så Gud de søker og får fred;
de rensning får i Jesu blod
og synger glad: Vår Gud er god!

I vår tid hører vi ikke bare om forfølgelse av Guds folk og om at mennesket blir gjort til gud. Vi leser også om at store skarer av folket i India, Kina og Afrika kaster avgudene sine og søker Jesus Kristus. Kirker og bedehus i Kina blir fylt, ikke bare av vanlige folk, men også av de rike og lærde.

Da Chiang Kai-shek, lederen for det kinesiske folket, i 1936 ble tatt til fange av misfornøyde generaler, tok de fra ham alt han eide. Da ba han om å få ha Bibelen. Fra den fikk han trøst og hjelp. Hver morgen ber han til Gud og leser i Bibelen sammen med hustruen sin, og både han og andre av de kinesiske generalene har flere ganger talt om kristendommen til soldatene og til andre store folkemengder.

Selv har jeg sett tårepyttene på stoler, benker og gulv etter folk i Asia som i dyp syndenød ropte til Gud om nåde for Jesu skyld.

Solen holder på å stige i øst. Isen tiner. Plogen skjærer dypt i folkesjelen, og Guds ord gror.

«Løft deres øyne og se markene, de er alt hvite til høst!»

Slekten har aldri vært så moden for innhøstingen i Guds rike som nå. Det er så visst ikke tid til å miste motet eller slutte å arbeide. Kom og vær med og «be høstens herre at han vil drive arbeidere ut til sin høst» (Matt 9,38)!

Det er nok sant at det mørkner i Europa og Amerika. Den antikristelige makten ser ut til å ta herredømmet her. Men når det mørkner i vest, lysner det i øst, og midnattssolen skinner over de nordiske land. Og høyere enn noen gang før roper det fra hedningefolkene: «Kom over og hjelp oss!» (Apg 16,9).

Og ropet som stiger opp til Gud fra hundretusener av kristne i Europa og Amerika og ellers fra pol til pol, det ropet vil himmelen snart svare på. Og det skal bli «én hjord og én hyrde» (Joh 10,16) i et rike som bygger på fred og rettferdighet.

Kom da, alle dere som ennå står utenfor Guds rike, kom og la dere høste inn! Kom, eldre, gamle og unge! Kom! «Det er ennå rom» (Luk 14,22)! Og dere som er kommet, kom og gå med livets ord til alle som sitter i mørket.

Høsten er stor og dagen kort,
her er ikke tid til å hvile,
se dog mot evighetens port
skarer av mennesker ile.
Kristus, vårt liv, de kjenner ei,
håpløse går de da sin vei
inn uti dødningeriket.

De slumret alle inn og sov

> «Da skal himlenes rike være å ligne med ti jomfruer som tok lampene sine og gikk ut for å møte brudgommen. Men fem av dem var uforstandige og fem kloke. De uforstandige tok lampene sine, men de tok ikke olje med seg. Men de kloke hadde også tatt med seg olje i kannene sammen med lampene sine. Da det dro ut før brudgommen kom, slumret de alle inn og sov» (Matt 25,1–5).

I det 25. kapitlet i Matteusevangeliet deler Jesus de siste tider inn i flere avsnitt. Det første avsnittet rekker fram til den tiden da Jesus skal komme og hente de troende på jorden hjem til seg. Det er sikkert også denne tiden Paulus skriver om i Tessalonikerbrevene:

«For dette sier vi dere med et ord av Herren: Vi som lever og blir tilbake inntil Herren kommer, skal aldeles ikke komme i forveien for dem som er sovnet inn. For Herren selv skal komme ned fra himmelen med et bydende rop, med overengels røst og med Guds basun, og de døde i Kristus skal først stå opp. Deretter skal vi som lever, som er blitt tilbake, sammen med dem rykkes opp i skyer, opp i luften, for å møte Herren. Og så skal vi for alltid være sammen med Herren» (1 Tess 4,15–17).

«Den dagen når han kommer for å vise seg herlig i sine hellige og underfull i alle som tror» (2 Tess 1,10).

Mange mener at dette skal skje enten før den store trengselen, midt i denne trengselen eller når den er slutt.

Så vidt jeg kan forstå, er det ikke denne tiden vi leser om i Åp 7,14. Den trengselen det er tale om der, hører sikkert til hele den kristne tidsalder, ja, også til den gamle pakt.

Derimot har vi mer grunn til å tro at det er denne tiden Jesus taler om i Matt 24, der han fletter sammen slutten på den gamle pakt, ødeleggelsen av Jerusalem og slutten på vår tidsalder. Her sier han blant annet:

«For da skal det bli en trengsel så stor som det ikke har vært fra verdens begynnelse til nå, og heller ikke mer skal bli! Og dersom ikke de dagene ble forkortet, da ville ikke noe kjød bli frelst! Men for de utvalgtes skyld skal de dagene bli forkortet» (Matt 24,21–22).

Denne tiden blir altså forferdelig, ikke bare for Guds folk, men for alle mennesker, ja, for alt liv. Om ikke tiden ble forkortet, ville alt liv gå til grunne. Det ville ikke finnes redning verken for mennesker eller for noen annen levende skapning.

Slik vil den siste store nøden komme like før Jesus kommer, og når han kommer.

Det er i denne tiden at Guds rike her på jorden blir lignet med ti jomfruer som på jordisk vis tok lampene sine og gikk ut for å møte brudgommen. Da skal Guds rike ikke bare huse mange navnkristne; alt Guds folk skal sovne.

Forskjellen på dem som får være med Jesus når han kommer, og dem som blir stengt ute, er ikke at den ene flokken var ekstra våken og åndelig og den andre ikke. Jesus sier her at de alle sovnet. Forskjellen lå i at de kloke jomfruene hadde olje med seg både i lampene og i kannene, mens de andre manglet olje.

I dette ordet ligger det altså både en tung dom, et vekkende rop og en stor trøst for alle sanne kristne.

*

Hvordan kan dette ordet være oss til trøst?

Vi vet så godt hvor lett det er å sovne. Den tunge og kvalme luften i verden gjør det vanskelig for oss å våke. Og etter Jesu ord ser det ut til at denne søvntunge luften vil bli tyngre og tettere jo nærmere vi kommer slutten på vår tidsalder.

Er det da ikke trøstefullt å få høre at søvn ikke trenger å skille oss fra Gud? Om vi holder på å sovne, ja, om vi også har sovnet, slik det ser ut i ordet her, så kan vi likevel få være med Jesus når han kommer og henter sine hjem til den himmelske bryllupssalen – så sant vi har olje i kanne og lampe.

For den ærlige blir dette aldri en sovepute. Det vil vekke ham, trøste ham og hjelpe ham til å våke.

I sammenheng med dette ordet om å mangle olje på lampene sine er det flere andre bibelord vi bør legge oss på minne.

Det er ordet om å være en grein på vintreet som ikke bærer frukt, men blir skåret av og kastet på ilden. Det er ordet om ham som hadde forlatt sin første kjærlighet, og ordet om dem som hadde navn av at de levde, men var døde. Alle disse ordene varsler om farer som lurer på oss kristne, farer som er så store at vi kan miste livet i Gud.

Rosenius har skrevet en bok som heter «Den hemmelige død». Med denne tittelen ville han nok si oss at vi kan miste vårt gudsliv uten å vite det. Dersom de fem uforstandige jomfruene og menighetsforstanderne i Efesus og Laodikea hadde vært sanne troende, så ser vi at det er mulig å komme bort fra Gud uten å vite om det. Vi gjør derfor rett i å ransake oss selv om vi er i troen, eller om vi er en grein på vintreet som blir tatt bort.

Det går så godt an å være prest, menighetsforstander og arbeider i Guds rike uten å ha olje i kannen.

Vi kan bare lese vers 31–41 her i Matt 25, så får vi vite hvordan det kommer til å gå med mange som arbeider i Guds rike.

Når jeg har spurt meg selv hvordan vi kan komme bort fra Gud, har jeg fått mange svar. Livet er så skiftende og farene så mange. Likevel tror jeg at striden særlig står om to hovedfestninger.

Da japanerne hadde tatt 203-metershøyden ved Port Arthur, hadde de i grunnen vunnet krigen mot Russland 1905–06. Høyden er slett ikke så høy; det er mange andre høyder rundt omkring som rager høyere. Bakken opp til toppen,

der 10 000 japanere falt, er heller ikke så bratt. Jeg har stått på høyden og sett bakken. Men det som gjør høyden så verdifull i krig, er at en fra toppen kan nå både havnen, festningen og byen med kanonkuler.

Også i vårt kristenliv finnes det slike 203-metershøyder, punkter som vi fremfor alt må holde hvis vi skal vinne i striden. Det gjelder da for oss å vite hvilke punkter dette er. Eller kanskje er det like riktig å spørre: Hvilke farer er det som særlig truer oss kristne?

Lever vi i slutten av denne tidsalder, kan vi gå ut fra at det er søvn og mangel på olje som er de største farene. Nesten alltid når Jesus taler om de siste tider til disiplene sine, legger han særlig vekt på at de må våke. Når han også her i kapittel 25 sier at alle jomfruene sovnet, og vi vet at disse jomfruene er et bilde på Guds rike i de siste tider, da forstår vi bedre alle hans advarsler mot å sovne.

De som hadde lamper og kanner uten olje, må vel være et bilde på slike som gir seg ut for å være kristne uten å være det, mennesker uten liv i Gud. De er religiøse, men ikke omvendt og gjenfødt.

Vi kan da slå fast at etter Jesu ord her i kapittel 25 er det søvn og religiøsitet uten liv i Gud som blir de to store farene for kristenlivet i slutten av vår tidsalder.

*

Men hva er så søvn i åndelig og kristelig forstand? Vet vi det?

Er det det samme som å slutte å be, slutte å lese og høre Guds ord? Er det det samme som å slutte å gjøre noe i Guds rike?

Ja, er dette å sove, da sover så visst ikke vi kristne nå. Her er mye bønn, mye bibellesning, mye vitnesbyrd i ord, og her er mye arbeid i Guds rike. Kanskje har det aldri vært så mye som nå. Det kristne folket vårt er også stort sett godt kjent i Bibelen.

Jeg har lest om hvordan det så ut i England for noen hundre år siden. Da var det ikke mange bibler å lese i. I en by fantes det en bibel som var låst fast til et bord, og en bonde fikk lov til å lese i den så og så mange minutter mot å betale med et lass høy. De første kristne hadde vel heller ikke så rikelig med hellige skrifter, i hvert fall ikke så mye som vi har. Men de sov ikke av den grunn.

Hva er da søvn? Det spørsmålet har jeg tenkt mye på.

Mange bibeltolkere i tidligere tider mente at brevene til de sju menighetene i Lilleasia ikke bare gjelder dem, men også senere tider. Med andre ord er de en profetisk framstilling av livet blant de kristne i hele den nytestamentlige tidsalder.

Slik skulle det siste brevet, det til Laodikea, vise oss hvordan det vil se ut i den kristne kirke når Jesus kommer igjen. Det kan godt være at dette er riktig. For meg ligger det nær å tro at det er slik. Ser vi da på hvordan det sto til i Laodikea, og legger dette brevet ved siden av ordet om de sovende brudejomfruene, så kan det hende at vi får vite hva søvn er.

Det som særmerket de kristne i Laodikea, var at de hadde mistet synet for sin synd og attpåtil trodde at de var ekstra gode kristne. De hadde ingen syndserkjennelse og følte seg rike og tilfredse og trengte ingenting. Så kommer Gud og

sier til dem at de var usle og ynkelige, fattige, blinde og nakne. Men det visste de ikke selv. Der lå ulykken de var kommet inn i.

Den som ikke vet hvordan det står til med ham selv, må enten sove eller være død.

Ser vi så på kristenlivet nå, må vi innrømme at det ligner nokså mye på det vi leser i brevet til Laodikea. Store flokker som sier at de er kristne, vil ikke høre et ord om synd og fattigdom, og mange som kan tale mesterlig om synd, har syndserkjennelsen bare i munnen.

Noen tror til og med at de er fri for synd. Kom det en mann inn i deres forsamling og talte om at de var syndere, fattige, usle, ynkelige, blinde og nakne, da måtte enten den mannen føres ned fra talerstolen, eller så ville hele forsamlingen bli forarget over en så uevangelisk og falsk lære. Ordet om synd hos kristne må aldri bli hørt.

Dette er ikke oppdiktet. Det er slik, og det må vi regne med.

Er dette å sove?

Prøv selv å finne svaret.

Jeg tror det er søvn, og tusen ting arbeider på å føre oss kristne inn i denne store ulykken. Vi skal bli frelst, vi skal få være kristne, så sant vi ikke ligger i rennesteinen. Til sist er vel knapt det heller synd.

Vi kristne nå har vanskelig for å se vår egen synd, og mye av det syndige vi sier og gjør, ser vi ikke som synd.

Vi sover.

Men ser vi ikke lenger synden, så mister vi også nådens bombesikre festning. Da ligger både nådens by og nådens havn åpen for kanonene fra helvete. Der syndserkjennelsen har sovnet, der slutter nåden å virke.

Det er stor grunn til å tro at Satan nå mer enn før legger vinn på å få Guds folk til å se bort fra synden. Da dør den første kjærligheten, lampen oser i helligdommen, og i dette døsige halvmørket er det lett å sovne.

Det er sikkert på tide at vi kristne tenker oss om og prøver oss selv: Ser vi våre synder? Lever vi i nåden? Har vi olje i lampen og kannen?

«Våkn opp, våkn opp, kle deg i din styrke, Sion! Ta på deg ditt høytidsskrud, Jerusalem, du hellige by! … Ryst støvet av deg, stå opp, ta sete, Jerusalem! Gjør deg løs fra båndene om din hals, du fangne Sions datter!» (Jes 52,1–2).

«La oss rense oss fra all urenhet på kjød og ånd, og fullende vår helliggjørelse i gudsfrykt!» (2 Kor 7,1).

«Salige er de tjenere som Herren finner våkne når han kommer!» (Luk 12,37).

Vi vil gjerne se Jesus

> «Blant dem som pleide å dra opp for å tilbe under høytiden, var det noen grekere. Disse kom da til Filip, som var fra Betsaida i Galilea, og ba ham og sa: Herre, vi vil gjerne se Jesus» (Joh 12,20–21).

Den som går til Bibelen med et ærlig sinn og med bønn i hjertet, og som samtidig lytter til hjerteslaget i menneskelivet og i naturen, vil mer og mer komme til den overbevisning at vår eneste redning er Jesus Kristus. Uten ham blir alt bare meningsløshet og et liv i mørke. Bare i hans lys ser vi lys.

Den som har dette synet, vil også bli overbevist om at det midt i alt jaget, all uroen, synden og dårskapen ligger en makt dypt i sjel og ånd som drar oss bort fra alt her og til ham som er vårt eneste lys.

Denne trangen går som en dyp understrøm i folkehavet. Som barnet føler seg dratt til morsbrystet, som fugleungen hakker hull på eggeskallet og åpner nebbet etter mat, og som gressroten strekker seg etter jord og vann, etter dag og sol, slik synes alt det skapte å føle seg dratt til Jesus Kristus.

Hos mange mennesker stiger denne trangen nokså sterkt fram i det bevisste livet, men hos folk flest ligger den skjult som glør i asken. Alle avguder og avgudshus, alle ofringer, knefall og bønner rundt hele jorden er vitnesbyrd om dette.

Men denne lengselen, denne dype grunntrangen, denne sterke understrømmen i livet som drar oss mot Kristus, rekker lenger enn til mennesket. Den er lagt inn i alt som er skapt. Vi har mange ord i Bibelen som gir oss rett til å tro det. Bare tenk på kapittel 8 i Romerbrevet. Les det.

Når frelsesverket er fullført også i den forstand at Guds folk har nådd fram til målet for sin tro, når Guds herlighet stråler over alt frelst liv i det fullkomne Guds rike, da slår også forløsningens time for skapningen. Mot denne tiden ser og lengter alt som er skapt.

Det første og det siste store spørsmålet for oss er å få se Jesus. Det er vår eneste redning.

En dag sa Jesus til disiplene sine: «Salige er de øynene som ser det dere ser!» Da mente han seg selv. Han legger også til at mange profeter og konger har ønsket å se det som de nå så, men fikk ikke se det (Luk 10,23–24).

Og da gamle Simeon så ham, hadde han ikke lyst til å være her i denne verden lenger. Han hadde fått se det han mest av alt ønsket i dette livet. Han så Jesus, og dette synet løste ham fra det jordiske livet.

Slik var det, og slik er det. Jesus er den frigjørende kraften i vårt liv.

Den som vil finne Gud, må finne Kristus. Han er sannheten. Han er livet. «Det finnes ikke noe annet navn under himmelen, gitt blant mennesker, som vi kan bli frelst ved» (Apg 4,12). «Ingen kommer til Faderen uten ved» ham (Joh 14,6).

Men med dette er ikke spørsmålet om å se Jesus løst. Så ofte viser det seg, der en minst skulle vente det, at folk vet lite om hvordan de skal få se ham. Det kan nok delvis ha sin grunn i den kristne forkynnelsen. Vi taler nok om at vi må se Jesus, men vi kommer ikke alltid så langt at vi sier hvordan vi skal se ham. Og så ser folk etter Jesus i innbilningen, i fantasien, i følelsen, i anelser og opplevelser, i bønnene sine og i sitt eget hjerte. Og når de ikke ser ham der, står de fast.

Hvor skal vi da se ham?

I Guds ord. Der står han fram slik han lever for oss, slik han gikk i døden for oss, og slik han viser seg i himmelen for Guds åsyn for oss og går i bønn for oss. Slik vi ser ham i Guds ord, slik skal vi ta imot ham i tro.

Vi skal ikke fare opp til himmelen og hente ham ned, og vi skal heller ikke ned i avgrunnen og hente ham opp. Men vi skal se ham og ta imot ham slik han står fram for oss i Guds ord (Rom 10,6–8).

La alting briste,
i Ordet har du nok.

For oss som er kristne, gjelder det å holde fast ved at vi igjen og igjen må se Jesus hvis det skal gå oss vel.

Alt som lever, må få sollyset over seg på nytt og på nytt for å vokse og trives. Slik må også vi kristne se Jesus på nytt hvis gudslivet i oss skal vokse. Gjennom Guds ord og Ånd er Jesus Kristus den bærende og fornyende kraften i vårt liv. Blir vi ikke fornyet på denne måten, stivner vi i vanekristendom.

Her ligger en av de villstiene vi kristne kan komme inn på. Vi kan leve oss inn i den tanken at når vi har sett Kristus én gang og vunnet fram til fred ved dette synet, så er vi ferdige med det. Selvsagt skal det Kristus har gjort, være grunnsteinen for tro og liv, men nå skal helliggjørelseslivet vårt så å si inn på en ny og høyere linje.

Ordet om Jesus, slik vi tok imot ham, blir på denne måten som et lavere trinn i kristenlivet, som det første trinnet i en lang trapp vi nå skal oppover. Nå skal en ikke tale stort mer om det Kristus har gjort for oss. Nå må vi lenger fram og høyere opp i vårt helliggjørelsesliv og i tjenesten for ham som er vår frelser.

Jeg innrømmer at det er noe sant i dette synet. Vi skal vokse oppover, og vi skal tjene Jesus. Men det lurer også en stor fare her, og mange kristne har nettopp her kommet på villspor.

Faren er at vi kan glemme Kristus. Dersom vår kamp for helliggjørelse, vårt arbeid med oss selv, vår bønn, vårt alvor og alt det gode vi ellers tar oss til, ikke fører oss fram til et større og klarere syn på Kristus, så drar alt dette oss bare ned i trelldom og maktesløshet.

Men mange kristne har i vår tid valgt denne veien fordi de mener å få mer kristelig kraft der. For en tid ser det også ut som om de har nådd lenger enn vanlige kristne, som holder seg mer til den gamle linjen. Noen mener også at

de er kommet så langt at all helliggjørelse nå går av seg selv. De balanserer på grensen til syndfrihet, i hvert fall mener de å ha vunnet over all synd.

Men når det har gått en tid, viser det seg så ofte at det rette indre grunnlaget svikter hos disse menneskene. Alt slakker av, så det bare blir teori, metode, mekanikk og maktesløshet.

Livet har lært meg at skal vi lykkes i å vokse sunt som kristne, må vi alltid være fattige, sultne og tørste. Da åpner vårt indre liv seg for den kraften som ligger ferdig i Kristus. Den store kunsten i et sant kristenliv er alltid å ha et sant syn på seg selv og kjenne sitt ansvar overfor Gud for det vi er, og for det vi skulle være.

Lykkes dette for oss, kommer vi aldri forbi den tunge sannheten at vår kristendom er utrolig fattigslig. Når vi måler våre tanker, lyster og vår indre lengsel med Guds hellige målestokk, kommer vi til kort. Da er det ingen annen utvei enn å synke sammen på det gamle stedet og på samme måten som første gang.

Når vi så på nytt får se ham som kom for å hjelpe stakkaren, da kjennes det godt å få legge seg inn til det brystet som er åpnet for syndere. Da får Guds Ånd enda en gang gjøre Frelseren stor for vårt indre liv og gjøre oss sterke ved nåden i Kristus Jesus. Det er i den fattige, sultne og tørste ånd at Guds Ånd legger Guds kraft. «For når jeg er skrøpelig, da er jeg sterk!» (2 Kor 12,10).

Ikke slik at det ligger styrke i skrøpeligheten, men slik at det hos den skrøpelige er rom for Guds kraft, den kraften som fullendes i vår skrøpelighet.

«… må han gjøre dere dyktige til alt godt, så dere kan gjøre hans vilje, ved at han virker i oss ved Jesus Kristus det som er godt i hans øyne. Ham tilhører æren i all evighet!» (Hebr 13,21).

Det er den samme linjen Johannes staker opp for oss når han sier: «Nå er vi Guds barn, og det er ennå ikke åpenbart hva vi skal bli! Vi vet at når han åpenbares, da skal vi bli ham like, for vi skal se ham som han er» (1 Joh 3,2).

For hver gang vi får se ham litt mer, blir vi også litt mer lik ham, og når vi ser ham som han er, da skal vi bli lik ham.

Et blikk på den forbudne frukten førte mennesket bort fra Gud. Et blikk på Kristus fører oss hjem igjen til Gud.

Måtte alle mennesker snart få se Jesus! Og måtte alle vi som så ham en gang, alltid fortsette å se ham.

Jeg så ham som barn med det solrike øye
i regnbuens glans på de hjemlige høye;
han kysset mitt kinn, og vi lekte med stjerne,
men korset sto skjult mellom løv i det fjerne.

Jeg så ham som yngling i livskraftens morgen,
da ånden fløy høyt imot herlighetsborgen;
han vinket min sjel, og jeg glemte det lave,
hans ild kastet glans på forkrenkelsens grave.

Jeg så ham som mann i den modnere sommer,
da synderen skalv for den hellige dommer,
da hjertet slo tungt og min isse var senket,
og dødstanken strengt hadde livsmotet lenket.

Og engang jeg ser ham når lyset nedbrenner,
da rekker jeg mot ham de segnende hender;
når hjertet står stille og øyet vil briste,
da hilser jeg ham med et smil, med det siste.

*

Før jeg slutter dette om å se Jesus, vil jeg ta fram en side ved ham og ved forholdet mellom oss mennesker og ham, en side som ligger i mørke for mange.

De som levde før Jesus kom til jorden, hvordan gikk det med dem? Her tenker jeg særlig på de troende i den gamle pakt. Hadde de noe med Jesus å gjøre? Så de ham slik at de ble frelst?

Da Jesus Kristus ble født av Maria, trådte han inn i vår slekt som menneske. Men som Kristus, som Messias, som Guds Sønn, den andre Adam, trådte han inn i vår slekt i samme stund som den første Adam trådte ut fra Gud.

Hadde han ikke da gått inn i slekten som vår mann og stedfortreder, ville alt ha falt i grus. Men han kom og tok ansvaret for oss på sine skuldrer, og fra den tid har han båret alle ting ved sitt mektige ord. Nåden som ble gitt oss i Kristus fra evige tider, ble satt i verk da Adam tapte sitt slag.

Den store tyske bibeltolkeren Zahn mener at ordet i 1 Pet 3,19–20, om at Kristus gikk bort og preket for åndene som var i varetekt, gjelder folket fra den tiden Noah levde. Kristus steg ned til dem, mener han, og talte til folket gjennom Noah.

Det er i alle fall sikkert at Kristus var med folket sitt også i den gamle pakt.

En av de tre mennene som kom til Abraham ved Mamre-lunden midt på den heteste tiden av dagen, var Kristus. Det var ham Abraham vendte seg til da han ba for Sodoma.

Det var Kristus Jakob møtte på hjemveien fra Laban. Det var Kristus ypperstepresten Josva sto ansikt til ansikt med i skitne klær, og som ba de andre ta rene klær på ham og viste Satan bort. Det var Kristus som steg inn til Daniels venner i ildovnen. Det var Kristus Moses valgte å følge i stedet for å eie skattene i Egypt. Det var Kristus som svøpte seg i ild og sky og fulgte folket sitt gjennom ørkenen fram til Kanaan.

«Klippen som fulgte dem … var Kristus» (1 Kor 10,4).

Kristus talte med Moses som mann med mann og ga ham de ti bud på steintavler.

Gud bor «i et lys dit ingen kan komme» (1 Tim 6,16), men Kristus, avglansen av hans herlighet, kom til oss slik han hadde lovt. «Den enbårne Sønn, som er i Faderens favn, han har forklart» Gud (Joh 1,18).

«JEG ER før Abraham ble til,» sa Jesus til fariseerne (Joh 8,58). «Abraham, deres far, frydet seg til å se min dag. Og han så den og gledet seg» (Joh 8,56).

De troende i den gamle pakt visste ikke så mye om Kristus som vi gjør. Men de så ham gjennom de løftene de kjente, og ble frelst og fikk kraft fra ham, slik som vi.

Les kapittel 11 i Hebreerbrevet. Har vi ikke rett til å tro at den kraften som bar disse menneskene gjennom et liv fylt av lidelse, også bar dem hjem til Gud?

De som så for seg en by som var bygd ferdig for dem i det himmelske fedreland, og som bekjente at de var fremmede og utlendinger på jorden; de som seiret over kongeriker og stoppet gapet på løver; de som ble spottet, hudstrøket, steinet, gjennomsaget, fristet og drept med sverd; de som flakket omkring i saueskinn og geiteskinn og holdt til i ødemarker, i fjell og jordhuler fordi de trodde på Messias – har vi ikke rett til å tro at også de nådde fram til målet for sin tro?

Jeg tror det.

Hvilken forskjell det er for Gud og for oss på løftet om Kristus og det fullførte frelsesverket, kan jeg ikke si. Men det tror jeg: Ingen statsbank kan noen gang innfri sedlene sine i gull så sikkert som Gud kan og vil holde det han har lovt oss gjennom Jesus Kristus.

Jeg tror at de troende i den gamle pakt gikk inn gjennom portene i staden på løftet om Kristus før korset ble reist på Golgata. Slik vi kristne i dag får komme inn på løftet som er knyttet til Kristus etter at korset ble reist, slik kom de troende i den gamle pakt inn på løftet om Kristus, som var gitt før han døde og sto opp.

Enok vandret med Gud, og Gud tok ham til seg. Det samme gjorde han med Elia. Den Gud som talte med Abraham og Moses som mann med mann, skulle han la dem være utenfor himmelen når de gikk herfra?

Nei! Nei!

Som en sol midt i en sirkel lyser rundt hele sirkelen, slik lyser Kristus i fortid, nåtid og framtid.

Slik de troende i den gamle pakt så fram mot Golgata, slik ser vi tilbake til det samme stedet, og i troen på ham som skulle komme og som kom, står døren åpen inn til det evige liv.

Navnet Jesus blekner aldri,
tæres ei av tidens tann,
navnet Jesus, det er evig,
ingen det utslette kan.
Det har bud til unge, gamle,
skyter stadig friske skudd,
det har evnen til å samle
alle sjeler inn til Gud.

Nåde og sannhet

> «Og Ordet ble kjød og tok bolig iblant oss. Og vi så hans herlighet, en herlighet som den en enbåren Sønn har fra sin Far, full av nåde og sannhet. … For av hans fylde har vi alle fått, og det nåde over nåde» (Joh 1,14.16).

Av alle de menneskene som lærte Jesus Kristus å kjenne, var det sikkert ingen som kom ham så nær som apostelen Johannes. Rent menneskelig var han den av disiplene som sto Jesus nærmest, og det bidro nok også til at han så dypest inn i Jesu natur, både den guddommelige og den menneskelige.

Men det som innerst inne ga ham dette dype synet på Jesus, kom ikke fra noe menneskelig. Det var åpenbaring fra Gud. Den Hellige Ånd la i hans syn og tanker det han skulle skrive om Kristus.

Det er både underfulle og mektige ord: «Vi så hans herlighet, en herlighet som den en enbåren Sønn har fra sin Far, full av nåde og sannhet.»

Det underlige og store her er at den herligheten som Jesus har fått fra sin Far, er nåde og sannhet. Slik hadde mennesker aldri før verken sett eller møtt Guds herlighet. Før Kristus kom til oss i kjødet, hadde Gud mange ganger vist sin herlighet for mennesker, men så langt vi vet, aldri på den måten Johannes så den i Kristus.

Da Moses gikk opp på Sinai og skulle møte Gud, ble det sagt til folket: «Ta dere i vare for å stige opp på fjellet eller røre ved dets fot! Hver den som rører ved fjellet, skal visselig lide døden. … Hele Sinai berg sto i røk, fordi Herren var steget ned på det i ild. Røken steg opp som av en smelteovn, og hele fjellet skalv» (2 Mos 19,12.18).

Heller ikke Moses kunne tåle å se Guds åsyn, og derfor hyllet Herren seg i en sky når han talte med Moses.

En gang senere ba Moses: «La meg da få se din herlighet!» Da svarte Herren: «Jeg vil la all min godhet gå forbi ditt åsyn, og jeg vil rope ut Herrens navn for ditt åsyn. For jeg vil være nådig mot den som jeg er nådig mot, og miskunne meg over den som jeg miskunner meg over. … Du kan ikke se mitt åsyn, for intet menneske kan se meg og leve. … Se, her tett ved meg er et sted, still deg der på klippen. Og når min herlighet går forbi, vil jeg la deg stå i fjellkløften, og jeg vil dekke med min hånd over deg til jeg er gått forbi. Så vil jeg ta min hånd bort. Da kan du se meg bakfra, men mitt åsyn kan ingen se» (2 Mos 33,18–23).

Da Jesaja så Herren, gikk det på samme måte. Han så ham i ild og røyk, mens dørtersklenes grunnvoller skalv og serafene ropte: «Hellig, hellig, hellig er Herren, hærskarenes Gud! All jorden er full av hans herlighet» (Jes 6,1–4).

Israels folk visste at den som så Herrens herlighet, måtte dø.

Men så skjedde det under at da Kristus kom ned til oss med den herligheten han hadde fått fra sin Far, da var ikke denne herligheten lenger en fortærende ild, men nåde og sannhet.

Hvordan kan noe slikt skje? Kan Gud skape seg om fra grunnen av?

La meg ta et bilde fra hverdagslivet. Det har gitt meg litt lys over denne omformingen av Guds herlighet. Kanskje det også kan bli til hjelp for andre.

Det er den naturkraften vi kaller elektrisitet. Når den møter oss utemmet ute i naturen som lyn og torden, er den mer enn farlig – da dreper den. Den brenner og slår i hjel alt den kommer nær.

Men så kom den tiden da mennesket lærte å binde denne kraften. Vi har fått herredømme over den ved å føre den inn i et «legeme», inn i en kraftstasjon. Der blir den omformet, slik at den blir til nesten grenseløs nytte for mennesket.

Fra å være en fortærende ild og en drepende kraft blir den til lys, varme og drivkraft. Vi kan godt si også om denne naturkraften at det som skulle bli oss til død, er blitt oss til liv.

Denne naturkraften synes jeg passer godt som bilde på Guds herlighet. Før Kristus kom til oss som menneske, var denne herlighetskraften så å si ubundet. Men da han kom, ble den ført inn i ham og omformet fra fortærende ild til nåde og sannhet.

I Jesus Kristus bor nå hele guddommens fylde, og der er den blitt til nåde og sannhet. Han er full av nåde og sannhet, står det. Alt det han er, og alt han rommer i sin guddommelige og menneskelige natur, er nåde og sannhet.

Dette er ingen omforming av selve livsgrunnen i Gud. Men det er en overføring og – om dere vil – en omdanning av Guds herlighet i Gudmennesket Jesus Kristus, fra fortærende ild til nåde og sannhet. Derfor kan vi nå komme nær til Gud ved Kristi blod.

* * *

Men så må vi også merke oss at det ikke står at han er fylt av bare nåde. Han er også fylt av sannhet. Dette siste har vi svært lett for å hoppe over, både i forkynnelsen og i livet.

La oss tenke oss at nåden i Kristus var uten sannhet og ikke krevde sannhet av oss. Hvordan ville nåden virke da?

Jeg kommer til å tenke på noe som hendte her i Oslo. En flokk arbeidere møttes og slo av en prat. Så spurte de hverandre om de hadde arbeid. Nei, noen hadde ikke noe å gjøre. «Ja, men dere kan vel få arbeid nå?» sa en. «Å ja, det kan vi nok. Men vi arbeidsløse får like mye i stønad fra kommunen som vi får om vi arbeider. Hva skal vi da arbeide og slite for?»

Hvis en slik tankegang fikk overtaket i samfunnet, hvor ville vi da havne? Hvis alle tenkte og levde slik, hvordan ville det da gå med hjem, kommune og stat? Da ville nåden gjøre oss alle til dagdrivere og legge livet øde.

Hvis nåden i Kristus hadde vært uten sannhet og uten krav om sannhet, ville også den ha gjort oss til dagdrivere.

Var det ikke nettopp dette vi mer eller mindre strevde med i lang tid av livet vårt? Vi ville ha nåde, vi ville bli frelst, vi ville ha en god samvittighet, og vi ville ha fred med Gud. Men vi fikk ingenting, for vi ville ha nåde uten å eie et sannferdig hjerte.

Like visst som nåden i Kristus er sannhet, krever den også sannhet av oss. Skal nåden få rom og makt i livet vårt, må også vi være i sannheten. «Hver den som er av sannheten, hører min røst,» sier Jesus (Joh 18,37).

Nåden og sannheten kan aldri skilles, verken i seg selv eller i Kristus. De kan heller ikke skilles hos en kristen. Var nåden uten sannhet, ville den gjøre oss til dagdrivere. Kristus gir oss aldri nåde uten sannhet.

Slik oksygen og nitrogen aldri kan skilles der mennesker skal leve, slik kan heller ikke sannheten skilles fra nåden om vi skal leve som kristne.

For den ærlige skal det lykkes. «… rettferd og fred kysse hverandre» (Sal 85,11). Da blir Guds røst ved Jesus Kristus en nåderøst til oss. Da er vi frelst ved nåde og sannhet til å leve i nåde og sannhet.

Om dette har vi mange ord i Guds bok. Noen av dem vil vi ta med her:

«Herre, hvem skal bo i ditt telt? Hvem skal bygge på ditt hellige berg? Den som vandrer ustraffelig og gjør rettferdighet, som taler sannhet i sitt hjerte» (Sal 15,1–2).

Tale sannhet i sitt hjerte – hjertet har altså også en munn å tale med.

«Se, du har lyst til sannhet i det innerste av hjertet! Så lær meg da visdom i hjertets dyp» (Sal 51,8).

«Herren er nær hos alle dem som kaller på ham, hos alle som kaller på ham i sannhet» (Sal 145,18).

«For lysets frukt består i all godhet og rettferdighet og sannhet» (Ef 5,9).

«Stå da ombundet med sannhetens belte om livet» (Ef 6,14).

Men når vi har sagt dette om sannheten som er i Jesus, og som også må være i oss, må vi samtidig prøve å få fram litt mer om nåden.

Når Johannes fortsetter å vise oss den herligheten Kristus har fra sin Far, sier han også: «For av hans fylde har vi alle fått, og det nåde over nåde» (v. 16).

Her tar han ikke sannheten med. Her er det bare nåde – ikke bare én gang, men nåde over nåde, lag på lag, nåde lagt på nåde. Og det har vi alle fått.

Hvor blir det av sannheten her? Er den tatt bort?

Jeg har tenkt at Guds Ånd her har åpnet veien for oss enda et steg lenger inn i dypet av Guds kjærlighet. Han vet så godt hvordan den ærlige mange ganger skjelver når det gjelder sannheten i livet vårt. Derfor hyller han den inn i nåden, så vi igjen skal få frimodighet og kraft til å være i sannheten og av sannheten.

Når nåden så blir nok for oss, slik den ble for Paulus, og vi ser at alt er av nåde, da synger vi på nytt med Guds folk som var før oss:

Og var din synd enn nok så stor,
det har dog lite å sige
mot kraften i Guds sanne ord
og nådens sterke rike;

enhver som tror, skal nåde få,
det være hvem det være må,
hans ord kan aldri svike.

Denne nåden er så stor at den rekker forbi all synd. Ingen er så stor en synder at nåden ikke er større. Ja, nåden er så stor at «der synden ble stor, ble nåden enda større» (Rom 5,20). Slik fossen øker i kraft etter hvert som stupet blir høyere, slik vokser nåden etter hvert som synden blir større.

Ingen har altså grunn til å si at han er så stor en synder at han ikke kan bli frelst. Paulus, som innrømmer at han var den største blant syndere, ble frelst ved nåden.

Denne nåden har vi fått etter Guds frie rådslutning, «til pris for sin nådes herlighet, som han ga oss i Den Elskede. I ham har vi forløsningen ved hans blod, syndenes forlatelse, etter hans nådes rikdom» (Ef 1,6–7).

«Jeg forkaster ikke Guds nåde. For er rettferdighet å få ved loven, da er altså Kristus død uten grunn» (Gal 2,21).

Vi er ikke under loven, men under nåden! (Rom 6,14)

«Av Guds nåde er jeg det jeg er» (1 Kor 15,10). Det sa en av de beste mennene som har levd. Nåden er nok. Nok!

Det er ikke alltid så lett for oss å få det til å stemme at nåden er nok. Når tornen stikker i kjødet og en Satans engel i tillegg slår oss på munnen, da begynner det å gå rundt for oss – ikke bare for stakkarer som du og jeg, men også for Paulus. Men når det så på nytt lyser i natten at det er nåde over nåde, og at nåden er nok, da får stakkaren hjelp.

Annen hjelp finnes heller ikke. Men denne hjelpen er gitt oss av Gud i Kristus. Den går som en levende strøm gjennom Guds rike og hvert eneste kristenliv. Den kan ikke lagres, men er ny hver morgen og må sankes hver dag i en tom krukke.

Den renner som en levende strøm gjennom alle som tror, og mens den renner, gir den kraft – på samme måte som blodet når det strømmer gjennom kroppen. «Den som tror på meg, som Skriften har sagt, fra hans indre skal det flyte strømmer av levende vann» (Joh 7,38).

Nåden blir aldri gitt etter fortjeneste eller som lønn for arbeid. Nåden er for lovbrytere, ja, for dømte og fengslede lovbrytere. Nåden er for hjelpeløse og fattige som ikke eier noe annet enn et hjelpeløst liv.

Nåden gjør aldri forskjell på folk. Den er for alle og over alle som tror. Og så står det her at denne nåden har vi alle fått. Men kan det være slik? Har alle fått nåde over nåde? Ja, det står slik, og vær viss på at det også er slik. Men det som også er sant, er at ikke alle har tatt imot nåden.

Så kom da og ta imot det vi har fått! Kom, la oss tre fram for nådens trone, så får vi nåde og miskunn til hjelp i rette tid (Hebr 4,16). Slike «rette tider» har vi alle sikkert nok av.

Kom og ta imot nåden! Lev i den og av den. Den er åpenbart til frelse for alle mennesker (Tit 2,11). Den er der du nå er, og den er også til deg, hvem du så er. Også du er en av disse «alle».

Nåden er som solen. Hver dag kommer den med lys, liv og varme, og den har bare dette ene målet: å varme og gi liv, uten tanke på vederlag for det den gir. Slik er også nåden.

Alle dere som sukker, klager og er motløse fordi dere synes det står så smått til med dere: Løft blikket bort fra denne «fordervelsens avgrunn» i ditt eget liv, og se på ham som har og som gir nåde over nåde. Da blir du glad og frimodig i Gud, og da begynner du igjen å ane hva det vil si at nåden er nok.

* * *

Det ville ikke være riktig å slutte her. For nåden gir oss mer enn tilgivelse for synd. Den gir oss også kraft til å si nei til ugudelighet og verdslige lyster, og den hjelper oss til å leve rettferdig og gudfryktig her i verden (Tit 2,12).

Nåden kan gjøre den sure glad og blid, den stolte ydmyk, den hissige tålmodig, den grådige gavmild, den mistenksomme velvillig, den sladresyke varsom og klok i sine ord, og den herskesyke til en glad tjener i Guds rike.

Kristendom er ikke en from tanke eller en religiøs rus. Den kommer heller ikke på visitt i følelseslivet vårt en gang iblant, og den er heller ikke bare en kraft utenfor oss. Den skal være en kraft i oss. Veien den skal gå, er ikke rundt oss, men tvers gjennom oss – inn til vår vilje, våre tanker og vårt sinn, inn til vår karakter, til sjel og ånd, så hele livet blir helliggjort.

La oss prøve å stille større krav til oss selv, så får vi mer bruk for nåden.

Livet seirer over døden

> «Men på den første dagen i uken, tidlig i dagningen, kom de til graven. De hadde med seg de velluktende urtene som de hadde gjort i stand. Men de fant steinen rullet fra graven. Og da de gikk inn, fant de ikke Herren Jesu legeme. Og det skjedde, mens de sto der i villrede om dette, se, da sto to menn hos dem, kledd i skinnende klær. Kvinnene ble forferdet og bøyde seg med ansiktet mot jorden. Da sa mennene til dem: Hvorfor søker dere den levende blant de døde? Han er ikke her, han er blitt reist opp! Husk hvordan han talte til dere mens han ennå var i Galilea, da han sa: Menneskesønnen må overgis i syndige menneskers hender, bli korsfestet og stå opp på den tredje dagen. Da mintes de hans ord. Og da de kom tilbake fra graven, fortalte de alt dette til de elleve og alle de andre» (Luk 24,1–9).

Den store kampen som ble satt i gang mot Jesus Kristus, og som sluttet påskemorgen, var ikke bare et møte med synden og Satan. Det var også en kamp mellom livet og døden.

Den tyngste og mørkeste natten som ligger over oss, er døden. Kampen vi fører her i livet, er framfor alt en kamp mot døden. Alt levende, fra den minste mygg til det største havdyr, kjemper for livet.

En hvalfanger fortalte hva han hadde sett: Når en hvalunge er såret og hvalmoren ser at ungen holder på å dø, kan hun smyge seg under den og kaste den opp av sjøen, så den får luft. Hvalmoren aner nok at hun kanskje kan berge ungen sin på den måten. Alt levende er i kamp med døden.

Men nå er det slik for oss alle at like lite som vi kan gi opp kampen mot døden, like sikkert er vi dømt til å dø. Ser vi livet fra denne synsvinkelen, har vi ikke mye å være stolte av. Den ene sikre lønnen som livet gir oss, er døden. Vi ligner stearinlyset. Det fortærer seg selv mens det brenner.

Det høres hardt og ubarmhjertig ut når det blir sagt: «Se, mennesket er blitt som en av oss til å kjenne godt og ondt. Bare han nå ikke strekker ut sin hånd og tar også av livets tre, og eter og lever evig!» (1 Mos 3,22).

Hvorfor kunne ikke mennesket få strekke ut hånden og ta av frukten på livets tre, spise og leve?

Svaret ligger egentlig helt i dagen. Da synden hadde tatt makten over mennesket, var det vår lykke at vi måtte dø. Et evig liv i synd – det er helvete.

Men vi kan også ane at hvis det fantes en som kunne seire over synden og ta den bort, da ville også veien være åpen til å få døden bort. Livet kan ikke seire

over døden uten at det først får makt over synden. Det er synden som har skilt oss fra Gud og dermed også fra det evige liv. Ingen kan eie evig liv og være skilt fra Gud.

* * *

Når det så gjelder Jesus som vår Frelser, må vi også være klar over at ikke alt er vunnet for oss ved hans død.

Det er en organisk sammenheng mellom Jesu død og oppstandelsen. Ligger Kristi legeme i en grav, da døde han ikke for våre synder. Da er han bare en martyr, og synden, dommen og straffen ligger over oss som om han aldri hadde dødd. Det sier Bibelen med klare ord: «Men er ikke Kristus reist opp, da har dere en unyttig tro, og da er dere ennå i deres synder. Da er også de fortapt som er sovnet inn i Kristus» (1 Kor 15,17–18).

Men har han gjennom lidelse og død sonet vår synd og tatt den bort ved sitt offer, er vårt skyldbrev naglet til korset i hans legeme, har han kvittert det med sitt blod, og sto han opp fra de døde med legeme, sjel og ånd og gikk inn i helligdommen og fant en evig forløsning – da har han ikke bare tatt bort synden, men også seiret over døden.

Rasjonalisten tror ikke at Jesus døde i vårt sted. Han mener at Jesu død bare viser oss det høyeste mål av kjærlighet, og derfor tror han heller ikke at Jesus har seiret over døden. For rasjonalisten er Jesu grav ikke tom. Men Bibelen sier oss at han som døde for våre synder etter Skriftene, også er reist opp fra de døde og er blitt førstegrøden av dem som er sovnet inn (1 Kor 15,20).

Seieren, livet, håpet og kraften i Jesu sonedød ligger til sist i dette at han også seiret over døden.

For de første kristne var ordet om Jesu oppstandelse den bærende kraften både i livet og i troen. Det var det som gjorde dem uovervinnelige, så de fikk kraft til å gå seirende gjennom alt som møtte dem, også døden.

Det kan ikke være tvil om at den kraften de viste til å gå inn i Kristi lidelsesfellesskap, lå i at de trodde at Jesus levde. Deres liv med Gud ville ikke bare ha blitt svakere, men også ha sloknet, om de var blitt overbevist om at Jesus ennå lå i graven.

Slagkraften i den apostoliske forkynnelsen og livsgnisten som tente folket, lå i ordet om den oppstandne Jesus Kristus.

Da de elleve skulle ha en mann i stedet for den tolvte som gikk bort, var det viktig for dem å finne en som kunne vitne om Jesu oppstandelse. «Derfor,» sa de, «bør en av de mennene som fulgte med oss hele tiden mens Herren Jesus gikk inn og ut blant oss … en av disse mennene bør sammen med oss være vitne om hans oppstandelse» (Apg 1,21–22).

Da Peter ropte ut på pinsedagen: «Denne Jesus reiste Gud opp, og vi er alle vitner om det» (Apg 2,32), da falt Ånden over folket. Og da den samme Peter skulle trøste sine lidende kristne venner, skrev han disse lysende og løftende ordene til dem: «Lovet være Gud, vår Herre Jesu Kristi Far, som etter sin store miskunn har gjenfødt oss til et levende håp ved Jesu Kristi oppstandelse fra de døde» (1 Pet 1,3).

Som en brusende og stålblank foss synger det fra sjel til sjel blant de første kristne: Jesus Kristus er reist opp fra de døde!

Hvis ordet om den oppstandne Kristus fikk mer rom i vår tro og vårt liv, og hvis vi husket mer på ordet om evig liv og fullkommen lykke, da ville vi vinne mer frihet og styrke.

Vi må ikke stanse ved Golgata. Vi må også nå fram til Jesu tomme grav og til den himmelen der han nå er for vår skyld. Og så må vi ta et fast tak i løftet om at vi skal få være der han er. Der ligger den største seierskraften i livet.

I mine yngre år som kristen levde jeg mest ved Golgata, men nå vil jeg helst stå ved Jesu tomme grav. Når jeg får hvile tillitsfullt i dette største av alle under – at Jesus har stått opp fra de døde og nå sitter som et sant menneske hos Gud – ja, da er det ikke lenger noe som er vanskelig for meg å tro. Da ligger livet foran meg solblankt, i en evig lysende dag.

* * *

Men det er også noe mer i ordet om Jesu oppstandelse som vi kristne må prøve å få tak i. Vi vil først høre noen bibelord som bringer oss bud om dette:

«Lovet være Gud, vår Herre Jesu Kristi Far, han som har velsignet oss med all åndelig velsignelse i himmelen i Kristus» (Ef 1,3).

«Men Gud, som er rik på miskunn, har, på grunn av sin store kjærlighet som han elsket oss med, gjort oss levende med Kristus, vi som var døde ved våre overtredelser. Av nåde er dere frelst. Han reiste oss opp sammen med ham og satte oss med ham i himmelen, i Kristus Jesus» (Ef 2,4–6).

«Er dere da reist opp med Kristus, så søk det som er der oppe, der Kristus sitter ved Guds høyre hånd» (Kol 3,1).

Det som blir sagt oss i disse ordene, er dette: Vi er reist opp med Kristus. Vi er satt i himmelen i Kristus. Kristus er vårt liv, og vi er velsignet med all åndelig velsignelse i himmelen i Kristus.

Vi skal merke oss at det ikke står at vi er reist opp ved Kristus, at vi er satt i himmelen og velsignet med all åndelig velsignelse ved Kristus og vakt opp ved ham. Men det står med Kristus og i Kristus.

Hadde det stått at alt dette var gjort ved ham og av ham, kunne det føres tilbake til noe han hadde gjort i oss personlig. Men når det står at det er gjort i ham – at vi er satt i himmelen i ham og velsignet med all åndelig velsignelse i ham – da er det noe som er gjort for oss, utenfor oss. Det er ikke i oss, men i ham.

Den slutningen vi først og fremst har rett til å trekke av dette, er at den frelsen Gud ga oss i Kristus, ikke bare sonet det vi hadde forbrutt og betalte det vi skyldte. Den ga oss også tilbake det vi mistet. Vi mistet vårt liv i Gud. Vi mistet vår himmel med all den åndelige velsignelsen som var der. Vi mistet hele vår evige rikdom.

Men alt dette har vi fått tilbake i Kristus. Det er i ham og er vår eiendom, like visst som syndenes forlatelse ligger ferdig for oss i ham. På Golgata ble alt tatt bort som skilte oss fra Gud. Påskemorgen fikk vi tilbake det vi mistet.

Vi har fått dobbelt av Herrens hånd for alle våre synder! (Jes 40,2)

* * *

Men når dette er sagt, og når det også er sant, da stiger det neste store spørsmålet fram, det som har mer med oss å gjøre: Hvordan skal vi få tak i denne livets rikdom, så det kan gå oss som Paulus forteller om, at vi kan kjenne «kraften av hans oppstandelse» (Fil 3,10)?

Her er det et mørkt belte for mange kristne. Vi har ikke funnet inn til den rikdommen av liv og velsignelse som ligger ferdig for oss i den levende Kristus. Vi tar imot syndenes forlatelse og venter så at det andre vi også må ha, skal finnes i oss.

Ja, det skal nok både finnes og vinnes av oss – ikke ved strev, men ved tro.

La meg prøve om jeg kan si det på en annen måte. Kanskje det da kan stå klarere for oss.

Du har tatt imot Jesus i tro som din Frelser. Ved Guds ord og Ånd har du fått tak i at du er frelst for Kristi skyld. Hele livet ditt synes fylt av fred og glede. Synd og tvil og mørke er som feid bort. Lykken over å ha nådd fram til Gud har snudd opp ned på alt. Det er godt å be, godt å takke, godt å lese Guds ord, godt å møtes med Guds folk. Alt er godt. Det er så godt å være god!

Men så skifter det. Igjen stiger det fram noe som ikke er godt: onde tanker, onde lyster og fristelser til det som er ondt. Nå kjennes ikke lenger alt så godt. Nå kjenner du så mye ondt og stygt at det ikke er mulig å nevne det ved navn.

Og i tillegg til alt dette onde er det ikke lenger så godt å be, takke og bruke Guds ord. Tvert imot kjenner du nå ofte en sterk motvilje mot alt dette. Det stiger opp en sterk makt i deg som bare drar ned. Og når du vil komme deg opp igjen, blir det nesten som for en druknende mann som prøver å berge seg ved å dra seg selv opp etter håret.

Du leser, du ber, og du hører Ordet, men likevel siger det nedover, og alt blir så slitsomt og tungt. Kristendommen blir mer en byrde som du må bære på, enn en kraft som bærer deg.

Her kan vi så lett komme inn på to villspor. Det ene fører oss til trelldom under loven, det andre til lovløshet.

På det ene sporet kommer vi inn i et tungt og mørkt strev under det tyngende ansvaret som legger seg over sinnet, fordi det står så smått til med oss som kristne. På det andre sporet blir vi lokket til å smyge oss unna ansvaret for det dårlige og onde hos oss.

«Kristus har tatt alt på seg, og så er jeg fri,» blir vi fristet til å tenke. Når en ikke tør si sikkert at en er slik en burde være, trøster en seg med at dette ufullkomne ikke har noe med meg å gjøre. Det er fristelse, og fristelse kan da vel ikke være synd? Jesus ble også fristet.

På den måten blir mange ført inn i ansvarsløshet og en overevangelisk åndsretning som er like falsk som den er farlig.

Vi kan da spørre: Hvordan kan det ha seg at kristne så lett kommer inn på disse villsporene?

En av grunnene – og som regel den største – er at vi leter i oss selv etter det som er i Kristus.

Du søker hjelp i kristendommen din i stedet for hos Kristus. Du går til en tom lommebok i stedet for til banken. Men på den måten blir det enten konkurs, eller vi utsteder falske veksler.

Mange slår inn på disse farlige veiene, ikke minst den å bruke falske veksler. Så skriker og skråler de for å få kursen opp, og roper som om de ikke kjente noen annen gud enn den som Baals prester forgjeves ropte seg hese på. Når de så med skrål og skrik har fått nervene sine oppspilt, så de er mer eller mindre hysteriske, mener de at alt er i orden.

Andre ser på sin dårlige kristendom og glemmer banken og sjekkheftet som gir oss rett til å få ikke bare syndenes forlatelse, men også «alt som tjener til liv og gudsfrykt» (2 Pet 1,3).

Tenk bare på dette ene: at vi ikke bare tror at Kristus betalte vår skyld og sonet vår synd, men at vi også har en fast tillit til at alt det vi skal være for Gud, det er Kristus for oss.

Kristus vårt liv. Vakt opp med ham, satt i himmelen i ham. All åndelig velsignelse i himmelen i Kristus.

Har du tenkt på hva dette er? Når du ser bort fra deg selv og vender deg til ham, hva ser du da? Ja, da ser du det vi har sagt før: at alt det du skal være for Gud, det er Kristus for deg.

Hva gjør det så at det står smått til med deg? Å jo, det gjør dette at du må ha hjelp av en annen om det skal gå deg vel. Når du så i all din fattigdom får øye på ham, blir samvittigheten din renset, og din sjel og ånd blir frigjort. Du får fred, du blir glad – ikke fordi du er blitt en bedre kristen, men fordi det du nå ser i ham som ditt, er nok.

Det er nok som du er nå. Du er ikke blitt en større kristen, men Kristus er blitt stor nok som Frelser for deg.

Det er tilliten til det Kristus er for oss, som gir oss kraft. Da åpnes vårt indre menneske for den elven som fører livets kraft inn i vår vanmakt, og mens denne elven renner, gir den kraft. Ikke at den rant i går – det hjelper oss ikke i dag – men at den renner nå. Nettopp nå! Det er åndsstrøm, og det er åndskraft.

Her ligger hemmeligheten. Her er veien bort fra både trelldom og lovløshet. Her er den sanne frihet i Kristus.

Det fortelles om en sjømann som fikk seg hyre på et skip. Men skipet lå i England, og han måtte over Nordsjøen før han kunne gå om bord. Han klarte å skrape sammen så mye penger at han fikk billett, men til mat hadde han ingenting, trodde han. Han håpet å klare seg over Nordsjøen uten mat og dro av sted.

Men han var ikke kommet langt før kroppen skrek etter mat. Til slutt orket han ikke mer og gikk bort til kokken og fortalte hvordan det sto til. «Men kjære mann,» sa kokken, «hvorfor går De her og sulter? Vet De ikke at maten er med i billetten?»

Nei, det visste han ikke. Og så sultet han til han fikk vite det.

Det er mange kristne som har det på samme måte, og så sulter de. De vet ikke at også maten er betalt med billetten.

Men du som har det slik, prøv å huske at på vår reise gjennom livet hjem til Gud er maten betalt med billetten. «All åndelig velsignelse i himmelen i Kristus» (Ef 1,3).

Jesu omsorg for sine

> «Da det alt led mot morgen, sto Jesus på stranden. Men disiplene visste ikke at det var Jesus. Jesus sier da til dem: Barn, dere har vel ikke noe å spise til brødet? De svarte ham: Nei.» (Joh 21,4–5).

I tiden omkring den påskehøytiden da Jesus døde og sto opp igjen, kan en ligne Jesu disipler med en saueflokk som er splittet og skremt og flykter for rovdyr. Skamfulle og redde delte de seg opp i små flokker. En går her og en der, uten mening og mål. Som tåke og snøkave får oss til å gå i ring, slik går nå Jesu venner omkring og vet ikke hvor de skal gjøre av seg.

En gang hadde de sagt farvel til hjem og yrke, og i tillit til Jesus hadde de gitt seg helt inn under ham. I motgang og spott hadde de gått omkring blant folket og forkynt ordet om Guds rike, som nå skulle bygges av Jesus, verdens frelser.

Og nå var han borte!

Han hadde utåndet på et kors og lå gjemt i en grav, og graven var forseglet med Romas segl og bevoktet av soldater fra verdens største stormakt.

Det siste håpet var slukket. Han som de hadde satt sin lit til, og som de fullt og fast hadde trodd skulle forløse Israels folk, han var ikke mer, og motstanderne deres hadde fått rett. Noen rusler langs veiene og sukker: «Vi håpet at han var den som skulle forløse Israel» (Luk 24,21), og andre finner fram igjen båter, årer og gamle fiskeredskaper så de kan få noe å leve av. Men nei, heller ikke det ville lykkes.

Det er underlig hvordan det er som en lov i livet at en ulykke sjelden kommer alene. Jesus er borte. Framtiden er stengt. Ingenting å leve av. Ikke en fisk å få, ikke engang for gamle, erfarne fiskere.

At Jesus hadde sagt at han skulle stå opp av graven og møte dem i Galilea, det kunne de selvsagt ikke forstå, og derfor hadde de heller ikke lagt seg det på minne. Alt som ligger utenfor det vi tenker og aner, går vi så lett forbi. Vi glemmer det.

Å møte slike tider betyr mer for ærlige mennesker enn folk flest forstår. Se på disse stakkarne, hvordan de går der som vingeskutte fugler, nedbrutt både i sjel og ånd, uten framtid og uten håp både for dette og det kommende liv.

Men vi som lever nå, ser et klart lys i alt dette mørket.

De så det ikke, men vi ser det. Vi ser at disse stakkarne hadde vært utro, hadde fornektet ham og glemt det han hadde sagt om og om igjen. De gikk fra ham da det røynet mest på. De sverget på at de verken kjente ham eller hadde noe med

ham å gjøre. De nektet å tro et ord av det de hørte om ham, hvis de ikke fikk stikke fingrene i sårene hans og hånden i siden hans. Og nettopp dem går Jesus omkring og leter opp, og han finner en her og en der.

Han møter dem på ensomme veier og går med dem kilometer etter kilometer. Han går inn gjennom stengte dører, han viser dem sårene sine, han møter dem med gode og milde ord og lyser sin fred over dem. Han finner Tomas, tvileren, og ber ham komme og stikke fingrene og hånden i hans hender og side. Og tidlig en morgen står han ved stranden og roper utover sjøen som en god mor roper til trette, slitne og sultne barn.

Ja, han har skaffet mat til dem, han har funnet ved og gjort opp ild, og nå står frokosten ferdig. Så kaller han dem til måltid, han, den oppstandne og herliggjorte Jesus Kristus – og ennå kan de ikke tro! Så ber han dem om mat, han spiser mens de står og ser på, og han ber dem ta på ham:

«Se mine hender og mine føtter, at det er meg selv! Rør ved meg og se! For en ånd har ikke kjøtt og ben, slik dere ser at jeg har» (Luk 24,39).

Han tar fram Guds ord og forteller dem hva Moses og profetene har sagt om ham, og legger ut Skriftene for dem. Slik tar Jesus seg av sine tvilende, feilende og feige venner.

Hva synes du om dette?

Jeg blir dypt grepet av en så grenseløs omsorg og kjærlighet.

* * *

Har Jesus slike disipler nå? Finnes det kristne i dag som ligner disse?

Og hvis det finnes, tar Jesus seg av slike kristne nå, slik han gjorde den gangen?

Hva tror du om det?

Prøver vi å danne oss et bilde av de menneskene som i vår tid bekjenner seg til det kristne navnet, finner vi stort sett to typer.

Den ene er de som sier at de har nådd fram til et helt seirende kristenliv. De ferdes alltid i lys og glede, i takk og pris og halleluja.

De er kommet forbi kamp og tvil og mørke. Ingen fiende kan vinne over dem, ingen synd kan liste seg inn på dem, og ingen pil kan såre dem. Ber de, er det alltid takk og lov. Aldri en klage over nederlag, feilgrep og synd. Alt går som en velbygd og godt smurt maskin.

Ingen svinger på veien. Ingen storm og ingen natt på havet.

Nå vil jeg ikke si verken vondt eller godt om disse menneskene. Jeg minner bare om et faktum som vi alle kan gjøre oss kjent med om vi vil: Det finnes slike ovenpå-kristne som alltid seirer og aldri taper.

Men det var ikke denne typen kristne jeg ville ta fram nå. Det var den andre, som på mange måter er helt ulik den jeg nettopp har nevnt.

Også disse bekjenner at de er frelste mennesker, og de vet ikke noe høyere enn å få leve med Kristus og for ham. De kjenner også livets store under: å bli frelst og eie Guds Ånd, som vitner med deres ånd at de er Guds barn (Rom 8,16). Får de det samme spørsmålet som Peter fikk, vil de svare: «Herre, hvem skal vi gå til? Du har det evige livs ord» (Joh 6,68).

De vet ikke om noe annet til frelse enn Jesus Kristus og ham korsfestet.

Men ellers ligner de på mange måter Jesu disipler slik vi møter dem omkring hans kors og grav.

De sovner så ofte der de skulle våke. De tier når de skulle tale, og taler når de skulle tie. De har lite mot til å stå ved at de er Jesu disipler når det røyner på, og slik fornekter de ham som førte dem over fra mørke til lys.

De merker at det onde stiger fram i tanker og sinn, og de føler seg verdslige, uåndelige, tørre og tomme for alt som er av Gud. Fra dypet av sjelen stiger det fram egenkjærlighet, misunnelse, æresyke, hovmod og onde lyster. Og i tillegg til alt dette kommer så ofte også ulyst til Gud, til Guds ord, til bønn og til kamp mot det onde.

Så sårer de seg selv, så sårer de andre, og så bedrøver de Guds Ånd. Så kommer tvil, uro i samvittigheten, mørke og «anfektelse». Jesus er blitt borte for dem, og de kan ikke finne ham igjen.

Så står de der, slik så mange har stått før:

Troen vil svikte, og håpet vil vakle,
solen er borte, i sjelen er natt.

Slik har mange av dem det, de som bekjenner at de er Jesu Kristi disipler.

Men hva slags mennesker er dette? Er de kristne?

De ovenpå-kristne svarer: Å ja, kanskje, men de får ikke være med når Jesus kommer og henter sine. Da er det bare vi som er åndsdøpte, åndsfylte og seirende kristne, som han tar med seg.

En slik dom fra mennesker lukter stygt av selvgod fariseisme, og vi har ingen grunn til å la oss skremme av slikt. Spørsmålet er hva Guds ord sier, og hvordan Kristus ser på slike mennesker.

Det kan vi si for visst: Jesus har aldri vendt ryggen til feilende, tvilende og motløse mennesker. Om mørke og natt gjør det umulig for oss å se ham, ser han oss. Om vi ikke forstår ham, forstår han oss. Om vi ikke kjenner ham igjen, går han likevel ved siden av oss på veien. Om vi i redsel og motløshet stenger døren vår, finner han veien rett gjennom den stengte døren og inn til sine.

Han aldri har sitt folk forlatt
i noen nød og plage.

Slik var han, og slik er han.

Men dette er ikke alt. Disse feige og motløse stakkarne som ikke kunne våke én time med ham i Getsemane, de var – og ble enda mer senere – Jesu beste menn.

Og ser vi etter i Bibelen, finner vi sannelig ikke mange trøsteord til de ovenpå-kristne. Den som tror om seg selv at han er rik, har nok av alt og ikke trenger noe, og som ikke vet at han er ussel og ynkelig, fattig og blind og naken, ham vil Gud spy ut av sin munn (Åp 3,15–18) hvis han ikke vender om. Den rike sender han tomhendt bort, men den fattige fyller han med gode gaver.

Den som er blind for sin fattigdom, sin dårskap og sin synd, finner heller ikke fram til nåden. Den som aldri kjemper, vinner heller ingen seier. Den som ikke trenger å lete etter Jesus sammen med Maria og gråte sammen med Peter, kan heller ikke glede seg over å få se Frelseren på nytt. I livet hos dem som kjemper,

er det rom for ham som kom for å reise opp igjen den nedbøyde og gjøre hjertet levende hos de sønderknuste.

Det er på denne veien vi lærer å kjenne hvor svake vi er, og hvor lite vi duger når det røyner på. Men det er også på denne veien vi lærer å bøye oss, å skamme oss, å gråte over oss selv og i fullt alvor rope om nåde.

Det er også på denne veien Jesus Kristus går når han vil hjelpe sitt kjempende og maktesløse folk. Og det er på denne veien han gang på gang åpner Skriftene for oss og viser oss sine hender og sin side. Det er til slike han den dag i dag går inn gjennom stengte dører. Og skulle Peter mangle der også, får han en egen hilsen:

Hils mine brødre og Peter!
Maria, glem ikke Peter!

* * *

Så reis deg på nytt, du sårede og motløse kristne! Reis deg fra tvil, fra tapte slag og skam. Reis deg fra slitne nerver og et urolig hjerte. Jesus Kristus er din! Han er nok, ja, mer enn nok, også for stakkaren.

Han er nok for meg. Han er nok for deg.

Og:

Kan jeg ei komme til deg med min seier,
så kan jeg komme med mitt nederlag;
for jeg jo vet at legedom du eier
for hvert et sår jeg fikk på kampens dag.

Kan jeg ei se deg frejdig inn i øyet
og glede meg uti din kjærlighet,
så kan jeg dog mitt hode for deg bøye
og slå mitt blikk i angest for deg ned.

Kan jeg ei med den sterke troens hele
og fulle glede ile deg i favn,
så kan jeg stille for din fot nedknele
og under tårer kalle på ditt navn.

Ja, Gud være takk, det kan vi!

«Hadde du vært her»

> «Og mange av jødene var kommet til Marta og Maria for å trøste dem i sorgen over deres bror. Da Marta nå fikk høre at Jesus kom, gikk hun for å møte ham. Men Maria satt hjemme i huset. Marta sa da til Jesus: Herre, hadde du vært her, da var min bror ikke død! Men også nå vet jeg at alt det du ber Gud om, vil Gud gi deg. Jesus sier til henne: Din bror skal stå opp! Marta sier til ham: Jeg vet at han skal stå opp i oppstandelsen på den siste dag. Jesus sa til henne: Jeg er oppstandelsen og livet. Den som tror på meg, skal leve om han enn dør. Og hver den som lever og tror på meg, skal aldri i evighet dø. Tror du dette? Hun sier til ham: Ja, Herre! Jeg tror at du er Messias, Guds Sønn, han som skal komme til verden. Da hun hadde sagt dette, gikk hun og kalte i stillhet på sin søster Maria, og sa: Mesteren er her og kaller på deg. Da hun hørte det, sto hun fort opp og gikk til ham.» (Joh 11,19–29).

I dette bibelordet er det et lite ord som lever på en helt spesiell måte og blir mye brukt til alle tider. Det er ordet «hadde».

Marta brukte det fordi hun syntes at Jesus ikke hadde gjort som han skulle da de sendte bud etter ham og fortalte at broren deres var syk.

Den måten han tok det på, så også meningsløs ut. En av de beste vennene han hadde, i det hjemmet der han alltid var velkommen og hadde fått så mye godt, ligger syk, syk til døden. Da de to søstrene sendte bud til ham om den syke broren, var de sikkert visse på at han ville komme på flekken og gjøre broren frisk.

Men Jesus kom ikke. Tvert imot lot han Lasarus ligge syk, og han lot ham også dø. Dette kunne de to søstrene slett ikke forstå. Fremmede, uvitende hedninger og slike som lå lengst nede i synd og skam, ja, også de som sto ham imot, dem kunne han hjelpe. Men Lasarus, sin beste og mest trofaste venn, lot han dø.

Hvem kan forstå slikt?

Når så graven har gjemt Lasarus i fire dager, når alt håp er slukket og det lukter lik, da kommer han! Det synes å være vel sent. Da er det Marta møter ham med denne såre klagen: «Herre, hadde du vært her – –»

Hadde du bare kommet før!

Det er dette samme «hadde» som så mange av oss bærer fram den dag i dag, fordi vi ikke får det til som vi vil, og fordi vi synes alt går så helt bakvendt, stikk imot det vi tenkte og ønsket.

Om vi telte etter, ville vi nok undre oss over hvor mange ganger vi roper ut dette «hadde».

Hadde jeg bare fått det til! Hadde ikke det kommet i veien! Hadde ikke det skjedd! Hadde ikke jeg eller han eller hun blitt syk og fått dårlig helse! Hadde jeg bare hatt mer penger, hadde ikke den ulykken kommet, og hadde den og den fått leve, ja, da skulle alt ha sett annerledes ut. Men vi får det ikke slik vi ønsket, og så står vi der med et liv fullt av «hadde».

Men det som skaper de tyngste «hadde» hos kristne mennesker, er når Gud synes å lukke både øret og hjertet for vår nød og vår bønn, nettopp da vi synes vi trenger hans hjelp mest. Der vi synes han må høre og hjelpe, der lukker han igjen, så ingen bønn får svar.

Ikke minst er det tungt når vi sammen med Marta og Maria ber ham hjelpe oss mot sykdom og død. Da går han den dag i dag mange ganger langt bort fra sine beste venner og lar den syke være syk og den døende dø.

* * *

I disse dager er tiden full av «hadde» som vi alle diskuterer. Det synes å være så vanskelig å finne mening i mye av det som skjer nå.

Var det Gud som sendte krigen?

Eller er det Satan som har satt den i gang? Eller er det synden eller diktatorene?

Står det ikke i Bibelen at Gud er kjærlighet, og at Kristus har all makt både i himmelen og på jorden?

Men hvis det var sant, hvis han hadde all makt, kunne han vel ha tatt alle krigslystne karer i nakken og satt dem på plass?

Og når millioner av kristne rundt om på jorden ber ham om at han i kjærlighet og nåde må bruke sin allmakt til å holde blodtørstige og hovmodige mennesker i tømme, gjør han det ikke. Han lar krigen komme, og han lar krigen rase. Han lar menneskeblod farge både jord og hav, han lar farsott og sykdom herje, og han lar tusen på tusen dø av sult og ulykker. Jo mer vi sammen med Marta og Maria ber ham hjelpe, desto lenger bort synes han å gå, nå som da.

Når vi så vet at ved siden av de mange som ber, står enda flere som spotter Gud og alle kristnes bønner, og som forbanner ham som sier at han er kjærlig og allmektig, da ser det ikke akkurat lyst ut for dem som tror på en allmektig og nådig Gud.

Da blir det nok av «hadde» også hos mange av Guds venner.

Om du eller jeg hadde hatt all makt, om ikke i himmelen, så på jorden, da skulle vi nok ha ordnet opp både med sykdom og død og satt de karene på plass som lager krig og slakter ned mennesker.

Ja, det synes vi. Men han som har all makt, tier, og for oss ser det ut som om han ikke eier annet enn avmakt. Så står kristne mennesker og skjelver, spør og tviler på Guds allmakt, på hans farshjerte og hans vilje til å frelse.

Vi klarer oss for øvrig temmelig bra både med troen på Gud som Far og på Jesus som Frelser, så lenge krig og pest og sult holder seg langt borte, i India, Kina og Afrika. Verre blir det når ulykken stiger over grensen til Europa. Men

først når fremmede fiendemakter vil slå inn døren til vårt eget hjem, kjenner vi for alvor hvordan det strammer i brystet.

* * *

Hva skal vi så si til alt dette? Hvordan skal vi finne lys og mening og grunn å stå på i vår tro på en allmektig og kjærlig Gud?

Hvor skal vi gå for å finne et sant svar på alle disse «hadde» som vi sammen med Marta sender mot ham som går bort både fra Lasarus, fra etiopiere, polakker og kinesere – og så mange ganger også fra deg og meg når vi syntes at vi trengte ham mest?

Det første jeg tror vi må si både til oss selv og andre, er dette: Gud kan ikke regne med oss og handle med oss slik han vil, men slik han må. Grunnen til dette ligger i det sørgelige faktum som heter synd. Glemmer vi å regne med dette, vil vi aldri forstå eller finne oss til rette med Guds styre, enten det gjelder enkeltmennesker eller hele menneskeslekten.

Var vi slik vi skulle være, ville det sannelig ikke lenger finnes noe «hadde» som skurret i vårt eget liv, eller som satte spørsmålstegn ved Guds gjerninger. Men fordi synden har ført oss på avveier og blindet vår forstand og vårt syn, er Guds veier med oss annerledes enn vi ønsker og tenker. De ligger like høyt over våre veier som himmelen er høy over jorden.

Vi regner med livet og lykken her, men Gud regner med livet og lykken eller ulykken etter dette liv.

Det er her vi vil ha det godt. Det er her vi vil at Gud skal handle med oss etter våre ønsker. Det er her vi vil finne og eie lykken i livet. Slik ser vi det, og slik regner vi.

Men slik ser og regner ikke Gud, og han kan heller ikke gjøre det. Dette vil vi ikke og kan vi ikke forstå, og så blir Gud uforståelig for oss. I stedet for å se Gud som Far og Frelser ser vi ham som en hard og kald og ubarmhjertig kraft som heller vil slå enn hjelpe. Men dette feilsynet kommer ikke fra Gud, det har sin rot i oss. Det er ikke hans skyld, men vår.

Han styrer og leder både det enkelte menneske og folk og nasjoner etter et helt annet prinsipp enn vi ville gjort. Han ser og vet hva det er å være evig frelst eller evig fortapt, og han gav sitt liv for å berge oss fra det verste. Derfor spør han ikke etter hva som er best for oss i dette korte livet, men etter det som gagner oss best i det livet som varer evig. Ser han så at han kan gi oss det beste der ved å gi oss det verste her, så gjør han det også.

Så lar han deg og meg møte harde slag og onde dager, og så sender han sitt folk til Egypt og til Babel. Så befaler han Moses å utrydde amalekittene, og ved sin engel slår han selv i hjel 185 000 mann på én natt. Han lar Satan få plyndre Job, og rovgriske hærførere og folkeførere får leve, herje og drepe inntil han ser at det er nok – nettopp fordi han elsker og har all makt.

Tror dere ikke det er riktigere å se Guds styre ut fra denne synsvinkelen?

Kan han berge flere fra fortapelsen på slagmarken enn i kirken og bedehuset, hva gjør han da?

Når vi i fred, «framskritt» og gode dager gjør oss selv til guder og spotter den levende Gud, når hovmod, svir og umoral holder på å gjøre samfunnet om til en

søppelhaug og en grisebinge, og Gud ser at dette Sodoma og Gomorra fortærer hele menneskelivet for tid og evighet, mens forfallet kan stanses ved krig og harde tider – hva gjør han da?

Når vennene hans ikke vil tro mens Lasarus lever, men vil komme til tro om han dør, hva gjør han da?

Da lar han Lasarus dø, og så gir han oss, som dem før oss, denne løsningen på lidelsens gåte: «Og for deres skyld er jeg glad at jeg ikke var der, for at dere skal tro» (Joh 11,15).

Ja, han gjør mange underlige ting for vår skyld!

Når han ser at lykke og framgang her stjeler troen fra en kristen og suger gudslivet ut av sjelen hans, og når han også ser at han kan berge flere av oss gjennom tunge slag enn ved timelig lykke, hva gjør han da? Hvordan viser han da sin allmakt og sin nåde størst og best?

Skal han sende oss en lykke som varer et øyeblikk, og så la den evige ulykken sluke oss? Skal han la et pust av solskinn her føre oss inn i den evige natt? Eller skal han legge oss i smeltediglen over lidelsens ild en kort stund og så føre oss fram til det evige liv?

Med et slikt syn på nåtid og framtid, på tid og evighet, på lidelse og lykke her og på fortapt eller frelst bak graven, blir det lettere å finne fram til Guds allmakt, kjærlighet og nåde også når veldige slag og tunge tider møter oss.

Da Johannes på Patmos fikk se «det som skal komme etter dette», så han ikke bare kongen som red ut på den hvite hesten «med seier og for å seire». Han så også en rød, en svart og en gul hest, og de førte med seg krig, pest og sult. Og når det står skrevet slik i Guds bok, hvem kan da snakke disse tingene bort fra Bibelen og menneskelivet?

Når bjørnen blir jaget ut av hiet sitt av jegeren som vil drepe den, reiser bamsen seg til motverge med all sin makt. Og når synden og Satan blir forstyrret i sin festning i menneskesjelen og i folkelivet, blir det sannelig ikke fred på jorden. Da får en også erfare at Jesu ord er sanne, at han ikke kom for å bringe fred, men sverd (Matt 10,34). Og så blir det krig og rykter om krig, og folk reiser seg mot folk og rike mot rike, hva vi enn sier eller ønsker.

Det er ut fra dette kaoset og på ruinene av de knuste verdensrikene at Guds rike skal stige fram, ikke bare hos det enkelte menneske, men på hele vår jord.

«Og i disse kongenes dager vil himmelens Gud opprette et rike som i all evighet ikke skal ødelegges. Dette riket skal ikke bli overgitt til noe annet folk. Det skal knuse og gjøre ende på alle de andre rikene, men selv skal det stå fast i evighet» (Dan 2,44).

* * *

Og så vil vi en liten stund vende oss bort fra den tunge og gåtefulle siden av livet som vi nå har sett på. Vi vil følge med Marta da hun gikk for å møte Jesus, og høre hva han hadde å forsvare seg med da Marta klaget over at han ikke kom før.

Han ble ikke svar skyldig. Det han sa, bærer i seg svaret på alle våre «hadde» og løser livets gåte. La oss da høre svaret og prøve å tro ham på hans ord. La oss høre som om vi aldri hadde hørt disse ordene før.

«Jesus sa til henne: Jeg er oppstandelsen og livet. Den som tror på meg, skal leve om han enn dør. Og hver den som lever og tror på meg, skal aldri i evighet dø» (Joh 11,25–26).

Og så legger han til: «Tror du dette?»

Jeg spør meg selv, og jeg spør deg som leser og hører dette: Er det noen gang sagt større og mer trøsterike ord på vår jord? Har du hørt noe større?

Nå kan jeg bekjenne det mer enn før: Hver gang jeg får henge meg fast i disse ordene og i hjertet får tro at Jesus taler sant, at han vet hva han sier, og at en slik framtid venter meg av nåde, da drukner alle mine spørsmål og alle livets gåter i et hav av lys og evig liv. Da blir all nød og natt som dette livet kan gi, forvandlet til en kunstner som stemmer hver streng i livet til en «lovsang som ikke har make».

Da smiler martyren til kors og bål, og den dødssårede soldaten til bly og bomber. Da roper vi med Augustin: «La meg dø, så jeg kan leve!»

Da synger vi med Landstad:

La verden så i stykker gå,
Guds ord ei brast, det stander fast,
den bro skal bruden bære.

Leser vi Det nye testamente med ettertanke, særlig Johannesevangeliet, vil vi finne at Jesus ofte talte til disiplene sine om det evige liv som alle de får som tror på ham. Vi vil her ta med noen få av disse ordene:

«Sannelig, sannelig sier jeg dere: Den som hører mitt ord og tror ham som har sendt meg, han har evig liv. Han kommer ikke til dom, men er gått over fra døden til livet» (Joh 5,24).

«For dette er min Fars vilje, at hver den som ser Sønnen og tror på ham, skal ha evig liv. Og jeg skal reise ham opp på den siste dag» (Joh 6,40).

«Og jeg gir dem evig liv, de skal aldri i evighet gå fortapt, og ingen skal rive dem ut av min hånd» (Joh 10,28).

«Og dette er det evige liv, at de kjenner deg, den eneste sanne Gud, og ham du utsendte, Jesus Kristus» (Joh 17,3).

Slik talte Jesus til oss om seg selv og om det de får som tror hans ord og tar imot ham som Frelser. Tror du dette?

Hvem vil ikke leve? Og så leve evig i usigelig og herliggjort glede, uten synd, uten sår, uten å bli gammel, trett og syk, og så aldri møte døden!

Det lovet Kristus alle som tar imot ham.

Er det sant?

Jesus gav sitt liv på at det er sant.

Når morgenen gryr, da er jeg i havn
og fedrelandet gjenkjenner,
da kysser jeg med usigelig fryd
de naglemerkede hender.

Å, så la meg dø, så jeg kan leve!

Om Ludvig Hope

1871–1954

Ludvig Hope (1871–1954) ble født 17. januar 1871 i Masfjorden i Nordhordland, som sønn av bonden Mons Ivarson Hope. Allerede i tenårene begynte han å reise som predikant, og han ble den ledende skikkelsen i Norsk Luthersk Misjonssamband i en hel mannsalder – som forkynner, forfatter og veiviser for lekmannsbevegelsen. Fra 1931 til 1936 var han generalsekretær i sambandet.

Hope kjempet for lekfolkets rett og frihet i kirken, og han var med på å vinne fram «nattverdens frigivelse» i 1913. Under okkupasjonen var han en av lederne i kirkekampen: Han var med og stiftet Kristent samråd i 1940 og satt i den midlertidige kirkeledelsen fra 1942. Han døde i Oslo 26. oktober 1954.

Ved siden av de kirkepolitiske skriftene skrev Hope mange oppbyggelige bøker, med klar forkynnelse av lov og evangelium og stor omsorg for den vakte synder som strever etter fred med Gud. Hans samlede skrifter kom ut i ni bind i 1945–48.